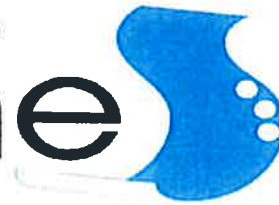

Peruspalvelukuntayhtymä

Selänne

Haapajärvi · Pyhäjärvi · Reisjärvi

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2019

Yhteistyötoimikunta 25.2.2020
Kuntayhtymähallitus 27.2.2020
Tarkastuslautakunta 7.5.2020

ERD EK

Sisällysluettelo

1.	Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
2.	Kuntayhtymän hallinto	2
3.	Yleinen ja alueen kehitys	4
4.	Kuntayhtymän toiminta	4
5.	Kuntayhtymän henkilöstö	5
6.	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	6
7.	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	8
8.	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	10
	8.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	12
	8.2 Rahoituslaskelma	13
	8.3 Tase	14
	8.4 Kokonaistulot ja -menot	15
	8.5 Tilikauden tuloksen käsittely	15
9.	Talousarvion toteutuminen	15
	9.1 Hallinto	24
	9.2 Hyvinvointipalvelut	26
	9.2.1 Hallinto	26
	9.2.2 Lastenneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto ja perhekeskustoiminta lapsiperheiden kotipalvelu ja sosiaalihuoltolain alainen perhetyö	27
	9.2.3 Lastensuojelu, lastenvalvojan tehtävät ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut	30
	9.2.4 Aikuissosiaalityö	33
	9.2.5 Vammaispalvelut	36
	9.2.6 Terapiapalvelut	40
	9.3 Terveys- ja vanhuspalvelut	47
	9.3.1 Hallinto	47
	9.3.2 Lääkäreiden- ja hoitajien vastaanottopalvelut	51
	9.3.3 Vuodeosastot	54
	9.3.4 Täydentävät palvelut	56
	9.3.5 Kuntoutus	59
	9.3.6 Ensihoito	60
	9.3.7 Työterveyshuolto	61
	9.3.8 Suun ja hampaiden huolto	64
	9.3.9 Erikoissairaanhoido	66
	9.3.10 Kotiin annettavat palvelut	68
	9.3.11 Arviointi- ja lyhytaikashoito	71
	9.3.12 Asumispalvelut	75
	9.4 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	83
	9.5 Investointien toteutuminen	88
	9.6 Rahoitusosan toteutuminen	89
10.	Tilinpäätöslaskelmat	90
11.	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	93
	11.1 Arvostuksen periaatteet	93
	11.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	94
	11.2.1 Kuntayhtymän toimintatuotot	94
	11.2.1 Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin	93
	11.3 Käyttöomaisuus	94
	11.4 Tasetta koskevat liitetiedot	95
	11.4.1 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	95
	11.4.2 Sijoitukset	95
	11.4.3 Saamiset	95
	11.4.4 Peruspääoma	96
	11.4.5 Sekkilitilimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä	97
	11.4.6 Lyhytaikainen vieraspääoma	98
	11.4.7 Lomapalkkavelka	98
	11.4.8 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot, vuokrien jäljellä oleva määrä, leasingvastuut, taseen ulkopuolisten järjestelyjen eräänä osuus	98
12.	Tilinpäätöksen allekirjoitukset	99
	Liitteet	
	1. Henkilöstöraportti vuodelta 2019	100
	2. Suoritteiden toteutuminen	44, 78 ja 86

1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne lähti kymmenenteen toimintavuoteensa kolmen jäsenkunnan, Haapajärven kaupungin, Pyhäjärven kaupungin ja Reisjärven kunnan, voimin. Kärämäen kunta jatkoi edelleen osajäsenenä ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelujen osalta.

Sote- ja maakuntauudistus ei toteutunut Juha Sipilän hallituskaudella ja hallitus jättikin eroanomuksen 8.3.2019. Uudistuksen kaatuminen tarkoittaa vähintään muutaman vuoden lykkäystä sille, että sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusvastuu siirtyy kunnilta pois. Kuntien taloudellisen kantokyvyn kannalta sote-uudistus olisi pitänyt saada valmiiksi Sipilän hallituskaudella. 2020-luvulla iso joukko kuntia joutuu mahdollomaan tilanteeseen taloudellisesti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeen kasvaessa myös menot kasvavat ja samalla kuntien rahoituspohja pettää. Pohjois-Pohjanmaallakin tehtiin laajaa valmistelutyötä uudistuksen tiimoilta. Maakunnan sote-palvelujen tilannekuva talouden ja toiminnallisuuden näkökulmasta on valmistelutyön ansioista erittäin hyvä. Tätä tilannekuvaa voidaan varmasti hyödyntää tulevassa valmistelussa.

Kuntayhtymän toimintaa kehitettiin vuoden 2019 aikana kaikilla palvelulinjoilla. Palvelusetelin käyttöä laajennettiin tukipalveluiden osalta pienituloisten siivouspalveluihin koko kuntayhtymän alueella. Muutosprojekti Reisjärven vuodeosaston muuttamisesta arviointiyksiköksi aloitettiin helmikuussa 2019. Projekti toteutettiin yhteistoiminnan hengessä ja henkilökuntaa kuultiin projektin aikana useaan otteeseen. Vuodeosasto muutettiin 1.8.2019 alkaen 12-paikkaiseksi arviointi- ja vuorohoitoyksiköksi Arviidaksi.

Kuntayhtymähallitus päätti muuttaa Pyhäjärven akuuttivuodeosaston sekä arviointi- ja vuorohoitoyksikön toimintaa kokouksessaan 19.9.2019 siten, että Pyhäjärven akuuttivuodeosastolla hoidetaan jatkossa myös arviointia tarvitsevia asiakkaita. Päätös piti sisällään vielä sen muutoksen, että Pyhäjärven vuorohoito järjestetään jatkossa toimeksiantosopimuksilla, palvelusetelillä ja tarvittaessa ostopalveluna.

Kotisairaaloiminnan ja kotikuntoutusprosessin kehittämistä jatkettiin. Kuntayhtymä on ollut NHG:n kotihoidon vertaiskehittämishankkeessa mukana vuodesta 2016 lähtien. Vuoden 2019 aikana lähdettiin mukaan NHG:n lääkäri- ja hoitajavastaanottojen vertaiskehittämishankkeeseen. Lastensuojelun systemisen toimintamallin juurruttamista jatkettiin viime vuoden aikana. Myös vammaispalvelujen ja mielenterveyskuntoutujien tuetun asumisen kehittäminen jatkui. Hyvinvointiteknologisia ratkaisuja pyrittiin viemään eteenpäin kuntayhtymän alueella.

Kuntataloutta on leimannut viime vuodet jatkunut kireys. Kunnat ja kuntayhtymät ovat joutuneet etsimään säästöjä ja tehostamaan toimintaansa. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkuntien erittäin tiukka taloustilanne on edellyttänyt kuntayhtymältä tiukkaa talouskuria ja myös talouden tasapainottamistoimia. Kuntayhtymähallitus päätti 13.6.2019 perustaa kuntayhtymän talouden tasapainottamistyöryhmän. Tasapainottamistyö kohdistui kuntayhtymän järjestämisvastuulla oleviin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Työryhmä kokoontui ajalla 19.8. – 19.12.2019 viisi kertaa. Työryhmän loppuraporttia käsitellään 23.1.2020 yhtymähallituksen kokouksessa.

Kuntayhtymähallitus päätti 22.8.2019 hankkia Kuntamaisemat Oy:ltä Numerus Analytiikka- ja Kuntavertailu -palvelut. Ohjelma tuo raportointiratkaisun kuntayhtymän taloustietojen raportointiin yhteisen palveluluokittelun mukaisesti. Kuntavertailun avulla löydetään helpommin palvelutuotannon heikkoudet ja vahvuudet sekä tunnistetaan kehitystarpeet.

Kuntayhtymähallitus päätti 22.8.2019 hyväksyä määräaikaisen etätyöohjeen otettavaksi käyttöön kuntayhtymässä. Etätyöllä pyritään lisäämään työhyvinvointia ja helpottamaan rekrytointia.

Kuntayhtymä on järjestänyt jäsenkuntiensa palvelut vuosisopimusten mukaisesti, vaikkakin jäsenkuntien tiukka taloustilanne toi haasteita palvelujen järjestämiselle. Toimintakertomuksessa esitetään palvelulinjoittain taloudelliset ja toiminnalliset toteutumat vuodelta 2019.

Kuntayhtymähallitus seurasi talouden toteumaa kuukausiraporttien muodossa. Lisäksi vuoden aikana laadittiin kaksi osavuosikatsausta, joissa raportoitiin toiminnasta ja taloudesta.

Tuomas Aikkila, kuntayhtymän johtaja

2 Kuntayhtymän hallinto

Luottamushenkilöhallinto

Perussopimuksen mukaisesti jäsenkuntien valtuustot käyttävät yhtäpitävin päätöksin kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa. Jäsenkuntien valtuustot hyväksyvät:

- kuntayhtymän talousarvion ja taloussuunnitelman
- kuntayhtymän poistojen laskennan perusteet
- kuntayhtymän toimintaa koskevat johtosäännöt
- tilinpäätöksen
- vastuuvapauden myöntämisen sekä toimenpiteet, joihin tilintarkastajien kertomus antaa aihetta
- valtuustokaudeksi laaditun palvelutasosuunnitelman
- oman kunnan talousarvion yhteydessä hyväksyttävän kuntakohtaisen vuosisopimuksen
- muut yhtymähallituksen erikseen esittämät asiat.

Muu päätöksenteko kuuluu yhtymähallitukselle, ellei päätösvaltaa ole hallinto- tai muilla säännöillä siirretty muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.

Yhtymäkokous kutsutaan koolle siinä tapauksessa, että jäsenkuntien valtuustot tai toimielimet eivät yhtymähallituksen päättämässä määräajassa ole tehneet asiassa yhtäpitäviä päätöksiä.

Yhtymähallitus 1.1.-31.12.2019

Varsinaiset jäsenet:

Jukka Tikanmäki, pj, Haapajärvi
Teuvo Nyman, 1 vpj, Reisjärvi
Veikko Ekman, 2 pj., Haapajärvi
Ulla Savola, Haapajärvi
Aila Kukkola, Haapajärvi
Jari Nahkanen, Haapajärvi
Aila Kauranen, Pyhäjärvi
Jouni Jussinniemi, Pyhäjärvi
Helena Kinnunen, Reisjärvi
Marjatta Seppä, Kärsämäki
Esko Loukkola, Kärsämäki

Varajäsenet:

Teuvo Liimatainen
Jouni Tilli
Kaarina Torkkola
Paavo Ranua
Maritta Niska
Mauri Tenkula
Satu Väisänen
Teija Mykkänen
Marjatta Mattila
Katariina Lohvansuu
Harri Pernu

Yhtymähallitus on kokoontunut 11 kertaa ja käsitellyt 197 asiaa. Esittelijänä on toiminut kuntayhtymän johtaja Tuomas Aikkila ja pöytäkirjanpitäjänä toimistos sihteeri Seija Koirikivi (kokoukset 1-6) ja toimistos sihteeri Hille-Mari Hollanti (kokoukset 7-11).

Yksilöjaos 1.1.-31.12.2019

Varsinaiset jäsenet:

Aila Kauranen, pj, Pyhäjärvi
Teuvo Nyman, vpj, Reisjärvi
Jari Nahkanen, Haapajärvi
Veikko Ekman, Haapajärvi

Varajäsenet:

Teuvo Liimatainen
Marjatta Mattila
Lyyli Nivala
Ulla Savola

Yksilöjaos on kokoontunut 7 kertaa ja käsitellyt 45 asiaa. Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut kuntayhtymän johtaja Tuomas Aikkila ja yhdessä kokouksessa talous- ja henkilöstöjohtaja Seija Kärkkäinen.

Ympäristölautakunta 1.7.-31.12.2019

Varsinaiset jäsenet:

Pauli Ojalehto, pj 3/2019 alk., Kärämäki,
vpj 3/2019 asti
Anne Ruha, Kärämäki
Mauri Tenkula, vpj 3/2019 alk., Haapajärvi
Hilkka Soranta, Haapajärvi
Jarkko Savola, vpj 3/2019 asti, Reisjärvi
Hilkka Lindberg, Reisjärvi
Markku Kärkkäinen, Pyhäjärvi
Sanni Kantola, Pyhäjärvi

Varajäsenet:

Timo Flankkila

Jaana Kyllönen
Liisa Myllylä
Raimo Salomaa
Sakari Pesola
Leena Kinnunen
Jaana Niskanen
Reijo Pennanen

Ympäristölautakunta on kokoontunut neljä kertaa ja käsitellyt 38 asiaa. Viranhaltija, joka valmistelee asian lautakunnalle, toimii myös esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut ympäristöjohtaja Sanna Rätty.

Tarkastuslautakunta

Varsinaiset jäsenet:

Esa Hirvinen, pj, Reisjärvi
Oili Kiviranta, Reisjärvi
Vesa Puputti, vpj, Haapajärvi
Marja Hiltunen, Haapajärvi
Eeva-Riitta Pappila, Pyhäjärvi
Asko Torssonen, Pyhäjärvi

Varajäsenet:

Pauli Niemi
Riina Kiiskilä
Hilkka Soranta
Jouko Pekonen
Heikki Koski
Mirja Hynninen

Tarkastuslautakunta on kokoontunut kahdeksan kertaa ja käsitellyt 68 asiaa. Esittelijänä on toiminut lautakunnan puheenjohtaja Esa Hirvinen ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut toimistos sihteeri Paula Ilmonen.

Organisaatio ja vastuuhenkilöt

Kuntayhtymää johtaa kuntayhtymän johtaja Tuomas Aikkila. Kuntayhtymällä on myös tukipalveluyksikkö (Taloushallinto SELMA), joka tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon sekä atk-palveluja kuntayhtymälle ja jäsenkunnille. Tukipalveluyksikköä johtaa talous- ja henkilöstöjohtaja Seija Kärkkäinen.

Kuntayhtymän organisaatio jakaantuu palvelulinjoihin, joita ovat:

- hyvinvointipalvelut, vastuuhenkilö hyvinvointijohtaja Minna Malila
- terveys- ja vanhuspalvelut, vastuuhenkilö palvelujohtaja Hannele Koski
- terveys- ja vanhuspalvelut/erikoissairaanhoido/lääkinnällinen vastuu, vastuuhenkilö ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi ja

- ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut, vastuhenkilö ympäristöjohtaja Sanna Rätty.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kuntayhtymän johtaja, talous- ja henkilöstöjohtaja sekä palvelulinjojen esimiehinä toimivat palvelujohtajat. Viranhaltijoiden nimet on lueteltu yllä.

3 Yleinen ja alueen kehitys

Alueen keskeisiä haasteena on vanheneva ja vähenevä väestö. Syntyvyys osassa jäsenkuntia on maakunnan ja maan keskiarvoja runsaampaa.

Selänteen jäsenkuntien asukasluvut 31.12.2018, 2017, 2016, 2015

Kunta	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Haapajärvi	7147	7251	7332	7438
Kärsämäki				
Pyhäjärvi	5248	5337	5446	5508
Reisjärvi	2743	2813	2854	2892
Yhteensä	15138	15401	15632	15838

*Kärsämäen väkiluku 31.12.2018 2613, 31.12.2017 2611

Jäsenkuntien väestön ikärakenne vaihtelee kunnittain.

	0-14 v. osuus väestöstä 31.12.2018	15-64 v. osuus väestöstä 31.12.2018	yli 65 v. osuus väestöstä 31.12.2018	perheiden lukumäärä 31.12.2018
Haapajärvi	1348	4120	1679	1834
Pyhäjärvi	781	2745	1722	1419
Reisjärvi	516	1515	712	705
Yhteensä/ka	882	8 380	4 113	1 319

Lähde: tilastokeskus. Väestö, Väestörakenne, Iire--Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain 1972-2018, päivitetty 29.3.2019. Perheet - 003- Perheet, keskiin ja henkilöiden määrän mukaan alueittain 2006-2018, päivitetty 22.5.2019

4 Kuntayhtymän toiminta

Vuosi 2019 oli kuntayhtymän kymmenes toimintavuosi. Palvelutoiminta toimii hyvin. Taloutta oikaisevina toimenpiteinä muutettiin Reisjärven vuodeosaston toiminta arviointiyksikkö Arviidaksi ja Mansikan toiminta omaksi kotihoidon toiminnaksi. Joulunajan avovastaanottojen kiinniotot ja lomien keskittämiset kaikissa toimipisteissä joulun aikaan toteutettiin. Kesäsulun aikana Haapajärven vuodeosasto oli kiinni ja vastaavasti Pyhäjärven vuodeosasto avoinna. Esmikko kulunvalvonta otettiin käyttöön.

Haapajärven tehostetun palveluasumisen oma toiminta Karjalahden kiinteistöstä siirtyi Attendo Oy:n rakennuttamaan palveluyksikkö Koivikkoon 1.3.2019. Osa tehostetun palveluasumisen toiminnasta siirtyi vuoden 2018 aikana Attendo Oy:n toiminnaksi ja asiakkaat sekä henkilökunta muuttivat Attendo Oy:n omistamaan Ruusulaan.

Ppky Selänteen kuntayhtymähallitus 19.9.2019 § 141 ja jäsenkuntien valtuustot yhtäpitävin päätöksin hyväksyivät Pyhäjärven akuuttivuodeosaston toiminnan muutoksen siten, että akuuttivuodeosastolla hoidetaan myös arviointia tarvitsevia asiakkaita. Pyhäjärven vuorohoito järjestetään jatkossa toimeksiantosopimuksella, palvelusetelillä ja tarvittaessa ostopalveluna

1.2.2020 alkaen. Pyhäjärven tehostetun palveluasumisen oma toiminta siirtyi Attendo Oy:n toiminnaksi vuonna 2018 ja asiakkaat sekä henkilökunta muutti uuteen rakennukseen (Järvenhelmi) kesällä 2019.

Kärsämäki on mukana kuntayhtymässä ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden osalta.

Kuntayhtymän toimintaa on sopeutettu koko ajan palvelujen tarpeen mukaiseksi mahdollisuuksien rajoissa. Kaikkia virkoja ei ole täytetty, tehtäviä on jaettu uudelleen ja toimintaa kehitetään.

Ppky Selänteen kuntayhtymähallitus 13.6.2019 § 109 perusti talouden tasapainottamistyöryhmän, johon nimettiin yhtymähallituksen puheenjohtajisto ja kuntayhtymän johtavista viranhaltijoista kuntayhtymän johtaja, talous- ja henkilöstöjohtaja, terveys- ja vanhuspalvelujohtaja, ylilääkäri ja hyvinvointipalvelujohtaja. Lisäksi työryhmään nimettiin jokaisesta jäsenkunnasta (Haapajärvi, Pyhäjärvi ja Reisjärvi) yksi jäsen. Lisäksi taloustyöryhmään henkilöstöjärjestöjen edustajat nimesivät yhden jäsenen. Taloustyöryhmä jätti loppuraportin kuntayhtymähallitukselle 23.1.2020 esittäen toimenpiteitä kustannussäästöjen aikaan saamiseksi palvelurakennetta tarkastelemalla.

5 Kuntayhtymän henkilöstö

Kertomusvuoden lopussa vakinaista henkilökuntaa oli 453 henkilöä ja sijaisia 135 henkilöä, joista työllistettyjä oli 4. Vakituiseista henkilökunnasta osa-aikatyössä oli 52 työntekijää. Avoimia vakansseja oli hakijoiden puuttumisen takia tai meneillään olevan täyttöprosessin vuoksi. Sijaisia käytetään vuosi-, sairaus- ja muiden työlomien sijaisuuksiin.

Henkilöstökulut olivat yhteensä noin 25,4 miljoonaa euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli noin 20,9 miljoonaa euroa, henkilösivukulujen osuus 4,5 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut laskivat edellisestä vuodesta 1,9 miljoonaa euroa, mikä johtuu mm. kuntayhtymässä tehdyistä palvelujen ulkoistuksista. Henkilöstökulut laskivat, vaikka henkilöstökuluja nosti paikallisen järjestelyerän jakaminen ja palkkojen tarkistus yleiskorotuksella sekä Kiky-sopimuksen mukaisen lomarahojen vähentämissopimuksen loppuminen. Selänteen henkilökunnasta lähes puolet työskentelee terveys- ja vanhuspalveluissa. Seuraavaksi eniten työntekijöitä on hyvinvointipalveluissa.

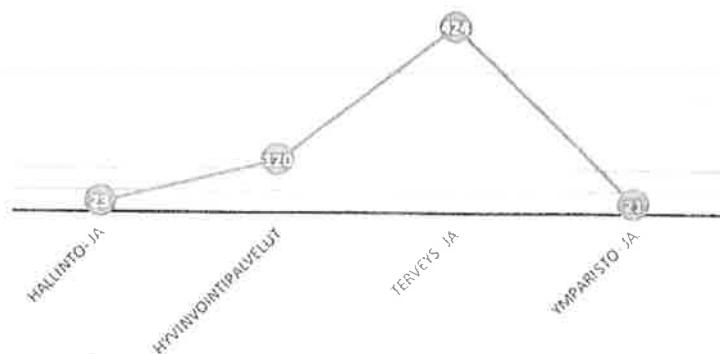
Henkilöstökulujen jakaantuminen palvelulinjoittain:

Palvelulinja	Palkat ja palkkiot (1000 euroa)	Henkilösivukulut (1000 euroa)	Yhteensä (1000 euroa)	%	Muutos 2018/2019 (1000 euroa/%)
Hallinto	873	168	1 041	4,1	30/2,8
Hyvinvointipalvelut	4 082	892	4 974	19,6	53/1
Terveys- ja vanhuspalvelut	15 128	3 203	18 331	72,1	1.774/8,8
Ympäristöpalvelut	833	231	1 064	4,2	42/3,8
Yhteensä	20 916	4 494	25 410	100	1.899/6,9

Koko henkilökunnan määrä (vakinaiset ja sijaiset) lukumäärinä eri palvelulinjoilla 31.12.2019

ERP OK

Koko henkilökunnan määrä lukuina 31.12.2019

Liitteenä olevassa henkilöstöraportissa esitetään yksityiskohtaiset tiedot palvelulinjoittain mm. henkilökunnan määrästä, poissaoloista ja työhyvinvoinnista.

6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä

Merkittävin riski ja epävarmuustekijä tulee olemaan toimintaympäristössä tapahtuva muutos. Todennäköisin tällainen muutos voisi olla valtakunnallinen sote-uudistus. Kuntayhtymän toimintaan ei sisälly merkittäviä ympäristökysymyksiä tai ihmisoikeusasioita. Lahjontaa ja korruptiota seurataan sisäisen valvonnan keinoin ja niitä ei hyväksytä kuntayhtymän toiminnassa.

Henkilöstön saatavuus varsinkin yleisesti vaikeasti rekrytoivien ammattiryhmien kohdalla on myös merkittävä riski kuntayhtymän toiminnan turvaamiseksi. Myös mahdollinen koulutuksen keskittyminen kauas aluekeskuksiin vähentää koulutetun ja ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuutta. Henkilöriskeihin liittyvät myös toimitilakysymykset, joita selvitetään yhteistyössä toimitilat omistavien jäsenkuntien kanssa. Työergonomiakortti-, työyhteisön alaistaitojen- ja ergonomisten työvuorojen koulutuksilla pyritään henkilöstön hyvinvoinnin lisäämiseen. Varhaisen tuen -mallin mukaisia keskusteluja käydään työntekijöiden kanssa, mahdollistetaan työnkierto ja järjestetään tarvittaessa henkilökunnalle työnohjausta. Esimiesvalmennuksella vahvistetaan esimiesten osaamista ja edistetään henkilökunnan tasa-arvoista kohtelua jne.

Palvelujen kysynnän kasvu väestön ikääntyessä ja Selänteen alueen väestön sairastavuus sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien lisääntyminen asettaa kuntayhtymän palvelutuotannolle haasteita. Väestö tulee ikääntymään vuoteen 2030 mennessä merkittävästi, kuten alla olevasta taulukosta voidaan havaita. Palvelujen tarpeen lisääntyminen ajassa, jolloin kuntien taloudelliset resurssit palvelujen tuottamiseen vähentyvät, aiheuttaa rahoitukseen olennaisen vajauksen. Tämän vuoksi paineet toiminnan tehostamiselle lisääntyvät jatkuvasti.

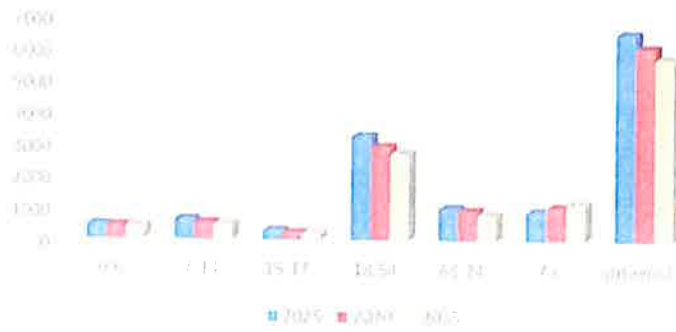
Ennuste väestörakenteesta 2025-2040

6 (112)

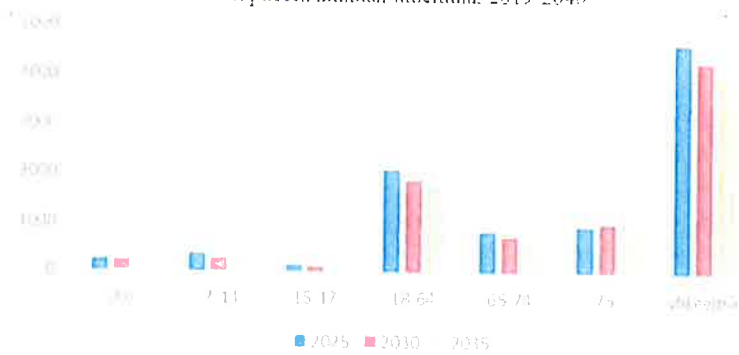
ERP OK

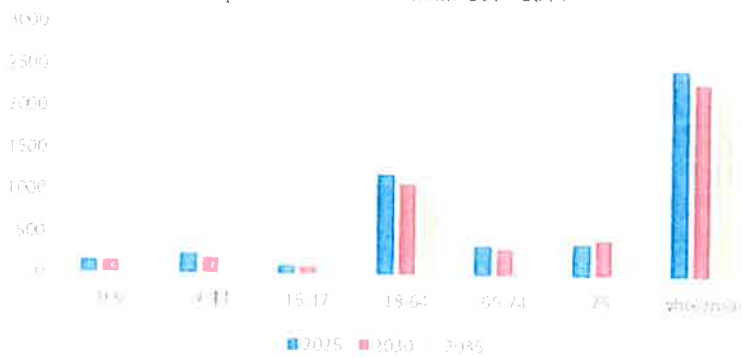
Haapajärven väestörakenne 2025-2030. Tilastokeskus
 Väestö Väestöennuste 128v--Väestöennuste 2019 Väestö tän ja
 sukupuoli-mukaan alueittain, 2019-2040

Pyhäjärven väestörakenne 2025-2030. Tilastokeskus
 Väestö Väestöennuste 128v--Väestöennuste 2019 Väestö tän ja
 sukupuoli-mukaan alueittain, 2019-2040

Reisjärven väestörakenne 2025-2030. Tilastokeskus
 Väestö Väestöennuste 128v--Väestöennuste 2019 Väestö tän ja
 sukupuoli-mukaan alueittain, 2019-2040

ERP ck

Ennuste väestörakenteesta, koko Selänteen väestö
 Tilastokeskus, Väestö Väestöennuste 125x--Väestöennuste 2019
 Väestön rakenne ja sukupuolen mukaan alkuvuonna 2019-2040

Toiminnassa tarvittavat tietojärjestelmät ja niiden toimivuus ovat riski, jota on hallittava mm. yhteistyösopimuksilla palvelun tuottajien kanssa sekä organisaation sisäisellä tietoturvatoinnalla. Potilasturvallisuuskoulutuksen on suorittanut hoito- ja avustava henkilökunta nettikoulutuksena. Lisäksi osa henkilökunnasta on suorittanut sähköisen potilastiedonarkiston koulutuksen. Tietoturvasuunnitelmien laadintaa jatketaan edelleen.

Kyberturvallisuus on turvallisuuden osa-alue, jolla pyritään sähköisen ja verkotetun yhteiskunnan turvallisuuteen. Kyberturvallisuudessa tunnistetaan, ehkäistään ja varaudutaan sähköisten ja verkotettujen järjestelmien häiriöiden vaikutuksiin yhteiskunnan kriittisiin toimintoihin. Kyberturvallisuusajattelussa yhdistyy tietoturvallisuuden, jatkuvuuden hallinnan ja yhteiskunnan kriisivarautumisen ajattelu. Erilaiset verkkohyökkäykset ovat ajankohtaisia ja huoli omien tietojen päätyemisestä väärin käsiin huolestuttaa. Kuntayhtymässä päivitetään säännöllisesti erilaisia it-ohjelmia ja ohjelmistojen turvallinen käyttövarmuus on entistäkin tärkeämpää.

Kuntayhtymällä on lakisääteisen tapaturmavakuutuksen lisäksi työnantajan työttömyysvakuutus, vapaaehtoisia työntekijöiden ja hoidonaikaisia tapaturmavakuutuksia erityisryhmille, omaisuusvakuutus toimitiloissa olevalle irtaimistolle, vastuuvakuutus tilivelvollisille viranhaltijoille ja luottamushenkilöille sekä toiminnan vastuuvakuutus. Vakuutukset on hankittu If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:ltä.

7 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännön 8 luvun 41 §:ssä mainitaan ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta seuraavasti:

Kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta ja riskien hallinta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja tämän luvun mukaisesti.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta on johtamisen apuväline. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä vastaa kuntayhtymähallitus ja hyväksyy asiaa koskevat ohjeet.

Valvonnan tavoitteena on:

- 1) edistää kuntayhtymän toimintojen säännönmukaisuutta, taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä parantaa palvelujen ja muiden tuotteiden laatua
- 2) turvata menetyksiltä, jotka aiheutuvat väärinkäytöstä, vahingosta, huonosta hoidosta, virheistä ja petoksista sekä muista epäsäännönmukaisuuksista
- 3) varmistaa säädösten ja määräysten noudattaminen ja ohjauksen vaikuttavuus
- 4) kehittää ja ylläpitää luotettavia tietoja taloudesta ja hallinnosta sekä esittää ne rehellisesti määräaikaissa raporteissa
- 5) tietoihin pääsyn rajoittaminen valtuutetuille henkilöille, jotka ovat vastuuvollisia niiden hallussapidosta ja käytöstä
- 6) avainvelvollisuuksien ja -tehtävien varmistaminen jakamalla ne eri henkilöiden kesken ja määrittelemällä tarvittavat sijaisuudet
- 7) tehostaa menestymisen mahdollisuuksia

Kuntayhtymähallitus on hyväksynyt Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen sisäisen valvonnan ohjeen 20.9.2012 § 113.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntayhtymän johtamis- ja hallintojärjestelmää, strategista ja operatiivista toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa ja seuranta. Kuntayhtymässä sisäinen valvonta toteutetaan vertaamalla toimintayksiköiden ja niiden henkilöstön toiminnan tuloksia ja toimintatapaa säädettyihin lakeihin, säännöksiin ja ohjeisiin, kuntayhtymää sitoviin sopimuksiin, kuntayhtymän omiin ohjeisiin sekä varattuihin resursseihin ja toimintatavoitteisiin.

Kuntayhtymähallitus on vastannut sisäisen valvonnan järjestämisestä hyväksymällä sisäisen valvonnan ohjeet ja käsittelemällä toimintakertomuksen ja osavuosikatsauksiin liittyvät talouden ja toiminnan keskeiset tunnusmerkit koko kuntayhtymän osalta. Viranhaltijapäätökset on saatettu hallitukselle tiedoksi säännöllisesti päätöksiin mahdollisesti kohdistuvan otto-oikeuden käyttämisen varmistamiseksi hallituksen päättämässä laajuudessa.

Kuntayhtymän johtaja on kutsunut palvelujohtajien koolle säännöllisesti, jotta hänellä on tieto kuntayhtymän tilasta ja toiminnasta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Toimintaan ja talouteen liittyvien suunnitelmien toteutuminen käydään läpi osavuosikatsausten yhteydessä. Palvelujohtajien osalta kuntayhtymän johtaja käy läpi tehtyjä päätöksiä vuosittain otannalla. Päätökset ovat nähtävillä Dynastyssa ja ProConsonassa.

Palvelulinjajohtajat vastaavat johtamansa palvelulinjan osalta sisäisestä tarkastuksesta. He vastaavat toimintaan liittyvien riskien tunnistamisesta ja hallinnasta näistä erikseen annettujen ohjeiden mukaisesti. Palvelujohtajat toimittavat sisäisen valvonnan raportit kuntayhtymän johtajalle, joka vie niistä tehdyt johtopäätökset kuntayhtymähallitukselle vuosittain.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteessä jokainen esimies vastaa johtamansa toiminnan sisäisestä tarkkailusta. Se on osa normaalia johtamista. Henkilöstön tulee raportoida esimiehelleen seikoista, jotka uhkaavat toiminnan tuloksellisuutta, laatua, laillisuutta ja kuntayhtymän varallisuuden asianmukaista hoitamista.

Asiahallintajärjestelmään kuuluvaa sopimuksenhallintaosiota käytetään sopimusten seurannassa. Työpaikan vaarojen tunnistamiseksi ja riskien arvioimiseksi on otettu käyttöön Työturvallisuuskeskuksen Riski-Arvi -tietojärjestelmä ja sen käyttöönottoa ja vuosittaista työn vaarojen ja riskien tarkistamista on edistetty toimintayksiköissä. Potilasturvallisuuden seurannassa on käytössä HaiPro-järjestelmä.

ERP

OK

8 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Jäsenkuntien ennakkolaskutus perustui kuntayhtymähallituksen päätöksen mukaisesti oman toiminnan osalta talousarvioon ja erikoissairaanhoidon osalta sairaanhoitopiirin toteutuneeseen laskutukseen. Elokuun osavuositarkastuksen yhteydessä hyväksytyjen talousarvion muutosesitysten pohjalta toteutettiin lisälaskutus/palautus kunnille yhteensä -906.892 euroa, joka jakaantui seuraavasti: Haapajärvi -382.204 €, Pyhäjärvi -672.747 € ja Reisjärvi 109.148 €. Kärämäen liikasuuritusta 38.912 € ei palautettu. Lopulliset jäsenkuntien maksuosuudet olivat yhteensä -67.759.403,70 €, joten lisäperintä oli yhteensä 1.323.456,68 €. Lisäperintä/palautus jakaantui kunnittain seuraavasti: Haapajärvi -449.989,46 €, Kärämäki -25.617,82 €, Pyhäjärvi -861.517,48 € ja Reisjärvi -37.567,56 €.

Talousarvion toteutuminen kunnittain hallinnon ja muiden palvelujen osalta:

	HALLINTO			PALVELUT		
	TA	TOT	Tot%	TA	TOT	Tot%
Haapajärvi	869 748	759 805,85	87,36	28 804 540	29 259 972,58	101,58
Kärämäki				207 040	161 608,18	78,06
Pyhäjärvi	638 924	558 158,86	87,36	25 365 170	25 358 935,62	99,98
Reisjärvi	337 928	295 211,19	87,36	11 633 900	11 365 711,42	97,69
Yhteensä	1 846 600	1 613 175,90	87,36	66 010 650	66 146 227,80	100,21

Talousarvion toteutuminen kunnittain, maksetut ennakkomaksuosuudet ja lisäperintä:

	HALLINTO JA PALVELUT YHTEENSÄ				MAKSETUT ENNAKKO- MAKSU- OSUUDET	EROTUS - LISÄ- PERINTÄ/+PA- LAUTUS
	TA	TOT	Ero €	Tot%		
Haapajärvi	29 674 288,00	30 019 778,43	-345 490,43	101,16	29 569 788,97	-449 989,46
Kärämäki	207 040,00	161 608,18	45 431,82	78,06	187 226,00	25 617,82
Pyhäjärvi	26 004 094,00	25 917 094,48	86 999,52	99,67	25 055 577,00	-861 517,48
Reisjärvi	11 971 828,00	11 660 922,61	310 905,39	97,40	11 623 355,05	-37 567,56
Yhteensä	67 857 250,00	67 759 403,70	97 846,30	99,86	66 435 947,02	-1 323 456,68

Uuden kuntalain mukaan kuntayhtymillä on alijäämän kattamisvelvollisuus. Alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki 110.3 §). Kunnan tilikauden alijäämä katetaan tilinpäätöstä seuraavan vuoden kirjanpidossa edellisten tilikausien ylijäämästä määrään, mihin taseen ylijäämämäärät riittävät. Kuntayhtymässä noudatetaan vastaavaa menettelyä. Jäsenkunnat voivat kuitenkin sopia erikseen tilikauden alijäämän kattamisesta ja ylijäämän palautuksesta (www.kunnat.net/fi/asiantuntipalvelut/kuntatalous, Soveltamisohje kuntalain talouden tasapainottamista koskevasta sääntelystä). Kuntayhtymän tulos tasataan viimeisellä laskulla jäsenkuntiin (Haapajärvi -449.989,46 €, Kärämäki 25.617,82 €, Pyhäjärvi -861.517,48 €, Reisjärvi -37.567,56 €), joten alijäämää ei synny.

Yhtymähallitus hyväksyi talousarvioon elokuussa yhteensä -2.937.400 euron muutokset toimintakuluihin ja vastaavasti toimintatuotoissa oleviin kuntaosuuksiin. Talousarviomuutoksia selvitetään myöhemmin tarkemmin asianomaisissa kohdissa. Rahoitustuottoja ja -kuluja on syntynyt lähinnä perintätoimiston laskutustavasta johtuen. Perintätoimisto tilittää omat saatavansa Selänteelle tilitysten yhteydessä ja perii ne takaisin itselleen.

Kuntayhtymän nettomenot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna vain 1.273.695 euroa (1,9 %). Tätä voidaan pitää erittäin maltillisena nousuna.

Kuntayhtymän menojen merkittävin kustannusten nousu edelliseen vuoteen verrattuna tuli palvelujen ostoissa ja avustuksissa. Henkilöstökulut laskivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,9

miljoonaa euroa johtuen mm. ulkoistuksista. Palvelujen ostojen kustannukset nousivat noin 1 miljoonaa euroa ja avustuksien kustannukset noin 2 miljoonaa euroa mm. palveluseteliin siirtymisen johdosta edelliseen vuoteen verrattuna. Muiden toimintakulujen menot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin -33.000 euroa.

Talousarvioon verrattuna ulkoiset toimintatuotot nousivat yhteensä noin 1,05 miljoonaa euroa, mutta edelliseen vuoteen verrattuna laskivat noin 170.500 euroa ilman jäsenkuntien maksuosuutta. Edelliseen vuoteen verrattuna ulkoisista tuotoista myyntituotot laskivat noin -23.000 euroa, tuet ja avustukset noin -118.600 euroa ja muut toimintatuotot noin -225.500 euroa. Maksutuotot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 196.500 euroa. Myyntituottojen lasku johtui mm. sotilasvammalain mukaisten ja työterveyshuollon korvausten pienenemisestä, mutta vastaavasti kotikuntakorvaukset ja muiden myyntituotot kasvoivat hieman. Maksutuottojen kasvu johtui mm. rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksujen noususta. Tuet ja avustukset laskivat mm. Kelan korvausten osalta.

8.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut (sisäiset mukana)

TULOSLASKELMA (ulk.)	2019	2018	Erotus
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
TOIMINTATUOTOT	76 515	75 412	1 103
Myyntituotot	70 544	69 293	1 251
Maksutuotot	5 182	4 986	196
Tuet ja avustukset	352	471	-119
Muut toimintatuotot	437	662	-225
TOIMINTAKULUT	-76 288	-75 102	-1 186
Henkilöstökulut	-25 409	-27 309	1 900
Palkat ja palkkiot	-20 915	-22 291	1 376
Henkilösivukulut	-4 494	-5 018	524
Eläkekulut	-3 764	-4 136	372
Muut henkilösivukulut	-730	-881	151
Palvelujen ostot	-37 847	-36 882	-965
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 617	-2 550	-67
Avustukset	-6 716	-4 695	-2 021
Muut toimintakulut	-3 699	-3 666	-33
TOIMINTAKATE	227	310	-83
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	37	27	10
Korkotuotot	15	16	-1
Muut rahoitustuotot	53	44	9
Muut rahoituskulut	-31	-33	2
VUOSIKATE	264	337	-73
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-264	-337	73
TILIKAUDEN TULOS Summa	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	,00	-,00	0,00

	2019	2018
Toimintatuotot/toimintakulut %	100,3	100,4
Vuosikate/poistot %	100,0	100,0
Asukasmäärä	15.138	15.401
- osajäsenedyys	17.749	18.012

Toimintatuotot 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)
 Vuosikate/poistot % 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

ERP

OK

8.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA (1.000 €)	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	337	344
Satunnaiset erät		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-88	-355
Investointihyödykkeiden myyntitulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	249	-11
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	4	1
Vaihto-omaisuuden muutos	6	21
Saamisten muutos	958	-490
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	397	-303
Rahoituksen rahavirta	1 365	-771
Rahavarojen muutos	1 614	-782
Rahavarat 31.12.	4 084	2 470
Rahavarat 1.1.	2 470	3 253
Muutos	1 614	-782

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1.000 € (mukana vuodet 2015-2019) Vuoden 2018 kertymä korjattu, ed. tilinpäätöksessä virheellinen tieto.	236	-82
Investointien tulorahoitus, %	462,4	386,6
Lainanhoitokate, 1000 euroa	0	0
Kassan riittävyys, pv	16,5	19,4
Asukasmäärä	15.138	15.401
- osajäsenyys	17.749	18.012
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		
Investointien tulorahoitus, %		
Lainanhoitokate		
Kassan riittävyys pv		
	Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymä 100 * Vuosikate/Investointien omahankintameno (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + lainanlyhennykset) 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	

ERP OK

8.3 Tase

TASE	2019	2018		2019	2018
	1000 euroa	1000 euroa		1000 euroa	1000 euroa
VASTAAVAA	9 902	9 783	VASTATTAVAA	9 902	9 783
A Pysyvät vastaavat	310	517	A Oma pääoma	19	19
I Aineettomat hyödykkeet	86	172	I Peruspääoma	19	19
1. Aineettomat oikeudet	86	172	D Toimeksiantojen pääomat	5	14
II Aineelliset oikeudet	223	344	2. Valtion toimeksiaannot		
4. Koneet ja kalusto	206	344	3. Muut toimeksiantojen pääomat	5	14
6. Ennakkomaksut ja keskeiset hankinnat	17				
III Sijoitukset	1		E Vieras pääoma	9 878	9 750
1. Osakkeet ja osuudet	1	1	II Lyhytaikainen	9 878	9 750
C Vaihtuvat vastaavat	9 592	9 266	5. Saadut ennakot	12	72
I Vaihto-omaisuus	134	124	6. Ostovelat	4 835	4 614
1. Aineet ja tarvikkeet	124	117	7. Muut velat	1 447	1 490
2. Valmiit tuotteet	10	7	8. Siirtovelat	3 584	3 574
II Saamiset	5 997	5 058			
1. Myyntisaamiset	5 252	4 130			
3. Muut saamiset	513	490			
4. Siirtosaamiset	232	438			
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 461	4 084			

TASEEN TUNNUSLUVUT:

	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	0,2	0,2
Vuoden 2018 omavaraisuusaste korjattu. Ed. tilinpäätöksessä virheellinen tieto.		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	12,9	12,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	0	0
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	0	0
Lainakanta 31.12., 1.000 €	0	0
Lainakanta 31.12., €/asukas	0	0
Lainasaamiset, 1.000 €	0	0
Asukasmäärä	15.138	15.401
- osajäsenedyys	17.749	18.012

Omavaraisuusaste

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

$((\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä})$

8.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT (ulkoiset)	€	MENOT (ulkoiset)	€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	76 514 716	Toimintakulut	76 287 944
Korkotuotot	15 468	Muut rahoituskulut	31 055
Muut rahoitustuotot	52 725	Poistot	263 911
Kokonaistulot yhteensä	76 582 909	Kokonaismenot yhteensä	76 582 909
Pysyvät vastaavat		Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot		Investointimenot	57 068

8.5 Tilikauden tuloksen käsittely

Tuloslaskelman mukainen tulos toimintavuodelta on 0 euroa, kun vuosikatteesta on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot -263.910,63 euroa. Tämän mukaisesti yli-/alijäämätillille ei jää kirjattavaa.

9 Talousarvion toteutuminen

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	Alkup.TA	MuutosTA	TA2019 Kum 31.12.2019	Ero €	Kum %
TOIMINTATUOTOT	73 530 800,00	3 117 300,00	76 648 100,00	78 174 481,34	1 526 381,34 101,99 %
Myyntituotot	68 142 250,00	2 937 400,00	71 079 650,00	72 203 750,01	1 124 100,01 101,58 %
Maksutuotot	4 766 450,00	179 900,00	4 946 350,00	5 182 095,21	235 745,21 104,77 %
Tuet ja avustukset	319 000,00		319 000,00	352 040,41	33 040,41 110,36 %
Muut toimintatuotot	303 100,00		303 100,00	436 595,71	133 495,71 144,04 %
TOIMINTAKULUT	-73 177 960,00	-3 117 300,00	-76 295 260,00	-77 947 709,42	-1 652 449,42 102,17 %
Henkilöstökulut	-24 933 050,00	-720 000,00	-25 653 050,00	-25 409 701,24	243 348,76 99,05 %
Palkat ja palkkiot	-20 415 740,00	-720 000,00	-21 135 740,00	-20 915 238,63	220 501,37 98,96 %
Henkilösivukulut	-4 517 310,00		-4 517 310,00	-4 494 462,61	22 847,39 99,49 %
Eläkekulut	-3 708 990,00		-3 708 990,00	-3 763 970,50	-54 980,50 101,48 %
Muut henkilösivukulut	-808 320,00		-808 320,00	-730 492,11	77 827,89 90,37 %
Palvelujen ostot	-35 558 880,00	-2 066 000,00	-37 624 880,00	-39 502 273,13	-1 877 393,13 104,99 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 183 810,00	-195 000,00	-2 378 810,00	-2 620 974,83	-242 164,83 110,18 %
Avustukset	-6 946 600,00	-65 000,00	-7 011 600,00	-6 715 829,00	295 771,00 95,78 %
Muut toimintakulut	-3 555 620,00	-71 300,00	-3 626 920,00	-3 698 931,22	-72 011,22 101,99 %
TOIMINTAKATE	352 840,00	,00	352 840,00	226 771,92	-126 068,08 64,27 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 000,00		5 000,00	37 138,71	32 138,71 742,77 %
Korkotuotot	15 000,00		15 000,00	15 468,20	468,20 103,12 %
Muut rahoitustuotot	30 000,00		30 000,00	52 725,37	22 725,37 175,75 %
Muut rahoituskulut	-40 000,00		-40 000,00	-31 054,86	8 945,14 77,64 %
VUOSIKATE	357 840,00	,00	357 840,00	263 910,63	-93 929,37 73,75 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-357 840,00		-357 840,00	-263 910,63	93 929,37 73,75 %
TILIKAUDEN TULOS Summa	-,00	,00	-,00	-,00	,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-,00	,00	-,00	,00	,00

Talousarvion sitovuus yhtymähallitukseen nähden ovat palvelulinjan kunnittaiset toimintakatteet. Palvelujohtaja voi siirtää käyttösuunnitelmassa tai sen tarkistuksessa toimintatuottoja tai -kuluja palvelulinjan sisällä palveluyksiköiden välillä kunnittain. Yhtymähallitus hakee määrärahan ylitysoikeutta asianomaiselta kuntavaltuustolta, jos kunnittainen toimintakate on ylittymässä.

Yllä olevassa toteutumisessa on huomioitu yhtymähallituksen 10.10.2019 § 151 hyväksymät ja jäsenkunnille esittämät tuloslaskelman talousarviomuutokset.

Haapajärven osalta talousarvion muutosesitys oli yhteensä -1.394.900 euroa. Hyvinvointipalveluissa -256.00 euroa (lastensuojelu ja terapiapalvelut). Terveys- ja vanhuspalveluissa se oli -1.170.000 euroa (erikoissairaanhoido, vastaanottopalvelut ja kotiin annettavat palvelut) ja saatavien poistot eri palvelulinjoilla -33.300 euroa sekä ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen tuloja 64.400 euroa.

Kärsämäen osalta talousarvion muutosesitys oli yhteensä 28.800 euroa ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden tuloissa.

Pyhäjärven osalta talousarvion muutosesitys oli -1.280.900 euroa. Hyvinvointipalveluissa -250.000 euroa (lastensuojelu ja vammaispalvelut). Terveys- ja vanhuspalveluissa se oli -920.000 euroa (erikoissairaanhoido, vastaanottopalvelut, kotiin annettavat palvelut) ja saatavien poistot eri palvelulinjoilla -31.400 euroa sekä ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden tuloja 60.100 euroa.

Reisjärven osalta talousarvion muutosesitys oli -290.500 euroa. Hyvinvointipalveluissa alitusta 100.000 euroa (lastensuojelu). Terveys- ja vanhuspalveluissa -410.000 euroa (vastaanottopalvelut, asumispalvelut) ja saatavien poistot eri palvelulinjoilla -7.000 euroa sekä ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden tuloja 26.600 euroa.

Yhteensä toimintakulujen ylitykset ja toimintatuottojen alitukset arvioitiin olevan **-2.937.400 euroa**, jota vastaavasti toimintatuottojen jäsenkuntien maksuosuudet kasvoivat.

Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on esitetty talousarvion muutokset tuloslaskelmaan.

Talousarvion toteutuminen ja talousarviomuutokset tuloslaskelmamuodossa:

TALOUSARVIOMUUTOKSET	Alkup.TA	MuutosTA	TA2019	Toteutunut	Ero €
TOIMINTATUOTOT	73 530 800,00	3 117 300,00	76 648 100,00	78 174 481,34	1 526 381,34
TOIMINTAKULUT	-73 177 960,00	-3 117 300,00	-76 295 260,00	-77 947 709,42	-1 652 449,42
TOIMINTAKATE	352 840,00	,00	352 840,00	226 771,92	-126 068,08
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 000,00		5 000,00	37 138,71	32 138,71
VUOSIKATE	357 840,00	,00	357 840,00	263 910,63	-93 929,37
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-357 840,00		-357 840,00	-263 910,63	93 929,37
Kaikki yhteensä	-,00	,00	-,00	,00	

Talousarvion toteutuminen ja talousarviomuutokset kunnittain:

TALOUSARVIOMUUTOKSET	Alkup.TA	MuutosTA	TA2019	Toteutunut	Ero €
Kuntayhtymän hallinto	63 073 250,00	2 937 400,00	66 010 650,00	66 146 227,80	135 577,80
Haapajärven palvelut	-27 409 640,00	-1 394 900,00	-28 804 540,00	-29 259 972,58	-455 432,58
Kärsämäen palvelut	-235 840,00	28 800,00	-207 040,00	-161 608,18	45 431,82
Pyhäjärven palvelut	-24 084 270,00	-1 280 900,00	-25 365 170,00	-25 358 935,62	6 234,38
Reisjärven palvelut	-11 343 500,00	-290 400,00	-11 633 900,00	-11 365 711,42	268 188,58
Kalkki yhteensä	-,00	,00	-,00	,00	

Jäsenkuntien maksuosuudet olivat talousarvioon verrattuna yhteensä 0,01 milj. euroa suuremmat. Haapajärven maksuosuus oli noin -345.490 euroa pienempi. Kärsämäen maksuosuus oli noin 45.430 euroa, Reisjärven noin 310.900 euroa ja Pyhäjärven noin 87.000 euroa suurempi kuin talousarviossa.

Hallinnon osalta talousarviomäärärahat alittuivat noin 233.420 euroa, josta Haapajärven osuus noin 109.950 euroa, Pyhäjärven 80.770 euroa ja Reisjärven 42.700 euroa. Johdon toteutuma toteutui noin 142.780 euroa pienempänä talousarvioon verrattuna. Kuntaosuushankkeisiin käytettiin rahaa noin -26.003,81 euroa, ja talousarviomääräraha alittui noin 3.996,19 euroa. Henkilökunnan käyttämät työterveyshuollon palveluiden ostot nousivat noin -35.400 verrattuna edelliseen vuoteen. Työterveyshuollon kustannusten nousemiseen edelliseen vuoteen verrattuna vaikuttaa mm. työpaikkakäyntien lisääntyminen. Kelan korvaus työterveyshuollon palveluista on 50/60 %. Kaikkiaan henkilöstöpalvelujen kustannukset toteutuivat talousarvioon nähden noin 80.900 euroa pienempänä. Rahoituksen tuotot ja kulut toteutuivat noin 32.150 euroa suurempana, kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Taloushallinto Selman menot alittuivat noin 83.500 eurolla.

Haapajärven osalta talousarviomäärärahat alittuivat hyvinvointipalveluissa noin 481.700 euroa ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa noin 106.400 euroa verrattuna talousarvioon. Terveys- ja vanhuspalvelujen menot ylittyivät noin -1.043.500 euroa. Euromääräisesti säästöä tuli hyvinvointipalveluissa hallinnon menoissa noin 14.450 euroa, neuvolassa ja lapsiperheiden kotipalvelussa noin 28.650 euroa, lastensuojelussa noin 50.200 euroa, aikuissosiaalityössä noin 47.250 euroa, vammaispalveluissa noin 320.300 euroa ja terapiapalveluissa noin 20.850 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa euromääräisesti säästöä tuli kuntoutuksessa noin 8.200 euroa, suun ja hampaiden huollossa noin 81.300 euroa, kotiin annettavissa palveluissa noin 24.750 euroa ja asumispalveluissa noin 254.000 euroa. Terveys- ja vanhuspalvelujen hallinnossa talousarviomäärärahat ylittyivät noin -58.200 euroa, täydentävissä palveluissa noin -7.100 euroa, vastaanottopalveluissa noin -135.000 euroa, vuodeosastolla noin -88.900 euroa, ensihoidossa noin -30.250 euroa, erikoissairaanhoidossa noin -821.500 euroa, arviointi- ja lyhytaikaishoidossa noin -228.400 euroa. Työterveyshuollon tulos jäi tavoitteesta noin -42.400 euroa.

Kärsämäen osalta talousarviomäärärahat alittuivat noin 45.430 euroa ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen osalta.

Pyhäjärven osalta talousarviomäärärahat alittuivat hyvinvointipalveluissa noin 413.600 euroa ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa noin 90.450 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa talousarvioon verrattuna menot ylittyivät noin -497.800 euroa. Euromääräisesti säästöä tuli hyvinvointipalveluissa eniten neuvolassa ja lapsiperheiden kotipalvelussa noin 122.850 euroa, lastensuojelussa noin 53.400 euroa, aikuissosiaalityössä noin 11.250 euroa, vammaispalveluissa

noin 171.900 euroa ja terapiapalveluissa noin 53.550 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa euromääräisesti säästöä tuli täydentävissä palveluissa noin 36.300 euroa, kuntoutuksessa noin 53.950 euroa, ensihoidossa noin 43.850 euroa ja suun ja hampaiden huollossa noin 6.200 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa hallinnon määrärahat ylittyivät noin -42.250 euroa, vastaanottopalveluissa noin -187.050 euroa, vuodeosastolla noin -206.000 euroa, erikoissairaanhoidossa noin -54.500 euroa, kotiin annettavissa palveluissa noin -80.000 euroa ja arviointi- ja lyhytaikaishoidossa noin -45.800 euroa ja asumispalveluissa noin -12.700 euroa. Työterveyshuollon tulos jäi tavoitteesta noin -9.800 euroa.

Reisjärven osalta talousarviomäärärahat alittuivat hyvinvointipalveluissa noin 420.500 euroa ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa noin 37.800 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa talousarvioon verrattuna menot ylittyivät noin -190.100 euroa. Euromääräisesti säästöä tuli hyvinvointipalveluissa hallinnossa noin 4.300 euroa, neuvolassa ja lapsiperheiden kotipalvelussa noin 74.850 euroa, lastensuojelussa noin 168.750 euroa, vammaispalveluissa noin 161.700 euroa ja terapiapalveluissa noin 12.100 euroa. Aikuissosiaalityön talousarvio ylittyi noin -1.200 euroa. Terveys- ja vanhuspalveluissa euromääräisesti säästöä tuli vuodeosastolla, muutoksesta johtuen, noin 135.950 euroa, täydentävissä palveluissa n. 22.450 euroa, kuntoutuksessa noin 20.950 euroa, ensihoidossa laskutuksen viivästymisestä johtuen noin 114.000 euroa ja asumispalveluissa noin 65.000 euroa. Terveys- vanhuspalveluissa hallinnon määrärahat ylittyivät noin -23.550 euroa, vastaanottopalvelut noin -176.400 euroa, suun ja hampaiden huolto noin -39.500 euroa, erikoissairaanhoito noin -39.500 euroa, kotiin annettavat palvelut noin -85.800 euroa ja arviointi- ja lyhytaikaishoito noin -203.100 euroa. Työterveyshuollon tulos parani talousarvioon nähden noin 19.400 euroa.

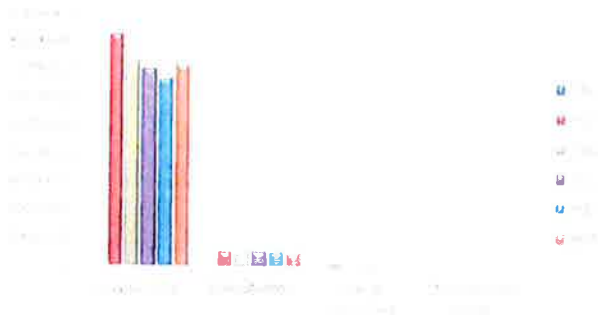
TOIMINTATUOTOT	€	%
Myyntituotot	72 203 750	92,4
Maksutuotot	5 182 095	6,6
Tuet ja avustukset	352 040	0,5
Muut toimintatuotot	436 596	0,6
TOIMINTATUOTOT	78 174 481	100,0

TOIMINTAKULUT	€	%
Henkilöstökulut	25 409 701	33
Palvelujen ostot	39 502 273	51
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 620 975	3
Avustukset	6 715 829	9
Muut toimintakulut	3 698 931	5
TOIMINTAKULUT	77 947 709	100

Toimintatuotot Ilman Kärsämäkeä vuosina 2014, Ilman verbaaliskusvatusta vuosina 2014-2015	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos € 2018/2019
Myyntituotot	82 730 420	73 624 520	70 604 200	67 080 690	70 770 976	72 203 750	1 432 774
Maksutuotot	5 767 859	5 658 870	5 294 025	5 184 195	4 985 554	5 182 095	196 541
Tuet ja avustukset	972 576	928 344	734 917	337 754	470 643	352 040	-118 603
Muut toiminta tuotot	394 373	749 636	679 924	816 629	662 041	436 596	-225 145
Yhteensä	89 465 229	80 961 371	77 313 066	73 419 268	76 889 214	78 174 481	1 285 267

Sisältää vuosina 2014-2016 perustoimeentulujen tuot

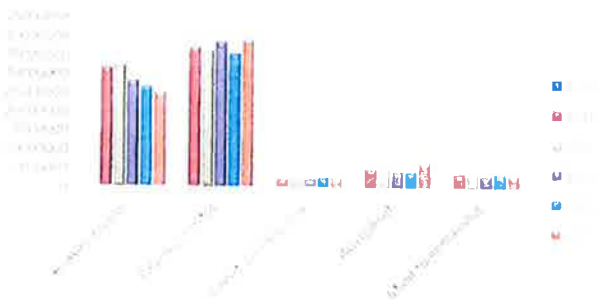
Toimintatuotot

Toimintakulut Ilman Kärsämäkeä vuosina 2014, Ilman verbaaliskusvatusta vuosina 2014-2015	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos € 2018/2019
Henkilöstökulut	31 743 918	32 731 339	28 425 004	26 781 388	27 309 188	25 409 701	-1 899 487
Palvelujen ostot	17 320 059	16 578 403	18 809 618	15 769 550	18 359 808	19 502 273	1 142 465
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 272 731	2 390 578	2 281 649	2 513 976	2 550 130	2 620 975	70 845
Avustukset	4 807 752	5 294 988	4 279 584	4 210 356	4 694 441	6 715 829	2 021 388
Muut toimintakulut	3 673 538	3 789 929	3 266 181	3 849 891	3 665 688	3 698 931	33 243
Yhteensä	79 817 998	80 785 237	77 062 037	73 125 161	76 579 255	77 947 709	1 368 454

Sisältää vuosina 2014-2016 kunnallisen työmarkkinatuen osuuden ja perustoimeentulujen menot

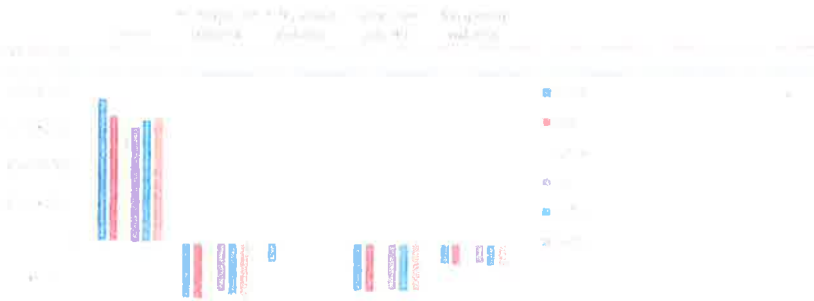
Toimintakulut

Toimintakate kunnittain	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos € 2018/2019
Hallinto	75 998 586	67 066 768	64 261 016	60 983 856	64 924 344	66 146 228	1 221 884
Haapajärven palvelut	-29 297 722	-29 456 780	-27 751 635	-25 687 856	-27 775 060	-29 259 973	-1 484 912
Kärsämäen palvelut	-10 570 362	-179 748	-180 795	-177 161	-209 273	-161 608	47 665
Pyhäjärven palvelut	-25 094 292	-25 828 662	-24 767 054	-24 589 782	-25 206 814	-25 358 936	-152 122
Reisjärven palvelut	-11 036 210	-11 601 577	-11 561 533	-10 529 058	-11 733 197	-11 365 711	367 486

Sisältää vuosina 2014-2016 kunnallisen työmarkkinatuen osuuden ja perustoimeentulujen tulot/menot.

Toimintakate kunnittain

Talousarvion toteutuminen kuukausittain (hallinnon menot kuntayhtymän hallinnossa):

	Kuntayhtymän Haapajärven		Kärämäen	Pyhäjärven	Reisjärven	
	hallinto	palvelut	palvelut	palvelut	palvelut	Yhteensä
Tammikuu	3 673 320,43	-1 446 603,01	-12 645,43	-1 228 834,57	-532 146,69	453 090,73
Helmi	4 899 862,89	-2 067 611,82	1 507,13	-2 010 723,30	-557 575,92	265 458,98
Maaliskuu	5 273 067,92	-2 407 817,26	-19 402,35	-2 029 987,03	-906 443,36	-90 582,08
Huhtikuu	5 599 153,36	-2 431 174,93	-14 871,22	-2 245 568,74	-1 370 479,54	-462 941,07
Toukokuu	5 398 078,42	-2 292 453,68	-14 247,02	-2 039 680,35	-811 570,49	240 126,88
Kesäkuu	5 325 637,66	-2 741 374,29	-24 299,31	-2 369 033,86	-1 212 047,57	-1 021 117,37
Heinäkuu	5 272 378,66	-2 317 172,48	-16 428,20	-2 134 656,32	-924 574,11	-120 452,45
Elokuu	4 904 659,15	-2 455 287,50	-17 927,12	-1 969 879,22	-632 023,06	-170 457,75
Syyskuu	5 388 192,68	-2 428 908,34	-15 905,56	-1 957 637,18	-1 165 982,63	-180 241,03
Lokakuu	5 429 103,63	-2 570 486,57	-13 634,11	-2 093 491,68	-954 010,57	-202 519,30
Marraskuu	6 427 978,15	-2 445 517,24	-437,16	-1 841 876,76	-837 030,53	1 303 116,46
Joulukuu	8 554 794,85	-3 655 565,46	-13 317,83	-3 437 566,61	-1 461 826,95	-13 482,00
Kaikki yhteensä	66 146 227,80	-29 259 972,58	-161 608,18	-25 358 935,62	-11 365 711,42	0,00

Joulukuussa toimintakuluja kertyi muita kuukausia enemmän, koska ko. kuukaudelle kirjautuvat mm. kahden kuukauden (marras- ja joulukuu) erikoissairaanhoidon ja asumispalvelujen ostopalvelut, menojäämápalkat sekä lomapalkkavelan muutos ja poistot. Toimintatuotoissa joulukuulle kirjautuvat mm. marras- ja joulukuun asiakasmaksutulot.

Talousarvion toteutuminen kunnittain ja palvelulinjoittain:

	Alkup.TA	MuutosTA	TA2019	Kum 31.12.2019	Kum %
Kuntayhtymän hallinto	63 073 250,00	2 937 400,00	66 010 650,00	66 146 227,80	100,21 %
Hallinto ja toimistopalvelut	-854 290,00		-854 290,00	-710 314,22	83,15 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	156 000,00		156 000,00	162 862,21	104,40 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-1 014 760,00		-1 014 760,00	-910 315,14	89,71 %
A6100 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 000,00		5 000,00	37 138,71	742,77 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-530,00		-530,00		
Tukipalveluyksikkö	-967 020,00		-967 020,00	-883 505,15	91,36 %
A3100 TOIMINTATUOTOT				1 746,20	
A4100 TOIMINTAKULUT	-959 860,00		-959 860,00	-881 522,64	91,84 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 160,00		-7 160,00	-3 728,71	52,08 %
Tarkastustoimi	-25 290,00		-25 290,00	-19 356,53	76,54 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-25 290,00		-25 290,00	-19 356,53	76,54 %
Kuntaosuudet	64 919 850,00	2 937 400,00	67 857 250,00	67 759 403,70	99,86 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	64 919 850,00	2 937 400,00	67 857 250,00	67 759 403,70	99,86 %
Haapajärven palvelut	-27 409 640,00	-1 394 900,00	-28 804 540,00	-29 259 972,58	101,58 %
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-2 122 110,00	-270 000,00	-2 392 110,00	-2 313 286,35	96,70 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	142 100,00		142 100,00	77 595,45	54,61 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-2 262 960,00	-270 000,00	-2 532 960,00	-2 390 881,80	94,39 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 250,00		-1 250,00		
Hyvinvointipalvelut	-5 150 760,00	5 200,00	-5 145 560,00	-4 742 732,17	92,17 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	628 400,00		628 400,00	810 014,66	128,90 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-5 765 310,00	5 200,00	-5 760 110,00	-5 541 716,83	96,21 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 850,00		-13 850,00	-11 030,00	79,64 %
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as.- v-os.	-6 825 500,00	-311 300,00	-7 136 800,00	-7 175 373,22	100,54 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	1 322 450,00		1 322 450,00	1 741 771,13	131,71 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-8 126 450,00	-311 300,00	-8 437 750,00	-8 898 192,79	105,46 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-21 500,00		-21 500,00	-18 951,56	88,15 %
Terveys- ja vanhuspalvelut	-12 804 900,00	-883 200,00	-13 688 100,00	-14 693 024,89	107,34 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	2 098 800,00		2 098 800,00	2 300 998,89	109,63 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-14 823 650,00	-883 200,00	-15 706 850,00	-16 922 943,57	107,74 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-80 050,00		-80 050,00	-71 080,21	88,79 %
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	-506 370,00	64 400,00	-441 970,00	-335 555,95	75,92 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	88 550,00	64 400,00	152 950,00	162 475,50	106,23 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-591 220,00		-591 220,00	-492 214,17	83,25 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 700,00		-3 700,00	-5 817,28	157,22 %
Kärsämäen palvelut	-235 840,00	28 800,00	-207 040,00	-161 608,18	78,06 %
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	-235 840,00	28 800,00	-207 040,00	-161 608,18	78,06 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	41 300,00	28 800,00	70 100,00	74 388,68	106,12 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-275 540,00		-275 540,00	-234 878,17	85,24 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 600,00		-1 600,00	-1 118,69	69,92 %
Pyhäjärven palvelut	-24 084 270,00	-1 280 900,00	-25 365 170,00	-25 358 935,62	99,98 %
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-1 492 690,00	-250 000,00	-1 742 690,00	-1 566 442,08	89,89 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	70 450,00		70 450,00	48 776,63	69,24 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-1 555 490,00	-250 000,00	-1 805 490,00	-1 612 007,53	89,28 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 650,00		-7 650,00	-3 211,18	41,98 %
Hyvinvointipalvelut	-3 902 130,00	-145 000,00	-4 047 130,00	-3 809 791,99	94,14 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	561 000,00		561 000,00	593 504,10	105,79 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-4 429 180,00	-145 000,00	-4 574 180,00	-4 384 591,58	95,86 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-33 950,00		-33 950,00	-18 704,51	55,09 %
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as., v-os.	-7 463 650,00	-334 500,00	-7 798 150,00	-8 142 676,94	104,42 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	1 052 400,00		1 052 400,00	1 333 044,22	126,67 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-8 470 200,00	-334 500,00	-8 804 700,00	-9 452 449,20	107,36 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-45 850,00		-45 850,00	-23 271,96	50,76 %
Terveys- ja vanhuspalvelut	-10 846 910,00	-611 500,00	-11 458 410,00	-11 611 673,55	101,34 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	974 450,00		974 450,00	1 009 986,97	103,65 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-11 719 660,00	-611 500,00	-12 331 160,00	-12 547 288,65	101,75 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-101 700,00		-101 700,00	-74 371,87	73,13 %
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	-378 890,00	60 100,00	-318 790,00	-228 351,06	71,63 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	72 250,00	60 100,00	132 350,00	145 661,45	110,06 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-447 690,00		-447 690,00	-372 334,41	83,17 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 450,00		-3 450,00	-1 678,10	48,64 %

	Alkup.TA	MuutosTA	TA2019	Kum 31.12.2019	Kum %
Reisjärven palvelut	-11 343 500,00	-290 400,00	-11 633 900,00	-11 365 711,42	97,69 %
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-973 070,00	70 000,00	-903 070,00	-659 472,97	73,03 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	37 050,00		37 050,00	159 396,54	430,22 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-1 009 620,00	70 000,00	-939 620,00	-818 698,63	87,13 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-500,00		-500,00	-170,88	34,18 %
Hyvinvointipalvelut	-2 327 650,00	30 000,00	-2 297 650,00	-2 120 776,87	92,30 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	286 750,00		286 750,00	358 218,38	124,92 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-2 609 600,00	30 000,00	-2 579 600,00	-2 475 052,37	95,95 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 800,00		-4 800,00	-3 942,88	82,14 %
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as., v-os.	-2 998 080,00	-214 350,00	-3 212 430,00	-3 300 347,14	102,74 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	594 000,00		594 000,00	891 416,77	150,07 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-3 581 030,00	-214 350,00	-3 795 380,00	-4 185 164,64	110,27 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 050,00		-11 050,00	-6 599,27	59,72 %
Terveys- ja vanhuspalvelut	-4 790 250,00	-202 650,00	-4 992 900,00	-5 095 056,94	102,05 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	444 250,00		444 250,00	470 690,17	105,95 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-5 217 400,00	-202 650,00	-5 420 050,00	-5 549 733,70	102,39 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 100,00		-17 100,00	-16 013,41	93,65 %
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	-254 450,00	26 600,00	-227 850,00	-190 057,50	83,41 %
A3100 TOIMINTATUOTOT	40 750,00	26 600,00	67 350,00	72 529,69	107,69 %
A4100 TOIMINTAKULUT	-293 050,00		-293 050,00	-258 367,07	88,16 %
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 150,00		-2 150,00	-4 220,12	196,28 %
Kaikki yhteensä	-,00	-,00	-,00	,00	

Talousarvion toteutuminen kunnittain tuloslaskelmamuodossa:

	TP2017	TP2018	TP2019	TA2019	Kum %
Kuntayhtymän hallinto	60 983 856,45	64 924 343,87	66 146 227,80	66 010 650	100,21 %
TOIMINTATUOTOT	62 758 622,97	66 747 088,00	67 924 012,11	68 013 250	99,87 %
Myyntituotot	62 602 081,11	66 494 747,01	67 768 802,62	67 857 250	99,87 %
Tuet ja avustukset	155 410,30	248 378,02	154 957,63	156 000	99,33 %
Muut toimintatuotot	1 131,56	3 962,97	251,86		
TOIMINTAKULUT	-1 817 736,92	-1 845 037,89	-1 811 194,31	-1 999 910	90,56 %
Henkilöstökulut	-1 089 766,74	-1 071 290,79	-1 040 760,42	-1 196 530	86,98 %
Palvelujen ostot	-571 232,80	-624 936,77	-617 738,50	-661 350	93,41 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 792,53	-31 036,09	-27 157,47	-15 650	173,53 %
Avustukset	-2 200,00	-4 200,00	-4 200,00	-2 200	190,91 %
Muut toimintakulut	-132 744,85	-113 574,24	-121 337,92	-124 180	97,71 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	50 272,81	27 498,18	37 138,71	5 000	742,77 %
Korkotuotot	16 932,87	16 280,83	15 468,20	15 000	103,12 %
Muut rahoitustuotot	64 573,96	43 865,53	52 725,37	30 000	175,75 %
Muut rahoituskulut	-31 234,02	-32 648,18	-31 054,86	-40 000	77,64 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 302,41	-5 204,42	-3 728,71	-7 690	48,49 %
Haapajärven palvelut	-25 687 856,18	-27 775 060,22	-29 259 972,58	-28 804 540	101,58 %
TOIMINTATUOTOT	5 213 924,31	4 934 901,70	5 092 855,63	4 344 700	117,22 %
Myyntituotot	2 371 493,02	2 352 394,25	2 495 469,31	1 906 750	130,88 %
Maksutuotot	2 256 851,94	2 189 585,90	2 283 668,93	2 167 050	105,38 %
Tuet ja avustukset	115 288,47	141 049,84	130 497,44	98 000	133,16 %
Muut toimintatuotot	470 290,88	251 871,71	183 219,95	172 900	105,97 %
TOIMINTAKULUT	-30 767 649,97	-32 589 095,79	-34 245 949,16	-33 028 890	103,68 %
Henkilöstökulut	-11 046 213,45	-10 848 227,40	-10 562 993,20	-10 542 070	100,20 %
Palvelujen ostot	-15 471 733,83	-17 356 027,19	-18 617 499,73	-17 215 520	108,14 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 200 438,91	-1 248 769,04	-1 270 364,41	-1 191 650	106,61 %
Avustukset	-1 690 816,58	-1 820 135,95	-2 316 649,45	-2 577 000	89,90 %
Muut toimintakulut	-1 358 447,20	-1 315 936,21	-1 478 442,37	-1 502 650	98,39 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-134 130,52	-120 866,13	-106 879,05	-120 350	88,81 %
Kärsämäen palvelut	-177 160,67	-209 272,86	-161 608,18	-207 040	78,06 %
TOIMINTATUOTOT	51 505,80	41 696,09	74 388,68	70 100	106,12 %
Myyntituotot	7 006,25	5 754,13	6 252,56	1 000	625,26 %
Maksutuotot	44 499,55	35 691,98	68 135,62	69 100	98,60 %
Muut toimintatuotot		249,98	,50		
TOIMINTAKULUT	-227 155,69	-250 631,49	-234 878,17	-275 540	85,24 %
Henkilöstökulut	-177 870,12	-195 229,02	-184 457,81	-213 790	86,28 %
Palvelujen ostot	-26 375,29	-29 298,43	-27 570,87	-33 750	81,69 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 771,63	-2 591,43	-1 973,06	-6 050	32,61 %
Muut toimintakulut	-21 138,65	-23 512,61	-20 876,43	-21 950	95,11 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 510,78	-337,46	-1 118,69	-1 600	69,92 %
Pyhäjärven palvelut	-24 589 782,10	-25 206 813,83	-25 358 935,62	-25 365 170	99,98 %
TOIMINTATUOTOT	3 705 355,61	3 485 741,96	3 130 973,37	2 790 650	112,20 %
Myyntituotot	1 380 195,54	1 255 492,31	1 176 854,42	797 500	147,57 %
Maksutuotot	2 014 071,46	1 914 052,51	1 750 300,54	1 872 650	93,47 %
Tuet ja avustukset	50 587,17	56 477,49	55 639,04	53 000	104,98 %
Muut toimintatuotot	260 501,44	259 719,65	148 179,37	67 500	219,52 %
TOIMINTAKULUT	-28 127 313,53	-28 520 040,53	-28 368 671,37	-27 963 220	101,45 %
Henkilöstökulut	-9 960 861,25	-10 421 053,94	-8 833 411,79	-8 770 230	100,72 %
Palvelujen ostot	-13 745 889,77	-13 553 602,95	-13 682 629,98	-13 430 710	101,88 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-857 951,66	-841 684,71	-837 867,58	-788 450	106,27 %
Avustukset	-1 658 622,43	-1 961 594,28	-3 451 649,80	-3 472 500	99,40 %
Muut toimintakulut	-1 903 988,42	-1 742 104,65	-1 563 112,22	-1 501 330	104,12 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-167 824,18	-172 515,26	-121 237,62	-192 600	62,95 %
Reisjärven palvelut	-10 529 057,50	-11 733 196,96	-11 365 711,42	-11 633 900	97,69 %
TOIMINTATUOTOT	1 689 859,07	1 679 785,69	1 952 251,55	1 429 400	136,58 %
Myyntituotot	719 914,43	662 587,83	756 371,10	517 150	146,26 %
Maksutuotot	868 770,98	846 223,71	1 079 990,12	837 550	128,95 %
Tuet ja avustukset	16 468,53	24 737,37	10 946,30	12 000	91,22 %
Muut toimintatuotot	84 705,13	146 236,78	104 944,03	62 700	167,37 %
TOIMINTAKULUT	-12 185 305,25	-13 374 449,50	-13 287 016,41	-13 027 700	101,99 %
Henkilöstökulut	-4 506 676,70	-4 773 386,85	-4 788 078,02	-4 930 430	97,11 %
Palvelujen ostot	-5 954 318,37	-6 795 942,58	-6 556 834,05	-6 283 550	104,35 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-432 021,62	-426 049,06	-483 612,31	-377 010	128,28 %
Avustukset	-858 716,54	-908 510,52	-943 329,75	-959 900	98,27 %
Muut toimintakulut	-433 572,02	-470 560,49	-515 162,28	-476 810	108,04 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-33 611,32	-38 533,15	-30 946,56	-35 600	86,93 %
Kaikki yhteensä	,00	-,00	-,00	0	

ERP OK

9.1 Hallinto

Hallinto ja toimistopalvelut

Jäsenkuntien erikoissairaanhoidon sairaanhoitopiirien kustannukset laskutetaan toteutuneen mukaisesti. Lokakuussa ennakkolaskutusta tarkistettiin osavuositarkistuksen perusteella ja yhteensä ennakoita tarkistettiin lisälaskutuksella/palautuksella marraskuun ensimmäisessä laskutuksessa Haapajärvi -382.204 euroa, Pyhäjärvi -672.747 euroa ja Reisjärvelle palautusta 109.148 euroa. Kärsämäen palautusta 38.912 ei oikaistu. Erikoissairaanhoidon, asumis- ja ruokapalvelujen laskutus perustuu toteutuneiden palvelujen jälkikäteen tehtävään laskutukseen, jonka takia kuukauden palvelujen käyttö laskutetaan vasta seuraavassa kuussa. Tämä aiheuttaa sen, että joulukuun kirjanpitoon tulee kahden kuukauden menot eli joulukuussa maksettavat marraskuun laskut ja tammikuussa maksettavat joulukuun laskut. Vastaavasti tammikuulle ei tule ko. menoja juuri lainkaan. Kunnille on toimitettu talousarvion toteutumisesta tämän tilinpäätöksen lisäksi Kuntapaketti, jossa on mm. talousarvion toteutuminen kustannuspaikoittain.

Hallinnon talousarviomääräraha alittui yhteensä noin 149.909 euroa. Talousarviomääräraha alittui johdon kustannuksissa noin 37.925 euroa, henkilöstöpalveluissa noin 80.864 euroa, potilasasiainpalveluissa noin 4.040 euroa ja tarkastustoimissa noin 5.933 euroa. Rahoitustuotot toteutuivat talousarvioon varatusta suurempana noin 32.150 eurolla. Kuntaosuushankkeissa talousarvio ylittyi noin -11.003 euroa mm. eri hankkeisiin osallistumisen vuoksi. Henkilökunnan käyttämät työterveyshuollon palveluiden ostot nousivat noin -35.400 verrattuna edelliseen vuoteen. Työterveyshuollon kustannusten nousemiseen edelliseen vuoteen verrattuna vaikuttaa työpaikkakäyntien lisääntyminen ja työergonomiakorttikoulutusten toteuttaminen. Kelan korvaus työterveyshuollon palveluista on 50/60 %.

Hallinnossa työskentelee neljä työntekijää. Kuntayhtymän henkilökunnan työterveyshuolto toteutetaan omana toimintana. Työsuojelupäällikkö hoitaa tehtäviä tarpeen mukaan ja työsuojeluvaltuutettu työskentelee noin kolme päivää viikossa. Hallinnon kustannuksia on vähentänyt pääluottamusmiehistä johtuvat kustannukset ja oikeutta soveltavan työn tekemiseen ei ole kukaan hakenut.

Esimiehille on järjestetty esimiespäiviä, joissa on käsitelty ajankohtaisia asioita, henkilöstöasioita sekä ohjattu talouden seurantaan. Kuntayhtymässä toimii laaja-alainen työhyvinvointityöryhmä, joka seuraa ja arvioi henkilöstön jaksamista, työoloja ja tuottaa ehdotuksia työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Henkilökunnan jaksamiseen kiinnitetään huomiota koulutuksen, työnohjauksen, esimiesvalmennuksen ja toimintojen järjestämisen avulla. Sote-uudistuksen kaaduttua keväällä 2019 kuntayhtymän johtaja on osallistunut edelleen maakunnallisiin työryhmiin tarpeen mukaan mm. LifeCare -potilastietojärjestelmän kehittämiseen koko alueella ja sote-ryhmän kokouksiin.

Hallinnon kustannusten jakautuminen				
	Haapajärvi 47,1 %	Pyhäjärvi 34,6 %	Reisjärvi 18,3 %	Yhteensä
Muu Hallinto	-343 675	-252 466	-133 530	-729 671
Tukipalveluyksikkö Selma	-416 131	-305 693	-161 681	-883 505
Yhteensä	-759 806	-558 159	-295 211	-1 613 176

Hankkeet

Kuntaosuushankkeisiin kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 26.003,81 euroa. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin vetämään hankkeeseen Pohjois-Pohjanmaan alueen Sote-integraatiosopimus osallistuttiin 10.650,81 eurolla, Asiantuntijapalvelus Pohjois-Pohjanmaan alueen sote ICT -hankkeeseen 7.150 eurolla ja LC10 hankeyhteistyöhön 1.168 eurolla. Lisäksi LAPE-muutosohjelman siltaukseen, liittyen lastensuojelun systemisen toimintamalli-hankkeen tiimikoulutusten rahoittamiseen osallistuttiin 7.035 eurolla.

Tukipalveluyksikkö

Vastuhenkilö: Talous- ja henkilöstöjohtaja Seija Kärkkäinen

Toiminta-ajatus

Taloushallinto Selma tuottaa palvelusopimuksella kolmen jäsenkunnan ja kuntayhtymän talous-, henkilöstö- ja ict-palvelut. Taloushallinto Selmassa on 18 työntekijää.

Toiminnan tavoitteet

Tavoitteena on tuottaa palvelut jäsenkunnille ja kuntayhtymälle oikea aikaisesti ja sopimuksessa sovitun vastuunjakotaulukon mukaisesti.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Taloushallinnossa on panostettu tulojen seuraamiseen mm. edunvalvojien tapaamisella ja antamalla neuvontaa tarpeen mukaan. Kehityskeskustelut on toteutettu henkilökunnalle vuoden aikana ja työtehtäviä on järjestelty uudelleen henkilökuntamäärän vähentymisen seurauksena. Laadittuja vastuunjakotaulukkoja, joilla on määritelty asiakkaina olevien kuntien ja kuntayhtymän palvelutoiminnan periaatteet, on noudatettu.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Palveluja ja palveluprosesseja kehitetään ja uudistetaan teknologiaa hyödyntämällä	Sähköisten toimintojen laajentaminen talous- ja henkilöstöhallinnossa Selman ja yhteistyökumppanien välillä	Asiakastyytyväisyyskysely jäsenkuntien ja Selänteen käyttäjille	Asiakaskyselyn tulos vähintään 4 (asteikko 1-5)	Ei toteutunut.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Palveluja ja palveluprosesseja kehitetään ja uudistetaan teknologiaa hyödyntämällä	Osallistuminen uusien ratkaisujen suunnitteluun ja käyttöönottoon Selänteen alueella	Uusien ohjelmien käyttöönotto	Henkilökunnan koulutukset Abilitan joustavaan käyttöön	Abilitan ohjelmien käyttöä on jatkettu entiseen tapaan. Vuoden aikana on tutustuttu käytössä oleviin talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmiin Kokkolassa, Oulaisissa ja Haapavedellä.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Ammattitaitoinen, hyvinvoiva ja työssään tuloksia saavuttava henkilöstö	Henkilöstön osaaminen ja saatavuus turvataan/varmistetaan työhyyvointiä, koulutusta ja työssä jaksamista kehittämällä sekä	Osaava henkilöstö Sairauslomapäivät	Ammatilliseen koulutukseen osallistuminen x 12 pv Sairauslomapäivät alle 5 pv/hlö/vuosi	Ammatilliseen koulutukseen on osallistuttu aktiivisesti. Sairauslomia hallinnossa oli 32,6 kalenteripäivää

	tukemalla			henkilöä kohden laskettuna.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Tuottavuuden lisääminen	Resurssien oikea kohdentaminen	Talousarvio	Talousarviossa pysyminen	Toteutettu

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Talouhallinto Selma valmistautui uusien talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmien hankintaan vuoden 2021 alusta lähtien. Erilaisiin ohjelmiin käytiin tutustumassa Kokkolassa, Oulaisissa ja Haapavedellä. Hilmaan jätettiin tarjouspyyntö talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmista 26.11.2019. IT-puolella Tieto Finland Oy päivitti Tiedon Raahen konesalin uudelle palvelinalustalle ja Elisa Oy:ltä siirrettiin palvelimet ja liittymät Joki ICT Oy:lle. Samassa yhteydessä uusittiin kytkinverkoja, liittymiä, langattomia verkkoja. Henkilökuntamäärä väheni henkilöstöhallinnossa ja it-palveluissa vuoden aikana. Atk-laitteita on uusittu niiden käyttöiän tultua täyteen.

Tukipalveluyksikössä talousarvion määräraha alittui noin 83.500 eurolla, josta taloushallinnon osuus oli noin 8.600 euroa, henkilöstöhallinnon osuus noin 32.700 euroa ja ICT-palveluiden osuus noin 42.200 euroa.

Toimintatuotot ja -menot

Kuntayhtymän hallinto	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Hallinto ja toimistopalvelut	-854 290,00		-854 290,00	-710 314,22	143 975,78	83,15 %	-656 074,88	-54 239,34
TOIMINTATUOTOT	156 000,00		156 000,00	162 862,21	6 862,21	104,40 %	258 661,18	-95 798,97
TOIMINTAKULUT	1 014 760,00		-1 014 760,00	-910 315,14	104 444,86	89,71 %	-942 234,24	31 919,10
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 000,00		5 000,00	37 138,71	32 138,71	742,77 %	27 498,18	9 640,53
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-530,00		-530,00		530,00			0,00
Tukipalveluyksikkö	-967 020,00		-967 020,00	-883 505,15	83 514,85	91,36 %	-888 752,35	5 247,20
TOIMINTATUOTOT				1 746,20	1 746,20		2 717,80	-971,60
TOIMINTAKULUT	-959 860,00		-959 860,00	-881 522,64	78 337,36	91,84 %	-886 265,73	4 743,09
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 160,00		-7 160,00	-3 728,71	3 431,29	52,08 %	-5 204,42	1 475,71
Tarkastustoimi	-25 290,00		-25 290,00	-19 356,53	5 933,47	76,54 %	-16 537,92	-2 818,61
TOIMINTAKULUT	-25 290,00		-25 290,00	-19 356,53	5 933,47	76,54 %	-16 537,92	-2 818,61
Kuntaosuudet	64 919 850,00	2 937 400,00	67 857 250,00	67 759 403,70	-97 846,30	99,86 %	66 485 709,02	1 273 694,68
TOIMINTATUOTOT	64 919 850,00	2 937 400,00	67 857 250,00	67 759 403,70	-97 846,30	99,86 %	66 485 709,02	1 273 694,68
Kaikki yhteensä	63 073 250,00	2 937 400,00	66 010 650,00	66 146 227,80	135 577,80	100,21 %	64 924 343,87	1 221 883,93

9.2 Hyvinvointipalvelut

9.2.1 Hallinto

Vastuhenkilö: Hyvinvointipalvelujohtaja Minna Malila

Hyvinvointipalveluiden painopistealueita ovat hyvinvoinnin edistäminen, palveluiden järjestäminen Ppky Selänteen palveluina, tuettu asuminen ja asiakkaiden omatoimisuuden tukeminen sekä henkilökunnan hyvinvointi, rekrytointi ja pysyvyys. Hyvinvointipalveluissa on palvelujohtaja ja neljä palvelupäällikköä.

Hyvinvointipalveluissa on työskennelty aktiivisesti kehittämisen parissa. Kantapalveluihin on valmistauduttu tietohuoltoselvitysten kautta. Vanhojen tietojen kantaan siirtäminen peruuntui maakuntavalmistelun päättyessä, mutta tietohuoltoselvitykset ennätettiin tehdä valmiiksi vammaispalvelujen osalta. Kantapalveluihin valmistautumista jatketaan tietohuoltoselvityksinä myös muiden palvelutehtäväluokkien osalta.

Lapsiperheiden palveluiden tarpeiden kartoittamiseksi toteutettiin kysely jokaisessa jäsenkunnassa. Tietoja käytetään hyväksi lapsiperheiden palveluita kehitettäessä. Neuvolapalveluissa suunniteltiin

ja mallinnettiin koko kuntayhtymän alueelle toteutettava Neuvokas Perhe-toiminta sekä hyvinvointineuvola. Työn pilotointi aloitettiin Pyhäjärvellä, koska terveydenhoitajien tehtävienkuvia on siellä uudelleen järjestelty koulujen sulkeutumisen vuoksi. Lastensuojelussa on ollut käynnissä systemisen työskentelymallin koulutus uusille työntekijöille ja sitä kautta osaamista on syvennetty ja toimintamallia vakiinnutettu.

Vammaispalveluissa on valmisteltu tuetun asumisen ja päivä- ja työtoiminnan kehittämistä vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita, kuntouttavat ja toimintakykyä edistävät näkökulmat huomioiden. Lisäksi rajoittamistoimenpiteisiin liittyvää osaamista on syvennetty.

Terapiapalveluissa näyttöön perustuva tiedon käyttö, kouluttautuminen ja kotikuntoutus ovat olleet tärkeässä roolissa. Hyvinvointipalveluissa on käynnistetty yhteisenä uutena toimintana koko hyvinvointipalvelujen henkilökuntaa koskevat Skype-kahvit, joiden avulla yhteistä tiedotusta on pystytty parantamaan. Lisäksi niiden välityksellä on jaettu lyhyt työhyvinvointiluento. Roidu-asiakaspalautejärjestelmä on otettu aktiivisesti käyttöön. Palautetta kerätään myös kotikäyntien yhteydessä kannettavan tabletin avulla. Roidu-asiakaspalautejärjestelmän kautta saatu palaute palveluista on ollut erittäin hyvää.

Toimintatuotot ja -menot

Hyvinvointipalvelut, hallinto	Aikup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-251 080,00		-251 080,00	-236 643,53	14 436,47	94,25 %	-248 514,96	11 871,43
TOIMINTATUOTOT							2 554,15	-2 554,15
TOIMINTAKULUT	-239 680,00		-239 680,00	-226 595,76	13 084,24	94,54 %	-239 628,37	13 032,61
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 400,00		-11 400,00	-10 047,77	1 352,23	88,14 %	-11 440,74	1 392,97
Pyhäjärven palvelut	-194 050,00		-194 050,00	-193 404,85	645,15	99,67 %	-194 784,85	1 380,00
TOIMINTATUOTOT							692,15	-692,15
TOIMINTAKULUT	-183 200,00		-183 200,00	-184 829,56	-1 629,56	100,89 %	-184 283,42	-546,14
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 850,00		-10 850,00	-8 575,29	2 274,71	79,03 %	-11 193,58	2 618,29
Reisjärven palvelut	-92 370,00		-92 370,00	-88 051,88	4 318,12	95,33 %	-93 293,50	5 241,62
TOIMINTATUOTOT							588,36	-588,36
TOIMINTAKULUT	-87 870,00		-87 870,00	-84 109,00	3 761,00	95,72 %	-89 333,22	5 224,22
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 500,00		-4 500,00	-3 942,88	557,12	87,62 %	-4 548,64	605,76
Kaikki yhteensä	-537 500,00		-537 500,00	-518 100,26	19 399,74	96,39 %	-536 593,31	18 493,05

9.2.2 Lastenneuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto ja perhekeskustoiminta, lapsiperheiden kotipalvelu ja sosiaalihuoltolain alainen perhetyö

Vastuuhenkilö: Vastaava terveydenhoitaja Marja-Leena Lehtomäki

Toiminta-ajatus

Ppky Selänteen neuvolapalvelut tarjoavat seuraavia palveluita: äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä perhekeskustoiminta, lapsiperheiden kotipalvelu ja neuvolan perhetyö. Neuvoloiden terveydenhoitajat vastaavat myös aikuisväestön rokotuksista (matkailijoiden rokotukset ja kausi-influenssarokotukset) sekä naisten joukkotarkastuksista (papakoe) ja rintasyöpäseulonnoista.

Toiminnan tavoitteet

Äitiysneuvoloissa tehtävät seulontatutkimukset perustuvat valtakunnallisiin ja kunkin synnytyssairaalan käytäntöihin. Neuvolat ja synnytyssairaalat tekevät kiinteää yhteistyötä synnytyssairaaloiden kanssa ja jokaisessa neuvolassa on selkeä ohjeisto tilanteista, joissa odottava äiti on lähetettävä synnytyssairaalan poliklinikalle. Neuvolan alainen perhetyö tarjoaa maksutonta, ennaltaehkäisevää tukea lasta odottaville perheille, sekä perheille, joissa on neuvola- ja kouluikäisiä lapsia. Lapsiperheiden kotipalvelun ja tukiperhetoiminnan tavoitteena on tukea perheitä arjessa selviytymisessä.

Kouluterveydenhuollon tavoitteina ovat oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen, oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan

SRP OK

lapsen omahoidon tukeminen, kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Opiskeluhuollon tavoitteena on opiskelijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen sekä niiden edellytyksiä lisäävä toiminta oppilaitosyhteisössä.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Kajaani vaihtui Oulaskankaan synnytystoiminnan loppumisen jälkeen synnytysairaalaaksi useimmille haapajärvisille ja pyhäjärvisille perheille. Reisjärvi käytti Soiten palveluja. Haapajärvellä vaihtui kesän aikana neuvolalääkäri. Reisjärven äidit kävivät loppuvuoden ajan lääkärikäynnit Haapajärven äitiysneuvolassa. Äitiysneuvolan kotikäyntejä on tehty vaihtelevasti 1-2 kertaa lapsen synnyttyä, mutta myös erityistilanteissa. Haapajärvellä syntyi 72 lasta, Pyhäjärvellä 37 lasta ja Reisjärvellä 21 lasta. Määräaikaistarkastukset ovat muodostaneet neuvolatyön selkärangan, mutta perheellä on ollut mahdollisuus ottaa neuvolaan yhteyttä muulloinkin joko puhelimitse tai sähköisen Klinik -palvelun kautta.

Haapajärvellä ja Reisjärvellä otettiin kaksinkertainen määrä naisten joukkotarkastusnäytteitä. Reisjärvi osallistui valtakunnalliseen imetystutkimukseen, tulokset eivät ole vielä saatavilla. Lääkärivajetta on ollut syksyllä Pyhäjärvellä lastenneuvolan palveluissa. Neuvolassa käytetään ensisijaisesti menetelmiä ja toimintatapoja, joiden terveyttä edistävästä ja ehkäisevästä vaikutuksesta on näyttöä. Neuvokas perhe- ohjelmaa päivitettiin keväällä. Kouluterveydenhuollon palveluita on annettu peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Se on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ehkäisevää palvelua. Opiskeluterveydenhuollon palveluita on tarjottu ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville ja lukiolaisille riippumatta opiskelijan kotipaikasta. Koululääkäriresurssi on ollut vajaa syksyllä Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä. Lakisääteiset lääkärin tarkastukset on saatu turvattu ja ne tehdään ennen lukuvuoden loppua keväällä 2020. Pyhäjärvellä koururakenteen muutos vaikutti kouluterveydenhuollon palveluiden järjestämiseen. Terveystoimintajien tehtäviä jaettiin uudelleen, jotta kouluille saatiin tarvittava resurssi.

Selänteen perhekeskustoiminnalla on tuettu vanhempia huolenpito- ja kasvatustehtävissä, vahvistettu lapsen kasvua ja kehitystä suojaavia tekijöitä sekä tuettu perheen arkea, vahvistettu lasten ja vanhempien sosiaalisia verkostoja, tarjottu kohtaamispaikka alueen lapsille ja perheille, vahvistettu lasten ja vanhempien osallisuutta, tunnistettu varhaisessa vaiheessa lasten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin riskitekijöitä sekä tarjottu lapsille ja perheille tukea ja palveluja ilman kynnystä. Lapsiparkkeihin ei ole kaikki halukkaat aina mahtuneet. Lapsiperheiden kotipalvelu on toteutettu aina yhteistyössä perheiden kanssa. Palveluun saatiin lisäresurssia puolen henkilön verran kesällä 2019. Kotipalvelu ja perhetyö ovat tarjonneet apua lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin tai muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista joko tilapäisesti tai pidemmän aikaa. Välillä työntekijät ovat käyneet auttamassa toisissa Selänteen kunnissa. Työntekijöiden jaksamista on tuettu parityöskentelyllä ja työergonomialla. Lapsille on tarvittaessa hankittu tukiperheitä. Järjestöjen kanssa on tehty yhteistyötä ja järjestetty toimintaa.

Lapsiperheille on tehty kyselyt kaikissa Selänteen kunnissa vuoden 2019 aikana ja niistä saatuja palautteita käytetään palvelujen ja toiminnan kehittämiseen. Kouluterveyskyselyt toteutettiin keväällä 2019 ja niistä saatiin tulokset lokakuulla. Tuloksia käytetään hyväksi sekä koulujen toiminnan että terveydenhuollon palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hyvinvoivat lapset ja perheet	Oikeat palvelut oikeaan aikaan	Jonotusaika THL:n kysely perheille - tulokset	Normaalisti 1-2 vk, lääkärille 2-4 vk; akuutti samana päivänä	Muuten toteutunut, paitsi Pyhäjärvellä lastenneuvola ja koulu- ja

ERP OK

				opiskeluterveydenhuolto, Reisjärvellä kouluterveydenhuolto lääkäriresurssin osalta.
Perhelähtöiset, vaikuttavat palvelut	Kohdennetaan palveluita eniten tarvitseville unohtamatta peruspalveluita	Asiakkaiden, työntekijöiden ja yhteistyötahojen palaute Palveluprosessit ja palveluohjaus	Neuvola- ja kouluterveyskyselyistä (hyvä) palaute v 2019 tulee kyselyt Kantapalveluiden laajeneminen	Palaute kyselyistä on ollut pääosin hyvä ja sitä käsitellään edelleen Työntekijät ovat tarvittaessa auttaneet eri kunnissa. Moniammatillinen työskentely lisääntynyt
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Osaava, motivoitunut, hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvoinnin lisääminen Tiedottaminen Koulutus	Asiakastytyväisyyskyselyt Työhyvinvointikyselyt Sairaslomat	Virkistysiltapäivät 4 t vuosi Koulutukset min 3p/v Kehittämispäivät 2x vuosi Kokoukset 1 x kk Muut tapaamiset	Virkistysiltapäivät järjestetty Koulutusta on tarjottu ja järjestetty Kehittämispalaverit on ollut Parityöskentelyä tarvittaessa ja työergonomian huomiointi lapsiperheiden kotipalvelussa. Roidu-asiakaspalautejärjestelmästä on saatu asiakaspalautetta ja sitä käyty läpi yksiköissä.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Talousarviossa Pysyminen	Ennaltaehkäisevien palveluihin sijoittaminen	Lapsiperheiden kotipalvelun koordinointi ☐ Palvelusetelin käyttö ☐ Kriteerit	Ennaltaehkäisevien palveluiden lisääntyminen/korjaavien väheneminen	Talousarviossa pysytty kokonaisuutena. Lapsiperheiden kotipalvelun tarve ja käyttö on lisääntynyt.

Toimintaympäristö ja sen muutokset:

Lääkäriresurssin pula näkyi neuvoloissa ja kouluilla, eniten Pyhäjärvellä lastenneuvolassa ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä Reisjärvellä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Oulaskankaan synnytystoiminta loppui ja synnyttäjät ovat menneet suurelta osin Kajaaniin, Reisjärveltä Kokkolaan. Yhteisiä toimintatapoja ja käytänteitä on soviteltu vuoden aikana. Haapajärven ja Reisjärven äitiysneuvolalääkäri vaihtui kesällä ja uusi lääkäri ei käynyt enää Reisjärvellä, joten odottavat äidit ohjattiin Haapajärvelle. Jatkossa Reisjärvelle saadaan lääkäriresurssia; 1 päivä joka toinen kuukausi. Haapajärvellä perhekeskuksen avoimeen kohtaamispaikkaan Metsolaan oli tiedossa remonttia, mutta kaupunki osoitti uudet tilat remontin ajaksi.

Toimintatuotot ja -menot

Neuvolat, ja lapsiperheiden kotipalvelu	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-785 940,00		-785 940,00	-757 297,59	28 642,41	96,36 %	-651 450,01	-105 847,58
TOIMINTATUOTOT	8 400,00		8 400,00	9 220,46	820,46	109,77 %	16 464,77	-7 244,31
TOIMINTAKULUT	-794 590,00		-794 590,00	-766 518,05	27 071,95	96,59 %	-667 341,68	-99 176,37
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-750,00		-750,00		750,00		-573,10	573,10
Pyhäjärven palvelut	-627 490,00		-627 490,00	-504 642,43	122 847,57	80,42 %	-554 036,84	49 394,41
TOIMINTATUOTOT	2 450,00		2 450,00	5 549,89	3 099,89	226,53 %	6 627,28	-1 077,39
TOIMINTAKULUT	-622 740,00		-622 740,00	-506 981,14		81,41 %	-554 849,65	47 868,51
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 200,00		-7 200,00	-3 211,18	3 988,82	44,60 %	-5 814,47	2 603,29
Reisjärven palvelut	-345 990,00		-345 990,00	-271 121,73	74 868,27	78,36 %	-301 491,92	30 370,19
TOIMINTATUOTOT	7 600,00		7 600,00	9 957,45	2 357,45	131,02 %	18 607,85	-8 650,40
TOIMINTAKULUT	-353 290,00		-353 290,00	-280 908,30	72 381,70	79,51 %	-319 928,90	39 020,60
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-300,00		-300,00	-170,88	129,12	56,96 %	-170,87	-0,01
Kaikki yhteensä	-1 759 420,00		-1 759 420,00	-1 533 061,75	226 358,25	87,13 %	-1 506 978,77	-26 082,98

9.2.3 Lastensuojelu, lastenvalvojan tehtävät ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut

Vastuuhenkilö: Johtava sosiaalityöntekijä Helena Eskola 1.1.-31.3.2019 ja vs. johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Pengerkoski 1.4.-31.12.2019.

Toiminta-ajatus

Lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden tehtävänä on turvata lapsen oikeus turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalipalveluiden tehtävänä on tukea vanhempia ja huoltajia lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Lastensuojelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina perheille järjestetään esimerkiksi perhetyötä, tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa ja taloudellista tukea. Lastensuojelun kautta lapsi voidaan tarvittaessa sijoittaa kodin ulkopuolelle tai järjestää hyvin vahvaa, jopa ympärivuorokautista tukea kotiin.

Toiminnan tavoitteet

Tavoitteena on tukea perheiden elämänhallintaa, ja auttaa vanhempia luomaan lapsilleen mahdollisimman turvallinen, tasapainoista kehitystä ja kasvua tukeva elinympäristö. Tavoitteena on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tarjottavat lasten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut. Oikea-aikaisilla ja laadukkailla palveluilla pyritään mahdollisuuksien mukaan ehkäisemään kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta ja lyhentämään mahdollisten sijoitusten kestoa.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Lastensuojelu, lapsiperheiden palvelut ja lastenvalvonta on hoidettu lähipalveluna vuosisopimuksen mukaisesti. Virka-ajan ulkopuolisessa sosiaalipäivystyksessä Selänne on osallistunut Jokilaaksojen sosiaalipäivystysrenkaaseen. Vuoden 2019 aikana valmisteltiin virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen siirtoa Oulaskankaan päivystyksen yhteyteen ja sosiaalipäivystyksen muuttamista sosiaali- ja kriisipäivystykseksi. Päivystyksen siirto tapahtunee vuoden 2020 toisella vuosipuoliskolla.

Lastensuojeluilmoitusten osalta vuosi 2019 oli poikkeuksellisen vilkas, lastensuojeluilmoitusten määrä nousi Selänteen alueella vuoteen 2018 verrattuna liki 60 %:lla. Lastensuojeluilmoitukset on kuitenkin pääsääntöisesti saatu käsiteltyä lain edellyttämässä määräajassa. Kehittämisaiheena vuodelle 2020 on syytä jatkaa lapsiperheiden palveluihin yhteistyössä vanhempien kanssa tehtävän yhteydenoton tunnetuksi tekemistä vaihtoehtona lastensuojeluilmoitukselle. On tilanteita, joissa lastensuojeluilmoitus on välttämätön lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi, mutta monissa tilanteissa lapsen tuen tarve pystyttäisiin arvioimaan ja siihen vastaamaan lapsiperheiden palveluissa. Yhteydenottoa on tuotu esille vaihtoehtoisena tapana hakea lapsiperheelle tukea, mutta yhteydenoton vakiintuminen ensisijaiseksi kanavaksi vaatii pitkäkestoista työskentelyä.

Lastensuojelun asiakkuudet ovat vuoden 2019 aikana jonkin verran lisääntyneet Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä, mutta kasvu on ollut maltillista verrattaessa lastensuojeluilmoitusten määrässä

tapahtuneeseen kasvuun. Reisjärvellä asiakasmäärä on laskenut aavistuksen. Verrattaessa asiakkuuksien, palvelutarpeen arviointien ja uusien asiakkaiden määrää, huomataan, että lastensuojeluasiakkuuksia on pystytty myös päättämään ja ohjaamaan osa asiakkaista lapsiperheiden palveluihin.

Lapsiperheiden palveluissa on pystytty vastaamaan monien tuen tarpeessa olevien lasten ja perheiden tarpeisiin. Monissa tapauksissa lastensuojeluasiakkuutta ei ole tarvittu ollenkaan tai lastensuojeluasiakkuus on pystytty päättämään lyhyen työskentelyn jälkeen ja ohjaamaan perhe lapsiperheiden palveluiden asiakkuuteen. Perhetyö on työskennellyt sekä lastensuojeluasiakkaiden että lapsiperheiden palveluiden asiakkaiden parissa.

Selänteen lastensuojelussa jatkettiin systeemisen mallin mukaista lastensuojelutyötä. Systeemisen mallin mukaan perheterapeutti/psykologi osallistuu viikoittain lastensuojelun systeemisen tiimin kokouksiin vahvistaen tiimin perheterapeutista näkemystä. Perheiden kanssa pyritään mahdollisimman suunnitelmalliseen ja tiiviiseen työskentelyyn. Systeemisen työskentelyn kautta on osaltaan mahdollista tehostaa lastensuojelussa tehtävää työtä. Henkilöstövaihdokset ja sosiaalityöntekijöiden osalta rekrytointihaasteet ovat ajoittain heikentäneet systeemisen mallin mukaista työskentelyä, mutta alueellisesti tarkasteltuna Selänne on systeemisen mallin mukaisen työskentelyn toteuttamisessa hyvällä tasolla.

Sijaishuoltovuorokausien määrät ovat nousseet hieman Selänteen alueella, mutta positiivista on, että laitospaikkavuosien lukumäärät ovat jonkin verran laskeneet, kun taas perhehoidon suhteellinen osuus on noussut. Ensisijaista on työskennellä niin, että ajan kanssa sijaishuoltovuorokausien kokonaismäärä laskee, mutta perhehoidon määrän nousu ja laitossijoitusvuorokausien lasku on askel oikeaan suuntaan tätä tavoitetta kohti mentäessä.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluiden osalta talousarvio alittui kaikissa Selänteen kunnissa. Haapajärven ja Pyhäjärven lastensuojelun osalta jouduttiin hakemaan lisämäärärahaa. Suurimpina syinä lisämäärärahan hakemiselle olivat arvioitua suurempi määrä laitossijoituksia sekä ostopalveluina hankittuja avohuollon tukitoimia. Lasten ja perheiden tilanteet vaihtelevat nopeasti ja mittavillakaan avohuollon tukitoimilla ei aina pystytä ehkäisemään kodin ulkopuolista sijoitusta. Lapsen tarvitessa kodin ulkopuolista sijoitusta, tulee perhehoidon olla ensisijainen sijoitusmuoto, mutta on huomioitava, että esimerkiksi vaikeasti oireilevat nuoret (päihteet/psykyminen oireilu/rikollinen käyttäytyminen) tarvitsevat kuntoutumisen tueksi vahvaa ammatillista osaamista, jolloin laitossijoitus on lapsen edun mukainen vaihtoehto. Sijoituksia on kuitenkin myös pystytty purkamaan, kun sijoitukseen johtaneita syitä on työskentelyn avulla saatu poistettua.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Laadukkaat, oikea-aikaiset ja tarpeenmukaiset sosiaalityön tukitoimet, asiakaslähtöinen prosessi	Painotetaan ennaltaehkäiseviä ja avopalveluita Vastentahtoitosten toimenpiteiden määrän pysyminen mahdollisimman vähäisenä Asiakastyytyväisyys Osaava henkilöstö, toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen	Lastensuojeluilmoitusten, yhteydenottojen ja palvelutarpeen arviointien toteutuminen määräaikaisten puitteissa Suostumuksellisten sijoitusten määrä Lastensuojelun asiakastyytyväisyyskysely tehty 9-11/2018	Enintään seitsemän arkipäivää Enintään kolme kuukautta Suurin osa sijoituksista suostumuksellisia Tieto analysoitu ja hyödynnetty, asiakkaat kokevat osallisuutta ja oikeudenmukaisuutta prosesseissa	Suurin osa on toteutunut määräajassa. Merkittävä osa sijoituksista tehty huoltajien ja lapsen suostumuksella.

Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
<p>Lasten ja perheiden sosiaalityön painopiste ennalta ehkäisevissä tukitoimissa ja varhaisessa puuttumisessa</p> <p>Systemisen lastensuojelun mukainen työskentely</p> <p>Perheterapeuttisen osaamisen lisääminen</p> <p>Toimiva palveluohjaus</p>	<p>Tukitoimien ja palveluiden tarjoaminen ja järjestäminen perheille</p> <p>Työntekijöillä tulee olla aikaa lastensuojeluasiakkaille</p> <p>Koulutus</p> <p>Yhteistyötä kehitetään eri toimijoiden kanssa</p>	<p>Sijoitusvuorokausien määrien vähentäminen</p> <p>Asiakkuuksista suurin osa sosiaalihuoltolain mukaisia (lapsiperheiden sosiaalipalveluissa)</p> <p>Oikein mitoitettut asiakasmäärät</p> <p>Työntekijät ovat käyneet koulutuksen</p> <p>Toimivat prosessit</p>	<p>Sijoitusvuorokaudet ovat vähentyneet, avohuollon tukitoimenpiteitä järjestetään riittävästi ja enenevässä määrin</p> <p>Useampi työntekijä lastensuojelussa/lapsiperheiden sosiaalipalveluissa ja perhetyössä on käynyt koulutuksen</p> <p>Toimiva palveluohjaus ja oikeat palvelut oikeasta paikasta</p>	<p>Sijoitusvuorokausien määrä on noussut aavistuksen.</p> <p>Sosiaalityöntekijöiden osalta rekrytointivaikeuksia, joten myös yksittäisen sosiaalityöntekijän asiakasmäärät ovat ajoittain kohonneet ollen kuitenkin edelleen valtakunnallisesti kohtuullisella tasolla.</p> <p>Systemisen mallin mukaista työskentelyä jatkettu.</p> <p>Suuri osa työntekijöistä käynyt perheterapeuttiseen työskentelyyn liittyvää koulutusta.</p> <p>Jatkettu yhteistyötä eri toimijoiden välillä.</p>
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
<p>Riittävä kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö</p> <p>Henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen</p>	<p>Työhyvinvointi</p> <p>Riittävä ammatillinen täydennyskoulutus</p> <p>Työhyvinvoinnista huolehtiminen</p>	<p>Esimiehen ja tiimin antama tuki työntekijälle</p> <p>Kohtuulliset asiakasmäärät</p> <p>Koulutuspäiviin osallistuminen, virkistyspäivät, työnohjaus, sairaslomapäivät, kehityskeskustelut, asiakaspalaute</p>	<p>Vakituinen, kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö ja virat täytettyinä</p> <p>Henkilöstö kehittää jatkuvasti osaamistaan ja voi hyvin</p>	<p>Sosiaalityöntekijöiden osalta rekrytointihaastetta.</p> <p>Sosiaalityöntekijän paikkoja jouduttu ajoittain täyttämään määräaikaaisesti sosiaaliohjaajalla.</p> <p>Koulutuksiin osallistuttu aktiivisesti.</p> <p>Virkistyspäivä pidetty.</p> <p>Tehty tavoitteellisesti työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi.</p>
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
<p>Ostopalveluiden vähentäminen, sijoitusten vähentäminen</p> <p>Talousarviossa pysyminen</p>	<p>Resurssien oikea kohdentaminen ja riittävä henkilöstön määrä</p> <p>Tiivis työskentely perheissä</p> <p>Talouden jatkuva arviointi</p>	<p>Talousarvion jatkuva seuranta</p>	<p>Määrärahat riittävät</p> <p>Enemmän avopalveluita kuin sijoituksia.</p>	<p>Määrärahat riittivät Reisjärven osalta.</p> <p>Sijoituksia jouduttu tekemään arvioitua enemmän, mutta myös avopalveluiden kehittämiseen panostettu.</p> <p>Talousarviota seurattu säännöllisesti.</p> <p>Talousarviossa ei Haapajärven ja Pyhäjärven osalta pysytty.</p>

ERS OK

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sosiaalihuoltolain mukaisia velvoitteita on hoitanut nyt kahden vuoden ajan lapsiperheiden sosiaalipalveluiden tiimi, johon kuuluu kaksi sosiaalityöntekijää - lastenvalvojaa sekä kaksi sosiaaliohjaajaa. Toimintaa on edelleen kehitetty ja tehostettu siten, että lastenvalvonnan tehtäviä hoitaa kaksi sosiaalityöntekijää: toinen Haapajärvellä ja Reisjärvellä ja toinen Pyhäjärvellä. Vuoden 2019 aikana alettiin kehittämään perhekeskumallia, jonka myötä lastensuojelun perhetyö, sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu siirtyvät perhekeskuksen sosiaaliohjaajan koordinoitavaksi. Perhekeskumallin avulla voidaan mahdollisimman suuri osa perhetyöstä tuottaa omana toimintana ja varmentaa perhetyön tavoitteellisuus ja tehokkuus.

Vuoden 2019 aikana kaikissa viroissa ei ollut kelpoisuusehdot täyttävää sosiaalityöntekijää, vajetta ollut sekä lastensuojelussa että aikuissosiaalityössä. Tämä on ollut lisäämässä työntekijöiden kuormitusta. Kaikille työntekijöille on tarjottu mahdollisuutta työnohjaukseen. Työntekijöille on tarjottu mahdollisuuksia koulutuksiin osallistumiseen osaamisen syventämiseksi ja koulutuksiin osallistuminen onkin työntekijöillä ollut pääasiallisesti hyvin aktiivista.

Toimintatuotot ja -menot

Lastensuojelu	Alkuperä	Muutos	Talousselvitys	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-1 336 170,00	-270 000,00	-1 606 170,00	-1 555 988,76	50 181,24	96,88 %	-1 274 989,47	-280 999,29
TOIMINTATUOTOT	133 700,00		133 700,00	68 374,99	-65 325,01	51,14 %	137 360,68	-68 985,69
TOIMINTAKULUT	-1 469 370,00	-270 000,00	-1 739 370,00	-1 624 363,75	115 006,25	93,39 %	-1 412 326,35	-212 037,40
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	500,00		500,00	500,00			-23,80	23,80
Pyhäjärven palvelut	-865 200,00	-250 000,00	-1 115 200,00	-1 061 799,65	53 400,35	95,21 %	-771 317,18	-290 482,47
TOIMINTATUOTOT	68 000,00		68 000,00	43 226,74	-24 773,26	63,57 %	67 787,63	-24 560,89
TOIMINTAKULUT	-932 750,00	-250 000,00	-1 182 750,00	-1 105 026,39	77 723,61	93,43 %	-838 858,76	-266 167,63
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-450,00		-450,00	450,00			-246,05	246,05
Reisjärven palvelut	-627 080,00	70 000,00	-557 080,00	-388 351,24	168 728,76	69,71 %	-487 886,96	99 535,72
TOIMINTATUOTOT	29 450,00		29 450,00	149 439,09	119 989,09	507,43 %	22 113,64	127 325,45
TOIMINTAKULUT	-656 330,00	70 000,00	-586 330,00	-537 790,33	48 539,67	91,72 %	-509 968,85	-27 821,48
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-200,00		-200,00	200,00			-31,75	31,75
Kaikki yhteensä	-2 828 450,00	-450 000,00	-3 278 450,00	-3 006 139,65	272 310,35	91,69 %	-2 534 193,61	-471 946,04

9.2.4 Aikuissosiaalityö

Vastuuhenkilö: Johtava sosiaalityöntekijä Helena Eskola ajalla 1.1-31.3.2019 ja vs. johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Pengerkoski 1.4.-31.12.2019.

Toiminta-ajatus

Aikuissosiaalityön tehtäväkenttään kuuluu asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy. Aikuissosiaalityössä työskennellään elämänhallintaan liittyvien kysymysten parissa ja pyritään ehkäisemään esimerkiksi asunnottomuutta, toimeentulo-ongelmia ja syrjäytymistä. Aikuissosiaalityössä rakennetaan asiakkaan tarpeisiin vastaava sosiaalisen tuen ja palvelujen kokonaisuus ja sovitetaan se yhteen muiden toimijoiden tuen kanssa sekä seurataan sen toteutumista. Aikuissosiaalityö ylläpitää ja edistää asiakkaiden osallisuutta, suoriutumista ja edistää yhteisöjen ja asukkaiden toimivuutta.

Toiminnan tavoitteet

Aikuissosiaalityö on yhdessä muiden toimijoiden kanssa rakentamassa palvelukokonaisuutta aikuisväestön hyvinvoinnin tukemiseksi. Aikuissosiaalityön palvelualueet ovat täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki, työllistämiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvät kysymykset sosiaalityön näkökulmasta tarkasteltuna, sosiaalinen kuntoutus, palvelutarpeen arvioinnit aikuisväestön osalta sekä välitystiliasiakkuudet kuntayhtymän alueella. Lisäksi aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat toimivat moniammatillisissa työryhmissä aikuissosiaalityön asiantuntijoina. Aikuissosiaalityön palvelut järjestetään lähipalveluina kuntien sosiaalitoimistoissa.

ERP OK

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Aikuissosiaalityössä on tehty pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien aktiivointia yhteistyössä eri toimijoiden, mm TE-keskuksen, kuntien ja etsivän nuorisotyön, kanssa. Eläkeselvityksiä on edelleen tehty pitkäaikaistyöttömille. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki on myös hoidettu aikuissosiaalityössä. Välitystiliasiakkuuksien määrä on ollut hienoisessa nousussa ja tämä palvelu on koettu tarpeelliseksi työmuodoksi aikuissosiaalityössä.

Aikuissosiaalityössä on työskennellyt Haapajärvellä 1,3 sosiaaliohjaajaa ja Pyhäjärvellä yksi sosiaaliohjaaja. Loppuvuodesta 2018 sosiaalityöntekijän virassa aloitti kelpoisuusehdot täyttävä sosiaalityöntekijä Haapajärvellä. Pyhäjärvellä on työskennellyt aiemmin yksi sosiaaliohjaaja, mutta hänen panostaan on siirretty 20 % lastensuojeluun ja vastaavasti kelpoinen sosiaalityöntekijä on alkanut tehdä 20 % työosuudella aikuissosiaalityötä. Siten on varmistettu kaikissa kunnissa sosiaalityön osaaminen. Aikuissosiaalityön resurssi on näyttäytynyt riittämättömälle työmäärään ja kehittämistarpeisiin nähden. Loppuvuodesta 2018 on saatu 30 % sihteerin työpanosta käytettäväksi esimerkiksi välitystiliasioiden hoitamiseen.

Aikuissosiaalityössä on tarve edelleen kehittää prosesseja ja palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Sosiaalityön väki kävi tutustumassa kuntouttavan työtoiminnan toimintaan Raahessa syksyllä 2018. Sosiaalisen kuntoutuksen tarve on näyttäytynyt vahvana. Kelan kanssa on kehitetty yhteistyötä.

Kelan linja on selkeytynyt asiakkaille ja aikuissosiaalityölle. Aikuissosiaalityötä on työllistännyt paljon asiakkaiden todellisen tuen tarpeen selvittäminen ja toisaalta Kelan päätösten jälkeinen asiakkaiden oikeuksien toteutumisen varmistaminen. Aikuissosiaalityö alittaa talousarvion. Kuitenkin ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen tarve on ollut kasvussa, ja vuoteen 2017 verrattuna määrärahoja on kulunut selvästi paljon enemmän kaikissa kunnissa. Aikuissosiaalityössä loppuvuosi 2018 oli hyvin ruuhkainen ja tämä näkyi esimerkiksi päivystyspuhelimeen tulleissa yhteydenotoissa.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Järjestetään laadukkaat ja tarpeen mukaiset aikuissosiaalityön palvelut	Palveluiden ja palveluprossien jatkuva kehittäminen, asiakastyön tiivistyminen	Toimeentulotuen käsittelyajat Asiakkaiden kuntoutuminen ja työllistyminen	Määräajoissa pysyminen, enintään seitsemän arkipäivää Asiakkaiden kanssa tehdään tiiviimpää, kuntouttavaa työtä	Määräajoissa ei ole täysin pysytty (vajaa 5% hakemuksista käsitelty myöhässä). Tilannetta osaltaan heikentänyt henkilöstössä olleet pitkätköt poissaolot.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Toimivat palvelut ja palveluiden kehittäminen jatkuvassa muutoksessa. Uuden teknologian hyödyntäminen	Palveluiden ja palveluprossien kehittäminen, rajapintojen tunnistaminen	Toimivat prosessit	Toimivat prosessit ja tietoliikenne yhteistyökumppaneiden kanssa	Palveluiden kehittämistä on jatkettu edelleen. Teknologiaa hyödynnetty työskentelyssä yhteiskumppaneiden kanssa

				kuten myös omassa toiminnassa.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Riittävä kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö Henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen ja henkilöstön hyvinvointi	Rekrytoinnin onnistuminen Riittävä ammatillinen täydennyskoulutus Työhyvinvoinnista huolehtiminen	Rekrytointiprosessin arvioiminen Työhyvinvointikyselyt Työnohjaus Sairaslomapäivät Kehityskeskustelut	Vakituinen, kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. onnistunut rekrytointi Koulutus-päiviin osallistuminen Virkistysil-tapäivä	Sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnissa haasteita. Haettu ja saatu uusi virka aikuissosiaalityöhön. Koulutuksiin osallistuttu. Virkistysiltapäivä pidetty.
Talous				
Talousarviossa pysyminen	Kohdennetaan resurssit oikein ja parannetaan kokonaisuuden hallintaa Talouden jatkuva arviointi	Talousarvion jatkuva seuranta	Määrärahat riittävät	Aikuissosiaalityön osalta talousarvio alittunut kaikissa Selänteen kunnissa. Tehty tavoitteellista työtä muun muassa välitystilien avulla, mikä osaltaan pienentänyt aikuissosiaalityön kustannuksia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Aikuissosiaalityön resurssi on näyttäytynyt riittämättömälle työmäärään ja kehittämistarpeisiin nähden. Loppuvuodesta 2018 on saatu 30 % palvelusihteerin työpanosta käytettäväksi esimerkiksi välitystiliasioiden hoitamiseen. Aikuissosiaalityöhön haettiin ja saatiin vuoden 2019 aikana sosiaalityöntekijän virka, jonka työpanosta jaetaan kaikkiin Selänteen kuntiin. Aikuissosiaalityössä on työskennellyt Haapajärvellä ja Reisjärvellä 1,1 sosiaalityöntekijää ja 1,3 sosiaaliohjaajaa. Pyhäjärvellä työskentelee yksi sosiaaliohjaajaa. Vuoden 2019 aikana saatuun uuteen virkaan ei saatu rekrytoitua sosiaalityöntekijää, joten se on täytetty määräaikaaisesti sosiaaliohjaajalla. Sosiaaliseen kuntoutukseen panostamiseksi vuoden 2020 talousarvioon haettiin ja saatiin sosiaalisen kuntoutuksen sosiaaliohjaajan virka. Tämä uusi virka täytetään vuonna 2020 ja sen kautta mahdollistuu sosiaalisen kuntoutuksen suunnitelmallinen kehittäminen ja toteuttaminen.

Kelan linja perustoimeentulotuen osalta on jatkanut selkiytymistään, mutta Kelan kanssa tehtävään yhteistyöhön käytettävä aika on edelleen suurempi kuin se perustoimeentulotuen siirron yhteydessä arvioitiin. Aikuissosiaalityötä on työllistänyt asiakkaiden todellisen tuen tarpeen selvittäminen ja toisaalta Kelan päätösten jälkeinen asiakkaiden oikeuksien toteutumisen varmentaminen. Myös työllistämiseen liittyvät tehtävät vaativat merkittävän osan sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajien työpanoksesta.

Talousarvio alittui aikuissosiaalityön osalta Haapajärven ja Pyhäjärven osalta. Reisjärven menot sen sijaan ylittivät talousarvioon varatut määrärahat, kuitenkin vain noin 1000 euroa. Kokonaisuutena aikuissosiaalityön menot alittivat talousarvioon sille varatut määrärahat. Aikuissosiaalityön taloudellisen tuen tarve on melko ennakoimatonta eli kaikilta osin ei kustannuksiin pystytä etukäteen varautumaan, mutta tiiviin työskentelyn avulla (esimerkiksi välitystilien ja asiakkaiden säännölliset tapaamiset) on aikuissosiaalityössä pystytty ehkäisemään maksamattomien vuokrien

ERP CK

aiheuttamaa asunnottomuutta, ehkäisemään sähköjen katkaisua ja parantamaan asiakkaiden elämänhallintaa tukemalla asiakkaita raha-asioiden hoitamisessa ja muussa elämänhallinnassa. Tämä on osaltaan ollut pienentämässä aikuissosiaalityön kustannuksia.

Toimintatuotot ja -menot

Aikuissosiaalityö	Alkup. TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Erä f	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-118 690,00		-118 690,00	-71 445,76	47 244,24	60,20 %	-72 324,55	-878,79
TOIMINTATUOTOT	90 200,00		90 200,00	88 626,07	-1 573,93	98,26 %	95 529,46	-6 903,39
TOIMINTAKULUT	-208 640,00		-208 640,00	-160 071,83	48 568,17	76,72 %	-167 854,01	7 782,18
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-250,00		-250,00		250,00			0,00
Pyhäjärven palvelut	-98 220,00		-98 220,00	-86 966,83	11 253,17	88,54 %	-81 535,77	-5 431,06
TOIMINTATUOTOT	42 200,00		42 200,00	39 570,60	-2 629,40	93,77 %	41 406,32	-1 835,72
TOIMINTAKULUT	-140 220,00		-140 220,00	-126 537,43	13 682,57	90,24 %	-122 838,90	-3 698,53
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-200,00		-200,00		200,00			103,19
Reisjärven palvelut	-31 250,00		-31 250,00	-32 429,40	-1 179,40	103,77 %	-27 940,75	-4 488,65
TOIMINTATUOTOT	12 950,00		12 950,00	12 332,44	617,56	95,23 %	13 813,58	-1 481,14
TOIMINTAKULUT	-44 100,00		-44 100,00	-44 761,84	-661,84	101,50 %	-41 697,83	-3 064,01
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-100,00		-100,00		100,00			56,50
Kaikki yhteensä	-248 160,00		-248 160,00	-190 841,99	57 318,01	76,90 %	-181 801,07	-9 040,92

9.2.5 Vammaispalvelut

Vastuhenkilö: Vammaispalvelujohtaja Päivi Roivas

Toiminta-ajatus

Vammaispalvelut koostuvat vammaispalvelulain mukaista vaikeavammaisten ja kehitysvammalain mukaista kehitysvammahuollon palveluista. Vaikeavammaisten palvelut suunnittelevat ja toteuttavat vaikeavammaisten sekä kehitysvammaisten asiakkaiden palveluja. Keskeisimpiä kunnan erityiseen järjestämisvelvollisuuteen kuuluvia vaikeavammaisten palveluja ovat kuljetuspalvelut, palveluasuminen, henkilökohtainen apu ja asunnon muutostyöt sekä asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet. Erityinen järjestämisvelvollisuus tarkoittaa vaikeavammaisen henkilön subjektiivista oikeutta lakisääteiseen palveluun, mikäli hän täyttää palvelun myöntämiskriteerit. Kehitysvammahuollossa suunnitellaan ja toteutetaan erityishuollon palveluita laadittujen yksilöllisten palvelusuunnitelmien ja erityishuolto-ohjelmien mukaisesti. Kehitysvammaisten erityispalveluja ovat mm. palveluohjaus, päivä- ja työtoiminta, asumispalvelut, tilapäishoito sekä tutkimus- ja kuntoutusjaksot.

Toiminnan tavoitteet

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoa, osallisuutta ja mahdollisuuksia yhdenvertaiseen elämään muiden kansalaisten kanssa. Kehitysvammapalveluiden tavoitteena on tukea kehitysvammaisen ihmisen itsenäisyyttä, osallisuutta ja yhteiskunnan tasa-arvoista jäsenyyttä sekä turvata hänen tarvitsemaansa hoito ja huolenpito eri-ikäisenä ja erilaisissa elämänvaiheissa.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Vammaispalveluiden kehittäminen on jatkunut edellisten vuosien tapaan aktiivisesti. Kehitysvammahuollon ja vaikeavammaisten palveluiden yhteistyötä on lisätty ja päällekkäistä työtä on karsittu muun muassa yhteisillä kotikäyneillä sekä tiiviillä yhteistyöllä yhteisten asiakkaiden osalta. Yhteistyötä on tehty tiiviisti myös omaishoidonohjaajan, terapiapalveluiden, lastensuojelun, lapsiperheiden kotipalveluiden, neuvolan, kotihoidon ja jäsenkuntien sivistystoimen kanssa. Työn tavoitteena ovat olleet asiakaslähtöiset, oikea-aikaiset, riittävät ja taloudelliset palvelut. Asiakaspalautteen perusteella työssä ollaan onnistuttu ja tiivistä yhteistyötä jatketaan tulevina vuosina. Lisäksi vaikeavammaisten palveluissa on yhtenäistetty palveluiden ja etuuksien myöntämisen kriteereitä vammaispalveluiden asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi sekä resurssien oikein kohdentamiseksi.

ERP OK

Kehitysvammaisten palveluohjauksesta ovat vastanneet palveluohjaajat jokaisella paikkakunnalla lähipalveluna. Palveluohjauksen asiakasmäärät ovat säilyneet vakiona. Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä lapsiasiakkaiden määrä on kuitenkin kasvanut, joka lisää palveluohjauksen työmäärää. Vuonna 2019 palveluohjauksessa on kiinnitetty huomioita asiakkaiden itsemääräämisoikeuden tukemiseen ja rajoittamistoimenpiteiden valvomiseen sekä erityisesti lapsiperheiden jaksamisen ja itsenäisesti asuvien asiakkaiden tukemiseen. Lisäksi on lisätty yhteistyötä organisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa mm. verkostoitumalla lähialueen muiden kuntien ja kuntayhtymien kehitysvammahuollon työntekijöiden kanssa aloittamalla alueelliset kehitysvammahuollon tapaamiset, joita tullaan jatkamaan kaksi kertaa vuodessa.

Omaishoidontuen saajien määrä on pysynyt kuntayhtymän alueella melko kiinteänä. Vuonna 2019 Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä oli muutama asiakas enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuodesta 2018 alkaen omaishoidon myöntäminen on ollut omaishoidon ohjaajan tehtävä, mutta päätöksen tehdään vammaispalveluiden työryhmässä, jossa ovat mukana vammaispalveluiden palveluohjaajat, sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, vastaava ohjaaja, palveluesimies ja vammaispalvelujohtaja. Omaishoitajien kotikäynnit on järjestetty Selänteen omaishoidon ohjaajan ja palveluohjaajan yhteistyönä, mikä on koettu asiakkaita palvelevaksi ja tehokkaaksi työmuodoksi.

Kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintaa on järjestetty jokaisessa jäsenkunnassa lähipalveluna työ- ja toimintakeskuksissa sekä ostopalveluina esimerkiksi toisella paikkakunnalla asumisen vuoksi. Työ- ja päivätoiminnan käyntimäärät ovat olleet hieman ennakoitua suuremmat asiakkaiden muuttuneiden tarpeiden ja uusien asiakkuuksien myötä. Palveluita on pystytty tarjoamaan kaikille asiakkaille yksilölliset tarpeet huomioiden. Koululaisten iltapäivä- ja loma-aikojen hoitoa on ostettu kuntien koulutoimilta asiakkaiden tarpeen mukaan Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Reisjärvellä tarvetta ei ole ollut viime vuosina.

Kehitysvammaisten tilapäishoitoa on järjestetty tilapäisenä perhehoitona, omassa asumisyksikössä sekä ostopalveluna asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tilapäisen perhehoidon tarve on kasvavaa, etenkin Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Perhehoidon turvaamiseksi aloitettiin uusi perhehoidon valmennuskoulutus yhteistyössä vanhuspalveluiden kanssa loppuvuodesta ja sitä jatketaan alkuvuodesta 2020. Valmennuksessa on mukana viisi kehitysvammaisten perhehoitajaa, joista saataneen uusia perhehoitajia kasvavaan tarpeeseen.

Tuettua asumista on järjestetty joka jäsenkunnassa omana palveluna. Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä tuetun asumisen ohjaajat työskentelevät kokoaikaisesti ja Haapajärvellä 50%:n työajalla. Lisäksi Pyhäjärvellä päivätoiminnan ohjaajan työpanosta käytetään tuettuun 25% asiakkaiden tarpeiden mukaan. Tuetun asumisen käyntimäärät ovat olleet ennakoitua suuremmat Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Asiakkaiden tarpeisiin on kuitenkin pystytty vastaamaan, sillä yhteistyötä asiakkaiden itsenäisen asumisen turvaamiseksi on tehty jokaisella paikkakunnalla työ- ja toimintakeskusten henkilöstön kanssa. Lisäksi yhteistyötä on tehty myös muiden tahojen, kuten mielenterveyspalveluiden ja kotihoidon kanssa. Tuettuun asumiseen tullaan panostamaan tulevaisuudessakin raskaampien ja kalliimpien ostopalveluiden välttämiseksi.

Kehitysvammahuollon tehostettua palveluasumista on järjestetty omana toimintana Reisjärvellä Mäntykodissa sekä ostopalveluna. Asumispalvelujen vertailut aikaisempiin vuosiin ei tilikohdittain ole vertailukelpoisia, koska asumispalvelut on kartoitettu 2018 kaikkien asiakkuuksien osalta ja menot kohdistettiin toteutumaan oikeilta tileiltä (tuettu asuminen, palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen).

Myös vaikeavammaisten palveluissa palveluasumisen ostopalveluiden määrä on noussut Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä asiakkaiden heikentyneen toimintakyvyn vuoksi. Vastaavasti Haapajärvellä tarve on vähentynyt. Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalveluiden ja henkilökohtaisen avun saajien määrät ovat pysyneet kaikissa jäsenkunnissa kuten oli ennakoitu.

Asunnon muutostöiden tarve on sen sijaan ollut ennakoitua suurempaa Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden asiakkaiden määrä on noussut Haapajärvellä

Vammaispalveluiden talousarvio toteutui kokonaisuudessaan maltillisesti kaikissa kunnissa. Talousarvio alittui Haapajärvellä ja Reisjärvellä. Pyhäjärvelle haettiin lisämäärä rahaa syksyllä 2019. Lisämäärärahaa ei tarvittu, sillä säästöä saatiin muilta kustannuspaikoilta huomattavasti ennakoitua enemmän.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Asiakkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi arjessa	Asiakaslähtöisyys Palvelut tuotetaan yksilöllisesti, asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti	Asiakastyytyväisyys skysely toteutetaan jokaisessa yksikössä vähintään kerran vuodessa	Asiakaspalaute analysoidaan ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa	Asiakastyytyväisyyskyselyt toteutettu. Palaute ollut hyvää ja kehittämiss ehdotukset otettu huomioon toiminnassa.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi, oikea-aikaiset palvelut kuntouttavalla työotteella	Palvelujen toteuttamisessa painotetaan ennalta ehkäiseviä avopalveluita kuntouttavalla työotteella rajapinnat tunnistamalla ja hyödyntämällä. Palveluohjaus toteutetaan oikea-aikaisesti.	Työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kokemukset palveluista kartoitetaan kyselyllä Perhehoitajia on koulutettu lisää ja heitä toimii alueella enemmän (tällä hetkellä tilapäistä hoitoa tarjoajia 4)	Kysely on analysoitu ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa Asiakaspalaute analysoidaan ja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa Perhehoitoa on tarjolla pääsääntöisesti kaikille sitä tarvitseville	Kyselyä ei ole toteutettu, toteutus siirretään vuodelle 2020 Asiakaspalaute on käsitelty palveluohjaajien kanssa. Palaute on ollut positiivista, eikä konkreettisia korjausehdotuksia ole tullut. Perhehoitoa on voitu tarjota kaikille halukkaille ja uusien perhehoitajien koulutus aloitettu.
Kanta-arkistoon siirtyminen	Vanhoiden tietojen siirtäminen kanta-arkistoon aloitetaan vammaispalvelujen palveluluokasta	Kantavalmiutta on kehitetty henkilökunnan kirjaamisosaamista varmistamalla	Kantavalmiudet kehittyneet henkilökunnalla, vanhojen tietojen siirtämisessä on onnistuttu.	Henkilöstöllä on olemassa kantavalmiudet ja vanhat tiedot ovat siirtokunnossa. tietojen siirtoa ei kuitenkaan toteutettu. Tuettua

ERP OK

Kehitysvammaisten asiakkaiden mahdollisimman itsenäinen suoriutuminen omissa kodeissa.	Tuetun asumisen kehittäminen vastaamaan tarvetta jokaisella paikkakunnalla	Asiakasmäärät / palvelumuodot	Tuetun asumisen palvelut vastaavat tarvetta ja mukana uusia toimintamuotoja	asumista kehitetty ja työ- ja toimintakeskusten henkilöstö otettu mukaan tukemaan asiakkaiden itsenäistä elämää.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Henkilöstön osaamista ylläpidetään ja kehitetään.	Työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Henkilökunnan vaihtuvuus Työhyvinvointikysely Sairauspoissaolot	Pysyvä, tyytyväinen henkilöstö. Virkistysiltapäiviä vuosittain	Vammaispalveluiden yhteinen virkistyspäivä toteutunut toukokuussa
Työhyvinvoinnista huolehditaan.	Täydennyskoulutus tarpeiden mukaisesti.	Koulutuspäivät / hlö Kehityskeskustelut	Täydennyskoulutus 3-5 pvä / vuosi Kehityskeskustelut toteutettu	Kehityskeskustelut pidetty kaikille työntekijöille
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kustannustehokkuus ja taloudellisesti kestävä kehitys	Talouden kehitykseen vaikutetaan kohdentamalla resurssit oikein ja parantamalla kokonaisuuden hallintaa	Talousarvion seuranta	Talousarviossa pysyminen	Talousarviossa pysytty Reisjärvellä ja Haapajärvellä sekä Pyhäjärvellä lisämäärärahan turvin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vammaispalveluissa oli vuoden 2019 aikana kolme vakituista virkaa avoimena (sosiaaliohjaaja, palveluesimies ja vammaispalveluiden johtaja). Kaikki paikat saatiin täytettyä kelpoisuusvaatimukset omaavilla työntekijöillä.

Kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta on muutoksessa valtakunnan laajuisesti. Perinteisten viriketoiminnan ja työpainotteisuuden sijaan toimintaa on alettu muuttamaan enemmän asiakkaita kokonaisvaltaisemmin tukeväksi ja kuntouttavaksi toiminnaksi. Myös kuntayhtymän alueella on alettu kehittämään työ- ja päivätoimintaa enemmän asiakkaiden arjentaitoja ja itsenäistymistä sekä osallisuutta tukeväksi toiminnaksi. Ideoita ja malleja kehittämiseen on haettu jo vastaavan toiminnan aloittaneista toimintakeskuksista lähialueelta. Kehittämistä jatketaan edelleen vuoden 2020 aikana. Kehittämisen tavoitteena on asiakkaiden osallisuus, itsenäisen elämän tukeminen ja kokonaisvaltainen hyvinvointi.

Vaikeavammaisten palveluissa on panostettu edellisenä vuonna aloitettuun tukihenkilötoimintaan, jonka avulla mahdollistetaan niille kehitysvammaisille, jotka eivät täytä henkilökohtaisen avun kriteerejä, matalan kynnyksen tukea esimerkiksi harrastustoimintaan vapaaehtoisten avulla. Vuoden 2019 aikana olemme saaneet rekrytoitua uusia vapaaehtoisia mukaan tukihenkilötoimintaan ja palvelua on voitu tarjota kaikille halukkaille. Tukihenkilötoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa, jolla voidaan mm. lisätä kehitysvammaisten osallisuutta, ehkäistä syrjäytymistä ja vähentää yksinäisyyttä. Tukihenkilötoimintaan tullaan panostamaan edelleen.

ERP OK

Omaishoidossa yhtenäistettyjen käytänteiden vuoksi myös kehitysvammahuollossa sukulais- ja läheishoitajien perhehoidon toimeksiantosopimuksia on alettu muuttamaan omaishoitolain mukaisiksi sijaishoidon sopimuksiksi sellaisten hoitajien kohdalla, jotka eivät ole käyneet perhehoidon kurssia. Muutos toteutetaan yhteistyössä perheiden ja hoitajien kanssa asteittain.

Kehitysvammalakiin on lisätty itsemääräämisoikeutta vahvistavat ja rajoittamistoimenpiteitä koskevat pykälät vuonna 2016, jotka edellyttävät toimenpiteitä palveluohjauksessa, työ- ja päivätoiminnassa sekä tehostetussa palveluasumisessa. Vuoden 2019 aikana vammaispalveluissa on jatkettu tähän liittyvää kehittämistä ja mm. laadittu toimintaohjeet itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi ja rajoittamistoimenpiteiden käyttämisestä, lisätty itsemääräämisoikeuden tukeminen palvelusuunnitelmiin, alettu seurata rajoitustoimenpiteiden käyttöä sekä koulutettu henkilöstöä aiheeseen liittyen.

Työntekijöiden työssäjaksamista, erityisesti työ- ja päivätoiminnan muutoksen tukemiseksi, on tuettu järjestämällä kaikille halukkaille työnohjausta. Lisäksi työhyvinvointia on edistetty järjestämällä koko vammaispalveluiden henkilöstölle yhteinen virkistyspäivä, kehittämis- ja koulutuspäiviä. Kaikkien työntekijöiden kanssa on myös käyty kehityskeskustelut vähintään kerran vuodessa. Vammaispalveluissa on myös kehitetty kirjaamista koulutuksen kautta koko henkilöstön osalta ja kantavalmius on olemassa.

Toimintatuotot ja -menot

Vammaispalvelut	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-3 292 930,00	267 250,00	-3 025 680,00	-2 705 362,60	320 317,40	89,41 %	-2 796 624,73	91 262,13
TOIMINTATUOTOT	388 950,00		388 950,00	435 643,38	46 693,38	112,00 %	446 172,32	-10 528,94
TOIMINTAKULUT	-3 681 430,00	267 250,00	-3 414 180,00	-3 141 005,98	273 174,02	92,00 %	-3 242 797,05	101 791,07
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-450,00		-450,00		450,00			0,00
Pyhäjärven palvelut	-2 345 470,00	-125 000,00	-2 470 470,00	-2 298 573,75	171 896,25	93,04 %	-2 177 690,41	-120 883,34
TOIMINTATUOTOT	262 700,00		262 700,00	308 984,58	46 284,58	117,62 %	269 736,77	39 247,81
TOIMINTAKULUT	-2 602 370,00	-125 000,00	-2 727 370,00	-2 605 764,99	121 605,01	95,54 %	-2 441 877,54	-163 892,45
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 800,00		-5 800,00	-1 793,34	4 006,66	30,92 %	-5 554,64	3 761,30
Reisjärven palvelut	-1 824 660,00	30 000,00	-1 794 660,00	-1 632 985,89	161 674,11	90,99 %	-1 715 416,43	82 430,54
TOIMINTATUOTOT	197 750,00		197 750,00	263 429,15	65 679,15	133,21 %	243 735,08	19 694,07
TOIMINTAKULUT	-2 022 210,00	30 000,00	-1 992 210,00	-1 896 415,04	95 794,96	95,19 %	-1 959 151,51	62 736,47
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-200,00		-200,00		200,00			0,00
Kaikki yhteensä	-7 463 060,00	172 250,00	-7 290 810,00	-6 636 922,24	653 887,76	91,03 %	-6 689 731,57	52 809,33

9.2.6 Terapiapalvelut

Vastuuhenkilö: Terapiapalveluiden johtaja Taija Kekäläinen

Toiminta-ajatus

Terapiapalveluiden tavoitteena on tuottaa Selänteen alueen kuntalaisten tarvitsemat tasavertaiset ja laadukkaat mielenterveys – ja päihdetyön sekä perheneuvolanpalvelut. Toiminta sisältää myös psykiatrisen kotikuntoutuksen palvelut ja päivätoiminnan sekä tarvittavat mielenterveys – ja päihdekuntoutuksen asumisen tukipalvelut. Mielenterveystyöhön kuuluvat mielenterveyttä edistävä työ ja mielenterveydenhäiriöiden ehkäisy sekä mielenterveyspalvelut. Mielenterveystyöstä säädetään terveydenhuoltolaissa sekä mielenterveyslaissa.

Toiminnan tavoitteet

Terapiapalveluiden tavoitteiksi on määritelty Selänteen strategiassakin olevat kehittämisaalueet ja arvot: asiakaslähtöisyys ja tuloksellisuus sekä oikeudenmukaisuus, joita seuraa ja arvioi terapiapalveluiden johtaja. Näitä asioita käydään lävitse henkilöstöpalaverissa ja saadun palautteen sekä hoitotulosten kautta. Tämän lisäksi toiminnalliseksi tavoitteeksi on määritelty toimintokohtaiset käyntimäärät sekä asumispalveluiden (omatoiminta ja ostopalvelu) hoitopäivät. Lasten, nuorten ja aikuisten Mielenterveys – ja päihdetyön tavoitteeksi voidaan yleisesti ajatella kuntalaisten mielenterveyden vahvistaminen ja mielenterveyteen kohdistuvien uhkien vähentäminen.

ERP

OK

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Haapajärven terapiayksikössä (mielenterveys ja päihdetyö) on jouduttu toimimaan osittain vajaalla henkilökunnalla vuonna 2019 poissaolojen vuoksi. Työn luonteen vuoksi sijaisia ei ole aina pystytty saamaan/hyödyntämään ja tämä näkyy osaltaan palveluiden määrää mittaavien suoritteiden ennakoitua pienempänä määränä.

Asiakkaisen mielenterveyteen ja päihteidenkäyttöön liittyvät käyntisyöt ovat myös muuttuneet enemmän työaikaa vieväksi ja yhteistyötä eri toimijoiden ja mm. erikoissairaanhoidon kanssa tehdään paljon myös puhelimesta / etäyhteydellä ja kaikki tehty työ ei näy käyntisuoritteissa. Perheneuvolassa tarve lasten, nuorten ja perheiden psykososiaalisen hyvinvoinnin tukemiseen on edelleen mittava. Nykyiset resurssit ovat tiukoilla palveluiden ja yhteistyön tarpeen kasvaessa. Tämä näkyy suunniteltua isompina käyntimäärinä.

Psykiatrisen kotikuntoutustiimi Kirsikan käyntimäärissä näkyy kotiin suuntautuvan mielenterveys- ja päihdetyön kotikuntoutus toiminnan suuri kysyntä ja tarve. Uusia asiakkuuksia tulee jatkuvasti myös ikäihmisten puolelta ja tarve mielenterveystyön osaamiselle on kova. Kirsikkakodin intervallipaikkoja on lisätty kahteen ja nämä paikat ovat olleet tarpeen.

Palvelu - ja tehostetun palveluasumisen hoitopäivien määrien kasvussa näkyy se tosiasia, että vaikka kotiin tuotettavia palveluita on lisätty, ei sillä pystytä estämään vakavimpien mielenterveysongelmaisten asiakkaiden asumispalvelujen tarvetta. Uusilla toimintamodoilla ja palvelukotien kanssa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä on saavutettu ja saavutetaan kuitenkin ennaltaehkäiseviä ja kuntouttaviakin hoitotuloksia. Vuoden 2019 aikana viisi asiakasta siirtyi pois asumisen ostopalveluista ja vastaavasti uuden asumispalvelun kriteerit täyttyivät viidellä asiakkaalla.

Haapajärven terapiapalveluiden talousarvioon haettiin lisämäärärahaa palveluasumiseen euroa ja tehostettuun palveluasumiseen yhteensä 256.000 euroa, joka riitti hyvin palveluiden toteuttamiseen. Syynä määrärahojen ylittymiseen on ollut psykiatristen mielenterveys – ja päihdekuntoutujien palvelutarve. Psykiatrisen kotikuntoutustiimi on tuonut uusia tehokkaita toimintamalleja mielenterveys -ja päihdekuntoutujien tukemiseen heidän omissa kodeissaan, mutta osa asiakkaista tarvitsee edelleen tehostetumpaa tukea ja uusia ennakoimattomia asiakkuuksia joudutaan aloittamaan.

Pyhäjärven Mielenvireyskeskuksen päihdetyössä kuntoutuslaitoshoitopäivät ovat toteutuneet ennakoitua suurempina johtuen pääosin päihdekuntoutus laitoshoidon tarpeesta lastensuojelun palveluita tarvinneissa perheissä. Päihdekuntoutus on lakisääteinen palvelu, johon asiakkaan on halutessaan ja asiallisen hoitosuhteen olemassa ollessa päästävä. Perheneuvolakäyntien määrä on jäänyt suunniteltua alhaisemmaksi, johtuen toisen työntekijän osa-aikaisuudesta ja rekrytointiongelmasta perheneuvolan sosiaalityöntekijän paikalle. Mielenterveystyön puolella käyntimäärät ovat toteutuneet suunnitellusti. Asumispalveluissa hoitopäiviä on tarvittu ennakoitua vähemmän tehostetussa palveluasumisessa ja yksi uusi asiakkuus on alkanut päihdepalveluiden palveluasumisen tarpeessa olevalle henkilölle. Pyhäjärvelle haettiin lisämäärärahaa päihdetyön laituskuntoutukseen ja tehostettuun palveluasumiseen yhteensä 15.000 euroa. Talouden tasapainottamistyötä on tehty pitkin vuotta, eikä haettua lisämäärärahaa näin ollen tarvittu.

Reisjärvellä perheneuvolapalveluita on tarjottu kahden työntekijän yhteistyönä neljänä päivänä kuukaudessa suunnitellusti ja yhteistyötä muiden palveluiden kanssa on tehty perhekeskustoiminnan hengen mukaisesti. Lisäksi reisjärviset ovat voineet hakeutua perheneuvolan palveluiden piiriin Haapajärvellä. Käyntisuoritteissa mitattuna perheneuvolapalvelun käyttöaste on säilynyt viime vuodet samana. Päihdetyössä päihdepalvelukäynnit ovat toteutuneet suunnitellusti ja laituskuntoutus jaksoja on tarvittu vain vähän. Mielenterveyspalveluiden käyntimäärät jäivät

ERP

OK

hieman alhaisiksi. Palveluasumisen hoitopäivien määrä on laskenut tuetussa asumisessa eikä hoidon tarve ole lisääntynyt merkittävästi tehostetussa tai palveluasumisessa. Reisjärven talousarvio toteutui erittäin maltillisesti.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Itsenäinen ja hyvinvoiva asiakas.	Oikea palvelu oikeaan aikaan ja oikeakestoisesti	Hoidon saatavuus Hoidon kesto Asiakastyytyväisyys Palveluprosessin toimiminen	Uusien asiakkuuksien aloittaminen 1-2 viikon sisällä yhteydenotosta Palveluprosessi ohjaa asiakkaan hoitoa Pitkien hoitajaksojen tauottaminen Asiakastyytyväisyys 8-10 / 10	Asiakkuuksien aloittaminen viivästynyt Haapajärvellä johtuen työntekijävajeesta. Toteutunut 1-6 viikon sisällä. Roidu: positiivinen palaute 91%
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy	Tuotetaan niitä palveluita mitä asiakas tarvitsee	Työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden kokemus palveluistamme	Kyselyllä mitattuna arvosana 8-10 / 10.	Kyselyä ei toteutettu.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Osaava ja hyvinvoiva Henkilöstö	Työhyvinvointiin panostaminen Täydennyskoulutuksen ajantasaisuus Koulutusmäärä rahojen riittävyys Rekrytointiprosessin toimivuus	Työhyvinvointikysely Koulutusten seuranta Rekrytointiprosessin arvioiminen	Virkistysiltapäivät 1-2 x vuosi Tutustumismatkat 1-2 x vuosi Koulutuspäivät asiakasvastaanotto-työssä vähintään 5/vuosi Onnistunut rekrytointi	Toteutunut Koulutuspäivät toteutuneet 2- 6/ vuosi Perheneuvolassa täyttämättä sosiaalityöntekijän vakanssi
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Talousarviossa Pysyminen Asumispalveluiden ostopalveluiden vähentäminen/keventäminen	Talouteen aktiivinen vaikuttaminen Riittävä henkilöstö	Talouden seuranta Asumispalvelutoiminnan kokonaiskustannukset	Määrärahat riittävät/säästöt Ostopalveluiden vähentyminen asumisvuorokausissa	ks. TP2019 Tarve asumispalveluihin edelleen kasvanut Haapajärvellä

ERP OK

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Osa perheneuvolatyöstä on edelleen ohjattu Systeemiseen lastensuojelutyöhön tarjoamalla perheterapeutin työpanosta lastensuojelun tiimeihin. Lisäksi perheneuvolasta on oltu mukana kehittämässä Selänteen omaa perhetyön mallia varhaisemman ja tehokkaamman puuttumisen suuntaan. Perheneuvolasta käsin on aloitettu ryhmämuotoisia tukemisen malleja esimerkiksi ADHD lasten vanhemmille ja erilaisten lasten käyttäytymisen häiriöiden hallinnassa. Ryhmämuotoista tukemisen malia tullaan levittämään toimintamuotona edelleen.

Päihdetyössä korvaushoidon toteuttaminen on jatkunut Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Korvaushoidossa asiakkaita on enemmän Haapajärvellä ja uusiakin asiakkuuksia tulee useampia vuodessa. Kahden työntekijän työpanoksesta tämä työ vie useamman tunnin päivässä. Yhteistyötä terveyskeskuksen osastojen kanssa tarvitaan aina viikonloppuisin ja vuosilomien aikana.

Koko Selänteen alueella on panostettu psykiatrisen kotikuntoutustoiminnan työtapojen jalkauttamiseen ja asiakkaiden kotona asumisen tukemiseen. Haapajärvellä sijaitsevan Kirsikkakodin kevyesti tuettua asumista ja intervalliasuntoa sekä Pyhäjärven ryhmäkotia on käytetty onnistuneesti myös sairaalajaksojen korvikkeena ja sairaalasta kotiutumisen tukena. Tästä huolimatta tehostetun asumispalvelun tarve ja pidempiaikaisen tehostetussa palveluasumisessa tapahtuvan kuntoutumisen tarve on ollut Haapajärvellä suurta. Päihteiden käytön vuoksi pysyvän toimintakyvyn vajeen saaneiden henkilöiden asumispalvelumenot näkyvät mielenterveystyön asumispalveluissa (esimerkiksi alkoholidementit). Reijälä on jatkettu ja tehostettu eri toimijoiden välistä yhteistyötä mm. lapsiperheiden ja psykiatrisen kotikuntoutuksen osalta.

Toimintatuotot ja -menot

Teräspalvelut	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-1 488 060,00	-262 050,00	-1 750 110,00	-1 729 280,28	20 829,72	98,81 %	-1 598 086,18	-131 194,10
TOIMINTATUOTOT	149 250,00		149 250,00	285 745,21	136 495,21	191,45 %	280 927,11	4 818,10
TOIMINTAKULUT	-1 635 560,00	-262 050,00	-1 897 610,00	-2 014 043,26	-116 433,26	106,14 %	-1 878 155,01	-135 888,25
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	1 750,00		-1 750,00	-982,23	767,77	56,13 %	-858,28	-123,95
Pyhäjärven palvelut	-1 264 390,00	-20 000,00	-1 284 390,00	-1 210 846,56	53 543,44	95,83 %	-1 252 241,03	21 394,47
TOIMINTATUOTOT	256 100,00		256 100,00	244 948,92	-11 151,08	95,65 %	247 147,87	-2 198,95
TOIMINTAKULUT	-1 503 390,00	-20 000,00	-1 523 390,00	-1 467 459,60	55 930,40	96,33 %	-1 484 796,20	17 336,60
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 100,00		-17 100,00	-8 335,88	8 764,12	48,75 %	-14 592,70	6 256,82
Reijälän palvelut	-379 370,00		-379 370,00	-367 309,70	12 060,30	96,82 %	-379 151,10	11 841,44
TOIMINTATUOTOT	76 050,00		76 050,00	82 456,79	6 406,79	108,42 %	81 923,74	533,05
TOIMINTAKULUT	-455 420,00		-455 420,00	-449 766,49	5 653,51	98,76 %	-461 074,88	11 308,39
Kalkki yhteensä	-3 111 820,00	-282 050,00	-3 413 870,00	-3 327 416,54	86 453,46	97,47 %	-3 220 478,35	-97 958,19

Hyvinvointipalvelut yhteensä

Hyvinvointipalvelut	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-7 272 870,00	-264 800,00	-7 537 670,00	-7 056 018,52	481 651,48	93,61 %	-6 641 989,90	-414 028,62
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-2 122 110,00	-270 000,00	-2 392 110,00	-2 313 286,35	78 823,65	96,70 %	-1 926 439,48	-386 846,87
TOIMINTATUOTOT	142 100,00		142 100,00	77 595,45	-64 504,55	54,61 %	153 825,45	-76 230,00
TOIMINTAKULUT	-2 262 960,00	-270 000,00	-2 532 960,00	-2 390 881,80	142 078,20	94,39 %	-2 079 668,03	-311 213,77
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	1 250,00		-1 250,00	1 250,00	2 500,00	596,90 %	596,90	596,90
Hyvinvointipalvelut	-5 150 760,00	5 200,00	-5 145 560,00	-4 742 732,17	402 827,83	92,17 %	-4 715 550,42	-27 181,75
TOIMINTATUOTOT	628 400,00		628 400,00	810 014,66	181 614,66	128,90 %	825 183,04	-15 168,38
TOIMINTAKULUT	-5 765 310,00	5 200,00	-5 760 110,00	-5 541 716,83	218 393,17	96,21 %	-5 528 434,44	-13 282,39
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 850,00		-13 850,00	-11 030,00	2 820,00	79,64 %	-12 299,02	1 769,02
Pyhäjärven palvelut	-5 394 820,00	-395 000,00	-5 789 820,00	-5 376 234,07	413 585,93	92,86 %	-5 031 606,08	-344 627,99
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-1 492 690,00	-250 000,00	-1 742 690,00	-1 566 442,08	176 247,92	89,89 %	-1 325 354,02	-241 088,06
TOIMINTATUOTOT	70 450,00		70 450,00	48 776,63	-21 673,37	69,24 %	74 414,91	-25 638,28
TOIMINTAKULUT	-1 555 490,00	-250 000,00	-1 805 490,00	-1 612 007,53	193 482,47	89,28 %	-1 393 708,41	-218 299,12
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 650,00		-7 650,00	-3 211,18	4 438,82	41,98 %	-6 060,52	2 849,34
Hyvinvointipalvelupalvelut	-3 902 130,00	-145 000,00	-4 047 130,00	-3 809 791,99	237 338,01	94,14 %	-3 706 252,06	-103 539,93
TOIMINTATUOTOT	561 000,00		561 000,00	593 504,10	32 504,10	105,79 %	558 983,11	34 520,99
TOIMINTAKULUT	-4 429 180,00	-145 000,00	-4 574 180,00	-4 384 591,58	189 588,42	95,86 %	-4 233 791,06	-150 800,52
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-33 950,00		-33 950,00	-18 704,51	15 245,49	55,09 %	-31 444,11	12 739,60
Reijälän palvelut	-3 300 720,00	100 000,00	-3 200 720,00	-2 780 249,84	420 470,16	86,86 %	-3 005 180,70	224 930,86
Hyvinvointipalvelut, nla, last.suojelu	-973 070,00	70 000,00	-903 070,00	-659 422,97	243 597,03	73,03 %	-789 378,88	129 905,91
TOIMINTATUOTOT	37 050,00		37 050,00	159 396,54	122 346,54	430,22 %	40 721,49	118 675,05
TOIMINTAKULUT	-1 009 620,00	70 000,00	-939 620,00	-818 698,63	120 921,37	87,13 %	-879 897,75	11 199,12
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-500,00		-500,00	-170,80	329,12	34,18 %	-202,62	31,74
Hyvinvointipalvelupalvelut	-2 327 650,00	30 000,00	-2 297 650,00	-2 120 776,87	176 873,13	92,30 %	-2 215 801,82	85 024,95
TOIMINTATUOTOT	286 750,00		286 750,00	358 218,38	71 468,38	124,92 %	340 060,76	18 157,62
TOIMINTAKULUT	-2 609 600,00	30 000,00	-2 579 600,00	-2 479 052,37	104 547,63	95,95 %	-2 551 257,44	76 205,07
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 800,00		-4 800,00	-3 942,88	857,12	82,14 %	-4 605,14	662,26
Kalkki yhteensä	-15 968 410,00	-559 800,00	-16 528 210,00	-15 212 502,43	1 315 707,57	92,04 %	-14 678 776,68	-533 725,75

ERP OK

	Haapajärvi			Pyhäjärvi			Reisjärvi			Selänne		
	tp2018	ta2019	tp2019	tp2018	ta2019	tp2019	tp2018	ta2019	tp2019	tp2018	ta2019	tp2019
HYVINVOINTIPALVELUT												
Neuvola ja opsikeuterveydenhuolto												
Perhesuunnittelu, käynnit	152	250	135	320	250	171	150	100	56	622	600	362
Äitiysneuvola, terveydenhoitajalla käynnit	1738	1200	1470	991	750	887	601	500	604	3330	2450	2961
Äitiysneuvola, lääkärillä käynnit	443	500	639	244	200	245	183	150	91	870	850	976
Lastenneuvola, terveydenhoitajalla käynnit	2162	1400	1931	984	1000	929	806	650	979	3952	3050	3839
Lastenneuvola, lääkärillä käynnit	391	450	353	238	300	187	153	150	138	782	900	678
Kouluterveydenhuolto, terv.hoitajalla käynnit	2281	2500	2138	1913	1800	2115	1036	900	759	5230	5200	5012
Kouluterveydenhuolto, lääkärillä käynnit	438	450	438	188	300	100	87	140	141	713	890	679
Opsikeuterveydenhuolto, terv.hoitajalla käynnit	364	300	369	186	220	160	25	80	49	575	600	578
Opsikeuterveydenhuolto, lääkärillä käynnit	4	70	47	22	30	23	15	20	16	41	120	86
Muut terveydenhuolto	1071	1500	1373	1610	1300	1103	1295	700	259	3976	3530	2735
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut/ neuvola												
Yhdydenotot	14		9	1		1	8		3	23	0	13
Palvelutarpeen arviointi	12		9	1		1	8		3	21	0	13
Shi- perhetyö lapsel/perheet	24/6		17/5	2/1		0	34/9		40/8	60/16	0	57/13
Lapsiperheiden kotipalvelu käynnit	578		653	426		335	287		393	1291	0	1381
Tukiperhepalvelu lapsel/perheet	17/6		227	10/4		0	6/3		11/4	33/13	0	33/11
Lapsiperheiden kotipalvelu lapsel/perheet	184 / 42	250/40	173/34	93 / 30	100/30	147/38	129 / 28	150/30	145/29	406/100	500/130	465/101
Lapsiperheiden kotipalvelu palveluseteli	0	5	0	2	5	0	0	5	0	2	15	0
Perhekeskuksen kerhot lapsia/käynnit	31 / 461	30/500	33/428	80 / 1313	69/1500	103/1190	0	0	0	111/1774	99/2030	136/1616
Perhekeskuksen lapsiparki lapsia/käynnit	65 / 253	48/300	73/364	35 / 198	26/140	38/251	45 / 206	47/220	40/215	145/657	121/630	151/830
Perhekerhot lapsel/perheet	0	0	0	108 / 70	110/60	105/76	61 / 30	60/30	52/28	169/100	170/30	157/104
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut												
Yhdydenotot	79	80	29	51	48	19	18	20	16	148	148	64
Palvelutarpeen arviointi	32	25	11	29	25	11	5	6	7	66	36	29
Kaikki shin mukaiset asiakkaat	78	113	73	64	88	58	17	25	18	159	236	149
Shi perhetyö lapsel/perheet	167	18/8	44/20	21/10	30/5	7/4	9/5	12/6	4/2	46/22	60/19	55/26
Tukiperhepalvelu lapsel/perheet	16/8	20/9	16/8	15/6	12/5	16/8	0	0	2	31/14	32/14	34/17
Muut sosiaalipalvelut lapsel/perheet	15/15	23/23	13/13	0	0	0/0	0	0	0/0	15/15	23/23	13/13
Lastensuojelu												
Lastensuojeluilmoitusten määrä	163	150	327	172	69	245	49	44	82	384	263	654
Lastens. tarpeen selvitykset	50	46	55	38	21	39	6	5	16	94	72	110
Lastensuojelun uudet alk. avohuollon asiakkaudet	18	12	39	31	18	34	4	2	3	53	32	76
Kaikki lastensuojelun asiakkaat	69	87	83	65	93	67	20	27	16	154	207	166
Perheyön piirissä olleet lapsel/perheet	20/12	20	38	33/15	35	27	7/4	5	4	60/31	60	59
Huostassa olevat	14	13	15	13	11	18	4	3	3	31	27	36
Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset (kaikki)	25	20	24	20	15	23	7	9	6	52	44	53
Ammatilliset perhekodit vrk	11	0	351	365	365	659	155	365	365	531	730	1375
Lastensuojelutalokiset vrk	2875	1900	2885	1179	1400	1082	1572	730	1460	5626	4030	5427
Lastensuojelun sijaisperhehoito vrk	2614	2800	2568	3085	3000	3764	0	365	0	5699	6165	6332
Jälkhuollon piirissä lapsel/perheet	7	6	9	5	7	5	4	6	4	16	19	18
Lastenvalvojan tekemät sopimukset	168	168	135	155	129	146	47	66	30	370	363	311
Lausunnot oikeudelle	1	1	2	0	1	2	0	1	1	1	3	5

ERP

CK

	Haapajärvi		Pynäjäjärvi		Reisijärvi		Selänne	
	tp2018	ta2019	tp2019	ta2019	tp2018	ta2019	tp2019	ta2019
HYVINVOINTIPALVELUT								
Aikuisosasto	0	0	0	0	0	0	0	0
Perustoimeentulotuki, kotitaloudet	76	80	67	61	65	15	20	152
Täyd.tt. kotitaloudet	78	45	77	61	73	26	15	165
Erkaiseva tt. kotitaloudet	0	0	0	0	0	0	0	0
Opiskelijoiden työllistäminen	0	0	0	0	0	0	0	0
Välitystiliasiakkaat	25	22	26	25	27	2	3	52
Aktivointisuunnitelmien määrä, henkilöä	105	90	91	88	80	30	25	223
Kuntouttavassa työtörmäntä, asiakkaat	104	130	89	59	67	23	25	186
Kela: pass.työmarkkinat asiakkaat	155	160	135	90	98	44	45	289
Aikuisosaston asiakassuunnitelmat	2	5	1	3	9	1	3	6
Kotouttamissuunnitelmat	0	0	0	0	0	0	0	0
Vammaispalvelut								
Palveluohjeus, asiakkaat	84	84	87	94	95	54	51	232
Palveluohjeus, asiakkaat	13	14	14	20	22	8	9	41
Vamm.omaishoidontuki, asiakkaat	9224	8200	9087	6265	6193	4718	4500	20207
Toimintakeskus, käynnit	824	800	801	221	320	0	0	1045
Koululaisten päivähoito, hoitopvt	169	300	162	89	224	37	30	295
Vammaisten perhehoito, hoitopvt	2011	2000	2502	3216	3704	4455	4600	9682
Tuettu asuminen, omatoiminta, käynnit	104	104	0	234	395	442	365	780
Tuettu asuminen, ostopalvelu, käynnit/ h	2542	2555	2628	1444	864	1042	1095	5028
Palveluasuminen, ostopalvelu, hoitopäivät	1309	0	0	0	0	4098	4150	5407
Tehostettu palveluasuminen, omatoiminta, hoitopvt	5654	7100	6252	7258	7423	1315	1800	14227
Tehostettu palveluasuminen, ostopalvelu, hoitopvt	604	465	420	242	239	76	50	922
Laitoshoido, hoitopäivät	116	125	113	148	145	71	75	335
Vp:n kulkutuspalvelut, asiakkaat	37	40	37	54	54	25	30	116
Vp:n henkilökohtainen avustaja, asiakkaat	13	15	22	22	31	7	10	42
Vp:n asunnon muutostyöt, asiakkaat	2007	2110	1423	313	644	365	365	2685
Sosiaalihuoltolain kulkutuspalvelut, asiakkaat	13	15	13	42	31	9	10	64
Vp/palvelusuunnitelmat	14	15	20	24	20	6	8	44
Terapiapalvelut								
Perheneuvola, käynnit	1422	1200	1442	873	656	143	130	2438
Päihdepalvelu, käynnit	3101	2760	2351	1285	1183	64	80	4450
Kaikkasu- ja kuntoutuslaitoshoido, hoitopvt	2024	3450	2175	3052	2747	927	1725	6003
Mielenterveyspalvelut, käynnit	1797	2000	1681	2571	2412		45	4368
Päivätoiminta, käynnit	3313	4464	4248	1023	849		1800	4745
Kotikuntoutus, käynnit								
Tuettu asuminen, omatoiminta, hoitopvt			0	4940	4614	1658	1011	1658
Tuettu asuminen, ostopalvelu, hoitopvt			0	0	0	0	0	0
Palveluasuminen, omatoiminta, hoitopvt	1520	2190	2767	3900	113	1123	1095	4940
Palveluasuminen, ostopalvelu, hoitopvt	6809	6935	7973	3900	3269	1573	1460	2643
Tehostettu palveluasuminen, ostopalvelu, hoitopvt								12282
								12410
								1390
								2218
								3614
								634
								6008
								4093
								6833
								4464
								1800
								1011
								4614
								3285
								4100
								12632

ERP OK

9.3 Terveys- ja vanhustalvelut

Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja Hannele Koski, ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi

9.3.1 Hallinto

Vastuuhenkilö: Palvelujohtaja Hannele Koski, ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi

Tavoitteena on perusterveydenhuollon ja hoivapalveluiden sekä tarvittaessa erikoislääkäripalveluiden ja erikoissairaanhoidon saatavuuden turvaaminen kuntalaisille. Lisäksi mahdollistetaan asiakkaiden kuntoutuminen ja potilaiden laadukas hoito ja hoiva.

Terveys- ja vanhustalveluiden kehittämistä on jatkettu vuonna 2019. Tavoitteena on parantaa palvelujen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista läpi palveluketjujen. Toimintojen palveluprosesseja on arvioitu ja kehitetty edelleen. Palvelurakennemuutoksia on tehty kaikkien kuntien alueella ja toimintaa on säännöllisesti arvioitu ja edelleen kehitetty.

Selänteen alueen akuuttivuodeosasto ja vuorohoitopaikkojen käyttöä on seurattu aktiivisesti ja se on mahdollistanut toiminnan suunnittelua niin, että hoito/hoivapaikat ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä.

Hoito- ja kuntoutussuunnitelmat laaditaan yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa, mikä tukee asiakkaan laadukasta ja yksilöllistä hoitoa sekä sitouttaa asiakasta omahoitoon ja kuntoutumiseen. Kotiin annettava kuntoutus mahdollistaa turvallisen kotiutumisen vuodeosastolta tai vuorohoidosta. Rai-toimintakykyarviot tehdään asiakkaille puolen vuoden välein tai tarvittaessa. Vanhustalveluiden toimintaa on kehitetty 1.7.2013 voimaan tulleen vanhustalvelulain velvoitteiden ja Selänteen vanhustalvelusuunnitelman ja vuonna 2017 voimaan tulleen ikääntyneiden laatusuosituksen ja hallituksen kärkihankkeiden mukaisesti. Painopisteenä on iäkkään henkilön toimintakyvyn, sosiaalisen turvallisuuden ja kotona asumisen turvaaminen kotiin annettavia palveluja kehittämällä. Kotisairaaloimintaa ja saattohoitoa on kehitetty kaikissa kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä yhteistyössä avopalveluiden ja vuodeosaston kanssa.

Omaishoitajia on koulutettu suunnitelman mukaisesti vuonna 2019 ja myös ensimmäinen vertaisryhmä käynnistyi vuoden aikana. Omaishoitajille on tarjottu myös kinestetiikka-koulutusta. Selänteen alueen yhteinen valtakunnallinen omaishoitajien juhla järjestettiin omaishoitajien viikon aikana Haapajärvellä.

Palvelurakennemuutokset näkyvät toimialalla uusiutuneena asiakaslähtöisinä toimintoina ja palvelun piirissä olevien asiakkaiden hoitoisuus on kasvanut.

Kustannukset eivät pysyneet alkuperäisen talousarvion puitteissa, vaan lisämäärärahaa jouduttiin anomaan Haapajärvelle, Pyhäjärvelle ja Reisjärvelle. Lähinnä kustannusten nousu johtui kasvavista erikoissairaanhoidon menoista, kalliiden hoitotarvikkeiden ja lääkkeiden kustannuksista sekä lääkäripalveluiden ostopalveluista. Omassa toiminnassa suunnitellut palvelurakenne muutokset viivästyivät ja lisäsivät kustannuksia. Kotihoidossa asiakkaiden hoitoisuus lisäsi henkilöstön tarvetta ja sitä kautta myös henkilöstömenoja.

Palveluohjauksen määrä on kasvanut vuoden 2019 aikana ja uusia yhteydenottoja oli vuoden aikana noin 1.115 kappaletta. Vuoden aikana olimme mukana myös Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) Hyvinvointi, työ ja terveys elinkaaritutkimuksen valossa -tutkimuksessa. Selänteeltä tutkimusryhmän johtajana toimi lääkäri Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi.

Potilasturvallisuussuunnitelman mukaisesti potilaan hoidossa tapahtuvia vaaratilanteita tai läheltä piti-tilanteita seurataan ja käsitellään yksiköittäin ja ne kirjataan Hai-pro -järjestelmään. Terveys- ja vanhuspalveluissa on vuoden 2019 aikana ilmoitettu 425 (621/2018) vaaratapahtumaa, joista 344 tapahtui potilaalle ja 81 olivat läheltä piti-tapahtumia. Vaaratapahtuma liittyi lääkehoitoon 136 kertaa, joista eniten oli lääkkeenanto tai lääkkeenjako virheitä. Tapaturmia ja onnettomuuksia tapahtui potilaille 166 kertaa, joista yli puolessa oli kyseessä kaatuminen. Kaatumisen riskinarvioiteja on tehty vähän ja se on edelleen kehittämiskohteena vuodelle 2020. Lisäksi tiedonkulkuun liittyviä haittata-pahtumia ilmoitettiin 31.

Vaaratapahtumista arvioitiin, että potilaille oli lievä haitta 52 tapahtumassa, kohtalainen haitta 16:ssa ja vakava haitta yhdelle potilaalle. Määrällisesti eniten tapahtumia ilmoitettiin tehostetusta asumispalveluista, arviointi- ja vuorohoidoista sekä vuodeosastoilta. Vaaratapahtumat on käsitelty yksiköiden omissa palavereissa, joissa on mietitty keinoja ja toimintatapoja välttää tapahtuman uusiutuminen.

Navisec-tietosuoja ja tietoturvakoulutukset tehdään vuosittain. Yksiköiden esimiehet ovat vastuussa siitä, että henkilökunta suorittaa koulutuksen vuosittain ja asiasta on muistuteltu, koska 2019 suorittajia on ollut poikkeuksellisen vähän. Työssä tarvittavien ohjelmien esimerkiksi potilastietojärjestelmä-ohjelman käyttöoikeudet myönnetään työntekijälle esimiehen tekemän päätöksen perustuen, joko määräaikaiseksi tai toistaiseksi voimassaolevana.

Asiakas

Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti. Asiakkaalla on mahdollisuus olla mukana palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Asiakastytyväisyyskyselyä on vuonna 2019 toteutettu asiakaspalautepäätteiden avulla terveyskeskuksissa ja palaute on nähtävillä reaaliaikaisena Selänteen internet-sivuilla. Lisäksi Selänteen internet-sivuilla on voinut jättää palautetta nimettömänä. Kotihoidossa on järjestetty asiakasraadit, joissa on kerätty palautetta toiminnasta ja palautteen perusteella on tehty kehittä-misehdotuksia toiminnalle.

Palvelut

Palveluiden tuottamisessa on huomioitu yksilöllisyys asiakkaan tarpeet ja voimavarat.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Terveys-sairaanhoito ja hoiva palveluiden saatavuuden turvaaminen alueen asiakkaille	Palvelut tuotetaan yksilöllisesti asiakaslähtöisesti ja laadukkaasti	Asiakkailla on saatavilla samat palvelut samoin kriteerein asuinpaikasta riippumatta	Selänteen alueella tuotetaan terveys- ja sairaanhoito/hoivapalvelut koko Selänteen alueen asukkaille yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuen.	Palveluihin ohjaututaan Selänteen yhteisen palveluohjaus/kotiku-ntoutustiimin kautta. Asiakas on aina "ykkönen" Selänteessä ja palvelutarve arvioidaan moniammatillisesti.
Kotisairaaloiminnan ja elämän loppuvaiheen hoidon kehittäminen alueella	Osaaminen ja yhteistyö eri yksiköiden välillä ja henkilökunnan koulutus	Kouluspäivät henkilökunnalle ja yhteistyöpalaverit yksiköiden välillä	Yhteinen saattohoitokoulutuksen järjestäminen ja yhteyshenkilöiden nimeäminen yksiköihin.	Yhteinen saattohoitokoulutus järjestettiin 7.11.2019 ja osallistujia n. 100 henkilöä Selänteestä ja alueen yksityisiltä palveluntuottajilta. Yksiköihin on nimetty saattohoitovastaavat.

Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Oikea ihminen on oikeaan aikaan oikeassa paikassa	Toimiva palvelurakenne ja yhteiset kriteerit (maakunta) Hyvinvointiteknologia	<p>Palveluprosessien konkreettinen käyttöönotto ja yhteistyöpinta-prosessien kuvaaminen</p> <p>Hyvinvointiteknologian hyödyntäminen eri palvelutoiminnoissa ja toiminnan arvioinnissa</p>	<p>Palveluprosessit ohjaavat asiakkaan liikkumista hoito- ja palveluketjussa</p> <p>Säännölliset virtuaalikäynnit yhdeksällä asiakkaalla joilla voidaan korvata ainakin yksi käynti vuorokaudessa.</p> <p>Klinik -käytössä hoidontarpeen arvioinnissa ja käytön laajentaminen Suun- ja terveyden hoitoon sekä kuntoutukseen.</p> <p>Asukkailla käytössä sähköinen omahoitopalvelu</p>	<p>Palveluprosessit ovat Intrassa kaikkien käytössä ja niitä on päivitetty v.2019 aikana. Palvelusetelisääntökirja valmisteltu yhteistyössä Kallion, Helmen ja Kalajoen kanssa.</p> <p>Säännöllisiä virtuaalikäyntiä asiakkaita on v.2019 loppussa 18 henkilöä.</p> <p>Sähköinen yhteydenotto-palvelu Klinik on käytössä hoidontarpeen arvioinnissa avopalveluissa, neuvolassa ja työterveyshuollossa Suunterveydenhuollossa, Klinik Pro otettiin käyttöön elokuussa 2019.</p> <p>Kuntalaisten oma sähköinen palvelualusta ei toteutunut 2019.</p>
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön riittävä lisäkoulutus ja työnohjaus	<p>Osaamiskartoitus/kehityskeskustelun yhteydessä työhyvinvointikysely</p> <p>Koulutuspäivät/hlö sairaspöissaolopäivät</p>	<p>Osaamiskartoitukset/kehityskeskustelut tehty koko henkilöstölle</p> <p>Koulutussuunnitelma tehtynä työnantajan tarpeen mukaisesti.</p> <p>Sairaspöissaolopäivät vähenevät 5 % vuoden 2018 tasoon.</p>	<p>Esimiehet ovat käyneet kehityskeskusteluita vuoden aikana arvioilta henkilökunnasta noin puolen kanssa</p> <p>Koulutussuunnitelma tehdään vuosittain yhdessä lähiesimiesten ja henkilökunnan kanssa.</p> <p>Sairaspöissaoloja terveys- ja vanhuspalveluissa yhteensä 7.116 päivää vuonna 2019 ja 9.840 päivää</p>

				vuonna 2018. Sairaspoissaolot ovat vähentyneet 27%. Tähän vaikuttanut myös henkilökunnan väheneminen ulkoistamisten myötä tehostetussa palveluasumisessa.
	Kehittyvä työyhteisö-kilpailu	Osallistuneiden työyksiköiden määrä	100 % osallistuminen	Työyhteisökilpailua ei järjestetty 2019.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Palveluja tuotetaan kustannustehokkaasti	Resurssien kohdentaminen oikein parantamalla kokonaisuuden hallintaa.	Kustannustehokkuus valtakunnallisiin mittareihin verrattuna	Valtakunnantason alapuolella	Kustannusten kasvu vuonna 2019 on ollut maltillista verrattuna samankokoisiin kuntayhtymiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Haapajärvellä vuoden 2019 aikana arviointi- ja vuorohoitoyksikkö muutti uusiin tiloihin Koivikkoon maaliskuussa 2019 sisäilmaongelmien takia. Arviointi- ja vuorohoito on jatkanut toimintaa 16 - paikkaisena koko vuoden. Paikat ovat kahden hengen huoneissa. Samoista syistä johtuen Haapajärven kotihoito toimii useammassa yksikössä. Laboratoriot toiminta siirtyi väistötiloihin syyskuussa 2019. Karjalahden tehostettu palveluasuminen siirtyi Koivikkoon maaliskuussa 2019 ja Koivikossa on 24 tehostetun palveluasumisen paikkaa.

Pyhäjärvellä Köpsinrinteen vuorohoito/arviointiyksikkö toimi Köpsinrinteellä vuoden loppuun saakka, vaikka päätös yksikön toiminnan päättymisestä tehtiin kesäkuussa. Arviointipaikkojen siirtämistä akuuttiosastolle valmisteltiin syksyn aikana projektina, jota johti akuuttiosaston osastonhoitaja Raija Karhu. Päätöksen mukaisesti lyhytaikaishoitoa ostetaan sitä tarvitseville asiakkaille (esimerkiksi omaishoidon vapaat) yksityisiltä palveluntuottajilta. Palvelun järjestämistä suunniteltiin omaishoitajan, kotiutushoitajan ja yksityisten palveluntuottajien kanssa yhdessä. Asiakkaat ja läheiset saivat esittää toivomuksen palveluntuottajasta.

Reisjärvellä akuuttivuodeosaston toiminta loppui 31.7.2019 ja samoissa tiloissa aloitti toimintansa Arviointi/arviointi/vuorohoitoyksikkö elokuun alusta. Palvelutalo Mansikka lopetti toimintansa 31.7.2019 ja asiakkaat siirtyivät kotihoidon palveluiden piiriin. Muutos Reisjärven palvelurakenteessa on ollut merkittävä ja muutosta on viety eteenpäin koko kevään ajan projektina jota on vetänyt osastonhoitaja Helena Puola.

Lääkäripalveluiden osalta Päivystyspalveluiden ostopalvelusopimus irtisanottiin palveluntuottajan puolesta ja järjestettyyn kilpailukseen ei saatu tarjouksia. Loppuvuodesta toiminta järjestettiin osittain omana toimintana ja osittain ostopalveluna.

Kotihoidon toimintaa on kehitetty NHG- vertaiskehittämisen avulla ja kotihoito osallistui myös Kuntakon itseohjaus-työpajoihin syksyn aikana. Haapajärvellä aloitti kotihoidossa oma fysioterapeutti työnsä elokuun alussa. Kuntouttaminen ja toimintakyvyn tukeminen on ollut teemana koko terveys- ja vanhuspalveluissa ja henkilökuntaa on koulutettu vuoden aikana kinestetiikkaan.

Alueen yhteinen syöpähoitaja aloitti toimintansa heinäkuulla. Diabetesasiakkaiden sensorimittareiden ja insuliinipumppujen käytön lisääntyminen on aiheuttanut hoitotarvikkeiden kustannusten nousua. Uudet laitteet mahdollistavat asiakkaita hoitamaan itseään paremmin ja

samalla kun diabetesasiakkaiden hoitotasapaino paranee, se ennaltaehkäisee kalliita ja elämää vaikeuttavia liitännäissairauksia.

Toimintatuotot ja -menot

	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Terveys- ja vanhuspalvelut, hallinto								
Haapajärven palvelut	-291 460,00		-291 460,00	-349 627,27	-58 167,27	119,96 %	-312 276,41	-37 350,86
TOIMINTATUOTOT				6 128,02	6 128,02		8 274,37	-2 146,35
TOIMINTAKULUT	-279 660,00		-279 660,00	-346 985,59	-67 325,59	124,07 %	-308 220,72	-38 764,87
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 800,00		-11 800,00	-8 769,70	3 030,30	74,32 %	-12 330,06	3 560,36
Pyhäjärven palvelut	-245 030,00		-245 030,00	-287 265,74	-42 235,74	117,24 %	-230 017,41	-57 248,33
TOIMINTATUOTOT				4 312,67	4 312,67		6 789,17	-2 476,50
TOIMINTAKULUT	-233 380,00		-233 380,00	-283 744,50	-50 364,50	121,58 %	-225 245,51	-58 498,99
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 650,00		-11 650,00	-7 833,91	3 816,09	67,24 %	-11 561,07	3 727,16
Reisjärven palvelut	-130 810,00		-130 810,00	-154 365,33	-23 555,33	118,01 %	-120 346,14	-34 019,19
TOIMINTATUOTOT				2 255,40	2 255,40		3 446,50	-1 191,10
TOIMINTAKULUT	-126 160,00		-126 160,00	-153 174,18	-27 014,18	121,41 %	-118 974,02	-34 199,36
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 650,00		-4 650,00	-3 446,55	1 203,45	74,12 %	-4 817,82	1 371,27
Kaikki yhteensä	-667 300,00		-667 300,00	-791 258,34	-123 958,34	118,58 %	-662 639,96	-128 618,38

9.3.2 Lääkäreiden- ja hoitajien vastaanottopalvelut

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi ja hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Vastaanottopalveluiden saatavuuden turvaaminen alueen asukkaille lähipalveluna ja kuntalaisten hyvä hoito.

Toiminnan tavoitteet

Tavoitteena vastaanottotoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen ja erityisongelmien ehkäisy ja varhainen puuttuminen.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Lääkäripalveluiden osalta vuoden 2019 aikana saatiin vaihtelevasti sijaisia lääkärin virkoihin. Rekrytointia on tehty yhdessä Mediavun kanssa ja lisäksi tehtiin yhteistyösopimus Medimanagerin kanssa marraskuussa 2019. Lääkäripäivillä on oltu mukana Oulussa, Kuopiossa ja Tampereella. Selänteen tunnettavuus sekä lääkäreiden saanti sijaisuuksiin on helpottanut. Ostopalveluna lääkäri työvoimaa ostettiin Haapajärven vastaanotolle keväällä ja Pyhäjärven osastolle keväällä ja kesällä sekä vielä syksyllä. Mehiläinen irtisanoi päivystyssopimuksen syyskuun loppuun ja kilpailutuksella ei saatu uusia sopimuksia. Loppuvuodesta tilanne oli haasteellinen ja omat lääkärit päivystivät. Joulukuulle päivystäviä lääkäreitä saatiin lähinnä Medimanagerin avulla.

Reisjärvellä on toiminut pääsääntöisesti yksi virkalääkäri ja tilannetta on helpotettu niin, että Selänteen muista toimipisteistä on ollut lääkäri noin päivän viikossa Reisjärvellä. Reisjärvellä muistihoitaja siirrettiin osaksi vastaanoton hoitajaresurssia ja tehtävässään aloitti uusi sairaanhoitaja syksyllä. Reisjärvellä toimii osa-aikaisesti reseptioikeushoitaja.

Haapajärvellä vastaanoton toiminnan tekee haasteelliseksi tilakysymykset, joita on rajallisesti vastaanotolla toimintaan nähden. Diabetes-, sydän- ja muistihoitaja toimivat terapiayksikön päässä olevissa tiloissa. Syöpähoitaja aloitti vastaanottotoiminnan heinäkuun alusta ja on siirtynyt vastaanoton tiloihin. Vuoden aikana yksi sairaanhoitaja on suorittanut vastaanottotoiminnan sairaanhoitajan tutkinnon ja yksi sairaanhoitaja on lähtenyt vastaanottotoiminnan erikoistumiskoulutukseen.

Pyhäjärven vastaanotolla toiminnan haasteena ovat olleet hoitajien pitkät työlomat ja niiden sijaisuuksien järjestäminen. Pyhäjärven vastaanotolla työskentelee reseptioikeushoitaja kokopäiväisesti. Diabeteshoitajan sijaisuuden järjestämisessä on ollut haasteita.

ERP OK

Selänteen yhteinen syöpähoitaja on aloittanut työnsä heinäkuussa ja hän toimii kaikissa Selänteen kunnissa tarpeen mukaisesti. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri siirsi uniapnea- epäily asiakkaiden alkututkimukset perusterveydenhuoltoon ja tutkimusten tekemisen organisointia ja toimintaa tehty alueella yhteistyönä. Vastaanottojen henkilökunta on osallistunut syksyn aikana työnohjaukseen Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Vastaanottopalveluiden saatavuuden turvaaminen asiakkaille	<p>Palveluiden toteuttamisessa painotetaan sähköisiä, ennaltaehkäiseviä ja monimuotoisia palveluita</p> <p>Toimivat hoitajien ja lääkärin vastaanottopalvelut</p> <p>Palveluohjaus (vastaanottojen)</p>	<p>Ryhmävastaanottojen määrä</p> <p>sähköisten yhteydenottojen määrä omahoitopalveluiden käyttäjien määrä Omakannan käyttö</p> <p>T3 hoidon tarpeen arviointi 3 päivän sisällä</p> <p>Hoitosuunnitelmaa paljon palveluja käyttäville asiakkaille</p>	<p>Elintaparyhmät 4 (Tulpparyhmät)</p> <p>ryhmävastaanottoa/ 50 asiakasta</p> <p>10 % yhteydenottoista sähköisiä 10 % kuntalaisista Asiakkaat seuraavat omia tietojansa omakannasta.</p> <p>14 pv</p> <p>5-10 hoitosuunnitelmaa/vastaanottaja</p>	<p>Tulpparyhmiä on alkanut kaksi. Toinen Haapajärvellä mukana Haapajärven ja Reijjärven asiakkaita yhteensä 12 henkilöä. Pyhäjärvellä on ollut 15 henkilöä.</p> <p>Ryhmävastaanottoja on kokeiltu Haapajärvellä, mutta niihin ei ole ohjautunut asiakkaita.</p> <p>Klinik- Pro palveluun yhteydenotto pyyntöjä on tullut vastaanotoille 1.637 ja TeleQ palveluun puheluita 21.222. Kiireettömistä yhteydenottoista 7,7% on ollut sähköisiä OmaKanta -käyttöä ohjataan aktiivisesti vastaanotoilla.</p> <p>T3 Reijjärvellä ei ole seurattu vuonna 2019. Pyhäjärven T3 on ollut keskimäärin 34 päivää ja Haapajärven keskimäärin 30 päivää.</p> <p>Hoito- ja palvelusuunnitelmia ei ole suunnitelmallisesti tehty, mutta tilanne on kartoitettu vuoden 2019 aikana.</p>
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hoito- ja palveluprosessien kehittäminen asiakaslähtöisesti	<p>Toimivat hoitoketjut ja palveluprosessit</p> <p>Yhdenmukaiset arviointimenetelmät käytössä Selänteellä</p>	<p>Asiakkaan läpimenoaika</p> <p>NEWS ja ISBAR -koulutukset henkilökunnalle</p>	<p>Kiirevastaanottopotilaan läpimenoaika 2 h Kiireettömän potilaan läpimenoaika 21 vrk NEWS ja ISBAR käytössä hoidontarpeen arvioinnissa</p>	<p>Läpimenoaikaa ei ole mitattu.</p> <p>News ja ISSBAR-koulutuksen osallistui vastaanottojen, osastojen ja arviointiyksiköiden henkilökunta sekä</p>

ERP

OK

				kotihoiton sairaanhoitajat. Käyttöä on aloitettu vuoden 2019 aikana.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Ihmislähtöinen hoitotyö	Osaava, asiakaslähtöinen, sitoutunut, moniammatillinen henkilökunta	Osaamiskartoitus/ kehityskeskustelu Virkalääkäreiden määrä Asiantuntijasairaanhoitajien määrä Asiakastyytyväisyys-kysely	Tehty koko henkilökunnalle Virat/vakanssit täytetty vakituisella henkilökunnalla Kokoaikainen syöpäsairaanhoitaja Sydänhoitajan työajan lisääminen Pyhäjärvellä. Jatkuva asiakaspalaute Roidun avulla.	Kehityskeskusteluja käyty henkilökunnan kanssa vuosittain arvioilta noin puolet vuoden 2019 aikana. Lääkäreidenvakansseista noin 70% on täytetty vakituisesti. Lisäksi on pitkäaikaisia sijaisia. Kokoaikainen syöpäsairaanhoitaja on aloittanut 15.6.2019. Sydänhoitajan työaikaa ei ole lisätty Pyhäjärvellä. Jatkuvaa asiakaspalaute kerätään Roidun avulla ja tulokset ovat nähtävillä Selänteen nettisivuilla.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kustannustehokkaiden valtakunnallisesti vertailukelpoiset vastaanottopalvelut	Vähennetään yksityisiä ostopalveluja Hoitajan vastaanottopalvelujen tehostaminen Lääkäriresurssien oikea kohdentaminen	Ostopalvelujen määrä/€/vuosi Hoitajien voikäynnit kaikista avovastaanotto käynneistä Lääkärien vastaanotto käynnit/avokäynneistä	Akuuttivastaanottopalvelut ostona Haapajärvellä ja vain osittain Pyhäjärvellä 60 % 40 %	Lääkäripalveluita on ostettu Haapajärvelle ja Pyhäjärvelle syyskuun loppuun saakka. Haapajärvellä 242.457 eurolla eli noin 40.000 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Pyhäjärvellä 228.808 eurolla eli noin 50.000 euroa vähemmän kuin 2018. Toteutunut suunnitellusti, hoitajan vastaanottokäyntien osuus on 60% kaikista avohoidon käynneistä ja lääkärikäyntien osuus 40%.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Edelliseen vuoteen verrattuna ilta- ja viikonloppuna toteutuneet päivystyskäynnit ovat hieman lisääntyneet (2019 2.033 käyntiä/2018 1.784 käyntiä) ja lisäys kohdistuu Reisjärvelle. Haapajärven käyttö virka-ajan ulkopuolella on 75 päivystyskäyntiä/kk (2018, 76 käyntiä) ja Pyhäjärven käyttö virka-ajan ulkopuolella 53 päivystyskäyntiä/kk (2018, 53 käyntiä), eli käyttö on säilynyt ennallaan. Reisjärven käyttö virka-ajan ulkopuolella 41 päivystyskäyntiä/kk (2018 11 käyntiä/kk).

ERP OK

Yhteensä Selänteen alueelta käy virka-ajan ulkopuolella päivystyksessä keskimäärin 5-6 asiakasta/vrk iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä tieto kertoo sen, että oman terveyskeskusten kiirevastaanotto toimii hyvin arkipäivinä, Reisjärven lisääntyneessä päivystyskäytössä näkyy se, että siellä on ollut vain yksi lääkäri säännöllisesti vastaanotolla. Käyntien lisäksi on päivystyksiin myös soitettu lääkärin konsultaatio puheluja yhteensä 1.324 kertaa (2018 1.357kpl) ja hoitajien konsultaatiopuheluja 202 (56 2018). Päivystyksen hoitajakäyntejä on ollut 240 (2018 202). Perusterveydenhuollon päivystyksen (Oulainen ja Ylä-Savon sote) kustannukset on kirjattu vastaanottopalveluihin vuonna 2019. Tämä näkyy vastaanottopalveluiden osalta kustannusten lisääntymisenä ostopalveluissa.

Kiireellisen vastaanottojen lääkäripalveluiden kilpailutus Haapajärven ja Pyhäjärven vastaanotoille tehtiin vuosille 2018-2019, Mehiläinen irtisanoi sopimuksen alkuvuodesta niin, että sopimus päättyi 20.9.2019. Kilpailu julkaistiin Hilmassa toukokuulla ja syyskuulla 2019 mutta kumpaankaan kilpailutukseen ei saatu tarjouksia.

Klinik-sähköinen yhteydenottopalvelu on käytössä Selänteen vastaanottopalveluissa, työterveyshuollossa ja neuvolassa ja suun- ja hampaidenterveydenhuollossa. Tele-Q palvelussa on otettu käyttöön tekstiviestipalvelu mikä helpottaa asiakkaan asiointipalvelua.

Toimintatuotot ja -menot

Vastaanottopalvelut	Aikup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero C	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-1 588 000,00	-375 900,00	-1 963 900,00	-2 058 874,53	-134 974,53	106,87%	-1 905 413,43	-193 461,10
TOIMINTATUOTOT	289 000,00		289 000,00	377 994,30	88 994,30	130,79%	357 327,78	20 666,52
TOIMINTAKULUT	-1 869 750,00	-375 900,00	-2 245 650,00	-2 471 671,54	-226 021,54	110,06%	-2 256 167,47	-215 504,07
POIOT JA ARVONALENTUMISET	-7 250,00		-7 250,00	-5 197,29	2 052,71	71,69%	-6 579,74	1 376,45
Pyhäjärven palvelut	-1 154 330,00	-385 050,00	-1 539 380,00	-1 726 411,34	-187 031,34	112,15%	-1 698 215,43	-28 195,71
TOIMINTATUOTOT	271 800,00		271 800,00	261 172,41	-10 627,59	96,09%	245 658,02	15 514,39
TOIMINTAKULUT	-1 401 830,00	-385 050,00	-1 786 880,00	-1 973 786,91	-186 906,91	110,46%	-1 922 365,82	-51 421,08
POIOT JA ARVONALENTUMISET	-24 900,00		-24 900,00	-13 796,84	10 503,16	56,78%	-21 507,83	7 710,99
Reisjärven palvelut	-501 550,00	-201 150,00	-702 700,00	-879 121,01	-176 421,01	125,11%	-658 495,92	-220 625,09
TOIMINTATUOTOT	112 500,00		112 500,00	139 495,26	26 995,26	124,00%	119 076,85	20 418,41
TOIMINTAKULUT	-610 750,00	-201 150,00	-811 900,00	-1 016 084,43	-204 184,43	125,15%	-774 604,98	-241 479,41
POIOT JA ARVONALENTUMISET	-3 300,00		-3 300,00	-2 531,84	768,16	76,72%	-2 967,79	435,95
Kaikki yhteensä	-3 243 880,00	-962 100,00	-4 205 980,00	-4 704 406,88	-498 426,88	111,85%	-4 262 124,98	-442 281,90

9.3.3 Vuodeosastot

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi ja hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Vuodeosastopotilaan hyvä kuntouttava hoito ja asiantuntijuuden turvaaminen sekä turvallinen kotiutumisen.

Toiminnan tavoitteet

Toiminnan tavoitteena turvata lähipalveluna akuuttihoito vuodeosastolla sitä tarvitseville kuntalaisille

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Selänteen asiakkaalle järjestetään toimintakykyä tukeva akuuttisairaanhoito ja alueella on asukkaiden tarpeen mukainen määrä	Yksilöllinen, asiakaslähtöinen hoito ja kuntoutus	Hoitajakson kesto/vrk	4 - 6vrk	7vrk
		Kuntouttava asiakastyöaika/vrk	4 h/vrk	Kuntouttavaa asiakastyöaika ei ole seurattu. Kinestetikka-

ERP OK

sairaanhoidopaikkoja				koulutuksiin henkilökunta osallistuu aktiivisesti ja kuntouttava hoitotyö on työn perustana.
	Akuuttihoitopaikkojen määrä arvioidaan alueelle kriittisesti	Vuodeosaston käyttöaste	96 %	88 %
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kotiutusprosessin hallinta ja kehittäminen	Kotikuntoutustiimin toiminta Selänteen alueella	Kuukauden sisällä päivystyskäynnit Selänteen alueella	Kotiutusprosessio hjaa toimintaa. Tavoitteena ei käyntejä avovastaanotolla kuukauden sisällä	Kotiutushoita ja on säännöllisesti osastoilla ja vain lääketieteellistä akuuttihoitoa tarvitsevat hoidetaan osastolla.
	Toimiva hoidon porrastus ja ohjaus	Missä asuu puolen vuoden kuluttua kotiutumisesta	Kotona asuu 94 % ilman palveluita.	Kotona asuu 91% yli 75 vuotiaista.
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hyvän hoidon osaamisen varmistaminen koulutuksella	Osaava moniammatillinen motivoitunut henkilökunta	Fysioterapeutin/toimintaterapeutin työpanos /osasto	5päivänä/fysioterapeutin palvelut osastolla ja toimintaterapeutti saatavilla.	Kuntoutuspalveluita on osastolla arkipäivisin ja toimintaterapeutin palvelut ovat käytössä tarvittaessa.
		Koulutuspäivät/hlö	3 pv/hlö/v	3,5 pv/hlö
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Vain akuuttihoitoa tarvitsevat asiakkaat vuodeosastolla ja vain tarvittavan ajan	Oikea-aikainen hoidon ja palvelutarpeen arviointi	Akuuttisairaanhoito päivien lukumäärä Selänteen vuodeosastoilla Selänteen alueen asukkaille/vuosi	15.700 akuuttisairaanhoitopäivää/ vuosi	16.885 hoitopäivää. Hoitopäivät ovat laskeneet 704 päivää verrattuna ed. vuoteen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kesällä 2019 toteutettiin hoito- ja terveystalouksissa sulkuja. Haapajärven vuodeosasto oli kiinni neljä viikkoa heinäkuussa. Vuodeosastolla on ollut työnhajausta/kehittämispäiviä kerran kuukaudessa syksyn aikana. Osastonhoitaja irtisanoutui heinäkuussa ja syksyn aikana osastonhoitajana toimi sijainen. Dialyysiyksikkö muutti osaston päätyyn tammikuun 2019 lopulla. Vuoden aikana ulkopaikkakuntalaisten hoitopäivät (355) lisääntyivät puolella edellisvuoteen verrattuna, ollen. Keskimääräinen hoitoaika Haapajärven vuodeosastolla on ollut 7 vuorokautta.

ERP OK

Pyhäjärven akuuttiosaston keskimääräinen hoitoaika on ollut 6,93 vuorokautta. Selänteen ulkokuntalaisia on hoidettu 388 vuorokautta ja myös Pyhäjärvellä ulkopaikkakuntaisia on hoidettu puolen enemmän edellisvuoteen verrattuna. Lääkäripalvelua ostettiin vuodeosastolle kevästä heinäkuun 2019 loppuun saakka. Syksyn aikana on valmistauduttu arviointiyksikön siirtymiseen osastolle.

Reisjärven akuuttiosasto on toiminut 16 paikkaisena (10+6 arviointipaikkaa) 31.7.2019 saakka. Käyttöaste Reisjärven vuodeosastolla oli alkuvuoden 84,25 % ja ulkokuntalaisia hoidettiin 53 vrk. Keskimääräinen hoitoaika Reisjärven vuodeosastolla oli 8,5 vuorokautta. Elokuun alusta alkaen Reisjärven potilaita on hoidettu Haapajärven ja Pyhäjärven osastoilla. Haapajärvellä on ollut hoitovuorokausia 644 ja Pyhäjärvellä 48 eli keskimäärin Reisjärven potilaita on ollut hoidossa 3,5 potilasta/vuorokausi. Tavoitteena on ollut, että Reisjärven ostopaikkojen tarve olisi 2 paikkaa, mutta syksyn aikana uuden toiminnan käynnistyessä tähän ei päästy. Loppuvuotta kohden tilanne kuitenkin korjaantui. Reisjärven vastaanoton esimiehen tehtävät hoidettiin lähes koko vuoden jakamalla työt oman henkilöstön kesken.

Kotiutushoitaja ja kotikuntoutustiimi työskentelevät aktiivisesti yhteistyössä vuodeosastojen, kotihoitojen ja arviointiyksiköiden kanssa, asiakkaiden mahdollisimman nopean kotiutumisen onnistumiseksi ja siten asiakkaan hoitamiseksi oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Vuodeosastojen hoitopäivät ovat vähentyneet 704 vuorokaudella, mikä osoittaa, että asiakkaita kuntoutetaan ja hoidetaan oikeassa paikassa.

Toimintatuotot ja –menot

Vuodeosastot	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Era €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-1 339 990,00	-6 450,00	-1 346 440,00	-1 435 340,43	-88 904,43	106,60 %	-1 468 128,63	32 784,20
TOIMINTATUOTOT	285 000,00		285 000,00	482 064,23	197 064,23	169,15 %	423 116,57	58 947,66
TOIMINTAKULUT	-1 616 440,00	-6 450,00	-1 622 890,00	-1 910 993,87	-288 103,87	117,75 %	-1 880 585,45	-30 408,42
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 550,00		-8 550,00	-6 414,79	2 135,21	75,03 %	-10 659,75	4 244,96
Pyhäjärven palvelut	-1 406 520,00	-9 300,00	-1 415 820,00	-1 621 834,00	-206 014,00	114,55 %	-1 688 975,27	67 141,27
TOIMINTATUOTOT	400 400,00		400 400,00	527 484,27	127 084,27	131,74 %	326 546,24	200 938,03
TOIMINTAKULUT	-1 782 870,00	-9 300,00	-1 792 170,00	-2 134 427,26	-342 257,26	119,10 %	-1 996 278,17	-138 149,09
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-24 050,00		-24 050,00	-14 891,01	9 158,99	61,92 %	-19 243,34	4 352,33
Reisjärven palvelut	-762 610,00	-650,00	-763 260,00	-627 296,42	135 963,58	82,19 %	-1 130 110,40	502 813,98
TOIMINTATUOTOT	140 400,00		140 400,00	148 698,83	8 298,83	105,91 %	216 741,26	-78 043,43
TOIMINTAKULUT	-899 110,00	-650,00	-899 760,00	-773 760,08	125 979,92	86,00 %	-1 353 299,83	579 519,75
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 900,00		-3 900,00	-2 215,17	1 684,83	56,80 %	-3 552,83	1 337,66
Kaikki yhteensä	-3 509 120,00	-16 400,00	-3 525 520,00	-3 684 474,85	-158 954,85	104,51 %	-4 287 214,30	602 739,45

9.3.4 Täydentävät palvelut

Vastuuhenkilö: Hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Laadukkaat ja oikea-aikaiset tukipalvelut turvaavat asiakkaan hyvän hoidon.

Toiminnan tavoitteet

Laadukkaat ja vertailukelpoiset palvelut koko Selänteen alueella.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Täydentävät palvelut (laboratorio, röntgen, väline- ja laitoshuolto, lääkekeskukset ja hoitotarvikejakelu) ovat toimineet laadukkaasti ja suunnitelmien mukaan.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Laboratorion näytteenottopalvelut lähellä asiakasta	Näytteenotto jokaisella paikkakunnalla.	Näytteenottopisteet paikkakunnittain	Kolme näytteenottopistettä	Kolme näytteenottopistettä. Reisjärvellä

Laadukkaat kuvantamispalvelut	Röntgenpalvelut saatavilla arkipäivisin.	Sulkupäivien lukumäärä	Arkipäivisin vähintään yksi toimipiste avoimna	elokuun alusta alkaen 3 päivänä viikossa. Arkipäivisin on ollut aina vähintään yksi toimipiste avoimna.
Siistit, puhtaat ja toimivat tilat	Laitoshuolto toimii mitoitusten mukaan.	Asiakaspalaute toimitilojen siisteydestä	Asiakaspalaute Roidun- avulla	Asiakaspalautetta on kerätty Roidun avulla.
Lääkekeskus mahdollistaa asiakkaiden yksilöllisen lääke seurannan kotihoidossa ja palveluasumisessa	Farmaseuttinen osaaminen käytetään asiakastyöhön.	Asiakkaiden lääkitysten arvioinnit /asiakas	200 asiakasta / vuosi	Lääkityksen arviointeja on tehty 9 kappaletta. Lisäksi lääkityksen arviointeja on tehty annosjakeluun siirtymisen yhteydessä.

Palvelut (prosessit)

Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Laadukkaat laboratorion palvelut.	Lab. vastausten saaminen asiakkaan hoidon kannalta riittävän ajoissa sujuvan hoidon takaamiseksi.	Laboratoriotulosten valmistuminen.	Selänteiden analysoinnit valmiit klo 14 mennessä.	Analysoinnit ovat valmistuneet klo 14 mennessä.
Toimivat, tarkoituksenmukaiset ja laadukkaat palvelut	Toimiva ja luotettava analytiikka/vierianalytiikka.	Laaduntarkkailun seuranta	Laaduntarkkailu tehty suositusten mukaisesti	Laaduntarkkailua on tehty suositusten mukaisesti.
Laadukkaat kuvantamispalvelut ja erikoispalveluiden toimivuus	Ajanmukaiset rtg-laitteet ja arkisto ja etälausunnot saadaan sovitulla aikataululla.	Kiireellisten lausuntojen toteutuminen samana päivänä	100 %	Toteutunut
Mitoituksen mukainen taso laitoshuollon palveluissa	Työvoiman tarkoituksenmukainen käyttö koko yksikössä.	Mitoitukset käytössä	Työvoima suhteessa mitoitukseen	Mitoitus toteutuu.
Välinehuollon toteutus tarkoituksen mukaisesti.	Toimiva välinehuolto ja riittävästi turvallisia hoitovälineitä käytettävissä Selänteiden alueella	Puhtaiden välineiden saatavuus Yhteisesti arvioitu tarvittavien välineiden määrä ja toimintapa	Välinehuollon osalta tehdään kirjallinen selvitys.	Palvelurakenne uudistustyön yhteydessä on tehty selvitys välinehuollon vaihtoehtoisesta toimintatavasta.
Lääkekeskus tukee eri yksiköiden toimintaa.	Lääkkeet ovat oikea-aikaisesti saataville eri yksiköissä. Lääkkeiden oikeellisuuden toteaminen	Toimitusvarmuus yksiköille. Lääkevarmennusjärjestelmä	Poikkeamat toimituksissa Lääkevarmennusjärjestelmän käyttöön ottaminen Selänteellä	Poikkeamat vähäisiä. Lääkevarmennusohjelma otettiin käyttöön helmikuussa 2019.

Henkilöstö

Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
-----------------------	----------------------------	---------	------------------	----------------------

ERP

OK

Osaava moniammatillinen henkilökunta	Riittävä ja motivoitunut henkilöstö ja työvoiman saanti Hyvä yhteistyö muiden yksiköiden kanssa	Täytetyt virat/tehtävät Koulutuksiin osallistuminen Sidosryhmäkysely Sairauspoissaolot Virkistyspäivien toteutuminen	100 % 3 pv /hlö vuoden aikana Vuoden 2019 aikana Toteuma 5 % alle 2018 toteuman 2 krt vuodessa	Toteutunut Toteutunut osin 1-3 päivää. Sidosryhmäkyselyä ei ole tehty. Sairauspoissaolot vähentyneet 25 % vuoteen 2018 verrattuna. Toteutunut yhden kerran vuoden aikana.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kokonaiskustannusten hallinta ja kustannustehokas toiminta	Resurssien oikea kohdentaminen	Talousarvion toteuma 2018	+/- 0	4.002 € enemmän kuin vuonna 2018.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hoitotarvikkeet tilataan sähköisen Emmi-järjestelmän kautta tulosityksiköittäin. Järjestelmän käyttäminen ja oikeiden tuotteiden löytäminen on tuottanut henkilökunnalle haasteita edelleen. Yhteispalaverit Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin varaston kanssa on pidetty vuosittain. Hoitotarvikkeet toimitetaan kerran viikossa terveyskeskuksiin ja laboratorionäytteet kuljetetaan päivittäin Ouluun Nordlabin laboratorioihin.

Röntgen on toiminut kesäkulun aikana vuoropäivin Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Hoitotarvikeoston kustannukset huomioiden keskusvaraston ylläpitokulut ovat muuttuneet seuraavasti:

Hoitotarvikkeiden kulutuksen seuranta on vuoden aikana tehostettu. Ilmaisvälinejakeluun on hoitotarvikkeiden ostoista käytetty 713.319 €/vuosi eli noin puolet hoitotarvikeostoista. Lääkekustannukset koko Selänteessä ovat laskeneet 32.000 € edellisvuoteen verrattuna.

Toimintatuotot ja -menot

Täydentävät palvelut	Alkuperäiset	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero t	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-533 240,00		-533 240,00	-540 340,98	-7 100,98	101,33 %	-556 648,81	16 307,83
TOIMINTATUOTOT	271 000,00		271 000,00	310 904,41	39 904,41	114,72 %	298 890,40	12 014,01
TOIMINTAKULUT	-768 940,00		-768 940,00	-823 868,62	-54 928,62	107,14 %	-816 554,17	-7 314,45
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-35 300,00		-35 300,00	-27 376,77	7 923,23	77,55 %	-38 985,04	11 608,27
Pyhäjärven palvelut	-594 270,00	-20 250,00	-614 520,00	-578 213,63	36 306,37	94,09 %	-531 607,03	-86 606,60
TOIMINTATUOTOT	100 500,00		100 500,00	154 678,84	54 178,84	153,91 %	165 490,74	-10 811,90
TOIMINTAKULUT	-657 170,00	-20 750,00	-677 920,00	-700 755,21	-23 335,21	103,44 %	-659 720,75	-41 034,46
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-37 600,00		-37 600,00	-32 137,26	5 462,74	85,47 %	-37 377,02	5 239,76
Reisjärven palvelut	-191 430,00		-191 430,00	-168 989,22	22 440,78	88,28 %	-195 079,26	26 090,04
TOIMINTATUOTOT	16 600,00		16 600,00	9 627,36	-6 972,64	58,00 %	-13 066,32	-3 438,96
TOIMINTAKULUT	-207 680,00		-207 680,00	-178 496,90	29 183,10	85,95 %	-207 786,54	29 289,64
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-350,00		-350,00	-119,68	230,32	34,19 %	-359,04	739,36
Kalkki yhteensä	-1 318 940,00	-20 250,00	-1 339 190,00	-1 287 543,83	51 646,17	96,14 %	-1 283 335,10	-4 208,73

9.3.5 Kuntoutus

Vastuuhenkilö: Hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Kuntalaisilla on vastuu omasta hyvinvoinnista, jota kuntoutuspalvelut tukevat tarvittaessa. Kuntoutuspalvelut kohdentuvat oikein, ovat monipuolisia ja laadukkaita sekä painottavat ennaltaehkäisevää toimintaa.

Toiminnan tavoitteet

Kuntalaisten toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Erityisongelmien ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Asukkaiden toiminta- ja työkyvyn ylläpitäminen ja parantaminen elämänkaaren eri vaiheissa. Erityisongelmien ennaltaehkäisy ja kuntoutus sekä varhainen puuttuminen	Resurssien oikein kohdentaminen ennaltaehkäisevään toimintaan Oikea-aikainen kuntoutus	Ennaltaehkäisevä ryhmätoiminta Kotikuntoutus asiakkaiden määrä/v Kuinka nopeasti kuntoutus alkaa toimenpiteen/vamman jälkeen	20 toimintakykyä tukevaa ryhmää toiminnassa 500 asiakasta 75 asiakasta vuodessa 1 – 3 vrk toimenpiteestä/vammasta	Ryhmiä 18 Haapajärvellä kuusi. Reisjärvellä kaksi ja Pyhäjärvellä 10. Mukana on 180 asiakasta. 41 asiakasta Osastolla kuntoutus alkaa 1-3 päivän kuluessa. Kotiin menevien leikkauksiensa osalta viikon kuluessa.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Joustavat monimuotoiset/ moniammatilliset palvelut	Joustavat konsultaatiot eri ammattiryhmien ja erikoissairaanhoidon välillä. Moniammatillinen kuntoutustyöryhmän toiminta Itsehoidon merkityksen oivaltaminen ja oma aktiivisuus ja ryhmätoimintaan motivoituminen	Kuntoutustyöryhmän kokoontumiset Kuntoutuksen eri ammattiryhmät edustettuina Kysely ryhmätoimintaan osallistumisesta	1 krt/kk Toimintaterapeutit/fysioterapeutit/lääkärit/puheterapeutit 50 % jatkaa jossakin omatoimi/harrasryhmässä	10 kertaa Moniammatillisuus toteutuu. Selvitystä ei ole tehty. Ohjaaminen harrasteryhmiin on ollut ajoittain haasteellista, koska kuntien ja kansalaisopiston ryhmät ovat täynnä.

Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Osaava moniammatillinen kuntoutustiimi	Riittävät moniammatilliset henkilöstöresurssit Ammattitaitoisen työvoiman saanti	Täytetyt virat/ tehtävät Toinen toimintaterapeutti Koulutuksiin osallistuminen	Eri ammattiryhmien vakanssit täytettynä 100 % vakituisesti. Koulutuspäivät 3 pv/hlö/vuosi	Vakanssit täytettyinä. 1-3pv/hlö/vuosi
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kokonaiskustannusten hallinta ja kustannustehokas toiminta kuntoutuksessa	Resurssien oikea kohdentamien ennaltaehkäisevään ryhmätoimintaan	Palvelusetelien/osto-palveluiden määrä euroina.	Tavoite kustannukset pysyvät vuoden 2018 tasolla	Kustannukset pienentyneet lääkinnällisen kuntoutuksen osalta 43.000 € verrattuna vuoteen 2018.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Selänteen alueella on työssä kaksi puheterapeuttia ja puheterapeutit käyvät yhtenä päivänä viikossa säännöllisesti Reisjärvellä ja tarvittaessa lisäpäiviä. Toimintaterapeutti työskentelee koko Selänteen alueella ja toinen toimintaterapeutti saatiin palkattua syyskuun alussa Selänteeseen.

Toimintaterapian painopisteet ja linjaukset on tehty yhdessä ylilääkärin kanssa.

Kuntoutuksessa on aktiivisesti lisätty ryhmätoimintoja. Yhteistyö yksiköiden välillä toimii hyvin, loma-ajat on hoidettu yhteistyössä ilman sijaisia. Lääkinnällisen kuntoutuksen kulut on saatu laskuun. Kansalliset apuvälineiden saatavuusperusteet ja terapioiden myöntämisen kriteerit päivitettiin toiminnan perusteeksi.

Toimintatuotot ja -menot

Kuntoutus	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-329 790,00	-100,00	-329 890,00	-321 676,51	8 213,49	97,51 %	-318 932,46	-2 744,05
TOIMINTATUOTOT	28 100,00		28 100,00	34 423,21	6 323,21	122,50 %	49 197,87	-14 774,66
TOIMINTAKULUT	-352 840,00	-100,00	-352 940,00	-351 924,64	1 015,36	99,71 %	-363 433,77	11 509,13
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 050,00		-5 050,00	-4 175,08	874,92	82,67 %	-4 696,56	521,48
Pyhäjärven palvelut	-418 930,00	-30 000,00	-448 930,00	-394 961,87	53 968,13	87,98 %	-408 170,29	13 208,42
TOIMINTATUOTOT	24 100,00		24 100,00	54 202,38	30 102,38	224,91 %	45 581,97	8 620,41
TOIMINTAKULUT	432 080,00	-30 000,00	-462 080,00	-438 783,45	23 296,55	94,96 %	-441 528,45	2 745,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 950,00		-10 950,00	-10 380,80	569,20	94,80 %	-12 223,81	1 843,01
Reisjärven palvelut	-158 370,00		-158 370,00	-137 432,05	20 937,95	86,78 %	-167 366,50	29 934,45
TOIMINTATUOTOT	6 700,00		6 700,00	11 164,99	4 464,99	166,64 %	14 234,78	-3 069,79
TOIMINTAKULUT	-164 720,00		-164 720,00	-148 361,76	16 358,24	90,07 %	-181 254,98	32 893,22
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-350,00		-350,00	-235,28	114,72	67,22 %	-346,30	111,02
Kalkki yhteensä	-907 090,00	-30 100,00	-937 190,00	-854 070,43	83 119,57	91,13 %	-894 469,25	40 398,82

9.3.6 Ensihoito

Vastuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi

Ensihoito toimii alueella hyvässä yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa.

EAP OK

Toimintamenot

Ensihoito	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-402 800,00		-402 800,00	-433 041,58	-30 241,58	107,51 %	-408 015,50	-25 026,08
TOIMINTAKULUT	400 000,00		-400 000,00	-430 227,58	-30 227,58	107,56 %	-408 015,50	-22 212,08
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 000,00		-2 800,00	-2 814,00	-14,00	104,50 %		-2 814,00
Pyhäjärven palvelut	-325 000,00	-70 000,00	-395 000,00	-351 149,03	43 850,97	88,90 %	-331 687,94	-19 461,09
TOIMINTAKULUT	-325 000,00	-70 000,00	-395 000,00	-351 149,03	43 850,97	88,90 %	-331 687,94	-19 461,09
Reisjärven palvelut	-180 000,00		-180 000,00	-65 976,36	114 023,64	36,65 %	-241 456,34	175 479,98
TOIMINTAKULUT	-180 000,00		-180 000,00	-65 976,36	114 023,64	36,65 %	-241 456,34	175 479,98
Kalkki yhteensä	-907 800,00	-70 000,00	-977 800,00	-850 166,97	127 633,03	86,95 %	-981 159,78	130 992,81

9.3.7 Työterveyshuolto

Vastuuhenkilö: Hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Tuottaa laadukkaita työterveyshuollon palveluita Selänteen alueen asiakkaille hyvän työterveyshuollon käytännön mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet

Työterveyshuollon tavoitteena on tuottaa ennaltaehkäiseviä ja työkykyä ylläpitäviä ja tukevia palveluita. Tavoitteena on vasta kiireelliseen hoitoon saman päivänä ja terveystarkastuksiin kahden viikon kuluessa.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisten palveluiden turvaaminen asiakasyrityksille ja niiden työntekijöille Toimintaympäristön ja lain tulkinnan selkiytyminen vuodelle 2019	Asiakaslähtöisten ja ennaltaehkäisevien palveluiden saatavuus oikea-aikaisesti laadukkaasti	Asiakaskäynnit I lk	100 % asiakasyritysten käynneistä I luokan käynntejä	Ulkopuolisille yrityksille toteutunut 100% 1.3.2019 jälkeen, jolloin sairaanhoitosopimukset päättyivät yksityisille palveluntuottajille. Selänteen, kuntien ja kuntayhtymien osalta tuotamme edelleen sairaanhoitopalveluja
	Toimiva yhteistyö asiakasyritysten ja asiakkaiden kanssa	Yritysten vuosittainen kontakti	100%	Toteutunut 98%
Työterveyshuollon palveluiden järjestäminen Selänteen alueen asukkaille lakimuutosten jälkeen	Lakimuutos voimaan 2019 Palveluiden järjestämisen vaihtoehdot 2019 jälkeen	Työterveyshuollon järjestäminen lainmukaisesti.	Suunnitelma valmiina tammikuussa 2019 ja toteuttaminen sen mukaisesti vuoden 2019 aikana.	On toteutunut
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019

ERP OK

Vaikuttavat ja kehittyvät työterveyshuollon palvelut	Toimivat palveluprosessit	Työoloselvitykset	100%	100 %
	Vaikuttava työkykyprosessi	Työkyvyn arviointi	Kiireelliset saman päivän aikana 100% Terveystarkastukset 2vk	100 % 99 %
			Lääkärin vastaanotolle pääsee 3vk kuluessa	90 %
	Sähköisten palveluiden hyödyntäminen	Kolmikantaneuvottelut	100/v	109/v
		Työkykyselvitykset	Tehdyistä työkykyselvityksistä henkilö jatkaa työssä 90 %	90 % 1
		Kuntoutusneuvottelut Lyncillä	100 % neuvotteluista etänä	100 %
		Klinik-yhteydenottojärjestelmä käytössä	20 % asiakkaista käyttää sähköistä asiointia.	297 yhteydenottoa Klinikin kautta, prosentuaalista lukua ei käytössä.
	Etälääkäripalvelut	Vastaanottojen lukumäärä 20 pv/vuosi	10 päivää toteutunut. Etälääkäri palvelua ei ollut tarjolla tasaisesti koko vuoden.	
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hyvinvoiva, osaava moniammatillinen ja sitoutunut henkilökunta	Riittävät moniammatilliset henkilöstöresurssit	Osaamiskartoitus/kehityskeskustelut	Tehty koko henkilökunnalle	Ei ole toteutunut
	Ammattitaitoisen työvoiman saanti	Koulutuspäivät	Työterveyshuollon ammattihenkilöille koulutusta 7pv/henkilö, muille 3pv/v	Koulutus on toteutunut noin kolme-neljä päivää/henkilö/vuosi.
		Työnohjaus	Työnohjaus toteutuu muutosprosessin aikana.	Toteutunut osittain.
		Vakituisen henkilökunnan määrä	100 % vakituinen henkilökunta	92 %, Psykologin palvelut ja osa lääkäripalveluja ostetaan. Työterveyslääkärin virkaa ei ole saatu täytetyksi.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019

ERP OK

Tasapainoinen talous	Tuotteistus tarkistettu Hinta-laatusuhde kunnossa	Hinnoittelu ja tuotteistus tarkistettu	100%	Hinnoittelu on laskettu uudelleen ja uudet hinnat tulevat voimaan 2020.
		Tulot kattavat menot	Tulos +/-0 tilinpäätöksessä	Reisjärven osalta talous toteutui ja ylijäämä oli 19.427 € mutta Haapajärven toteuma oli alijäämäinen -42.424 € ja Pyhäjärven alijäämäinen -9.789 €.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Talousarviota laadittaessa ei osattu ennakoida kaikkia tulevia muutoksia. Vuoden 2019 kuntalain lakimuutoksen vuoksi sairaanhoitopalveluita ei voi myydä jatkossa kuntayhtymien ja kuntien ulkopuolelle muuta kuin irtisanomiskauden ajan. Muutos on näkynyt eniten Haapajärven ja Kärsämäen toimipisteissä, joiden asiakaskunnassa on ollut eniten suuria valtakunnallisia yrityksiä, joilla oli kokonaisvaltaiset työterveyshuollon sopimukset Selänteen kanssa. Asiakaskunnan supistuttua myös henkilökuntaa on vähennetty vastaamaan toimintaa.

Lääkäripalveluja on ostettu Reisjärvelle ja Pyhäjärvelle, mutta marraskuussa myös Haapajärvelle. Etälääkäripalvelua saimme ostettua loppuvuoden aikana 10 työpäivän verran. Resurssien suuntaamista ennaltaehkäisevään toimintaan on tehty ja tavoite luokka 1:stä vähintään 60 %:n osuus on saavutettu. Kiireelliset asiat on lähes poikkeuksetta hoidettu saman päivän aikana ja terveystarkastuksiin on päässyt pääsääntöisesti tavoiteajassa. Tämän on mahdollistanut ammattitaitoinen henkilöstö ja hyvä yhteistyö työterveyshuollon ja muiden terveyskeskuspalvelujen kanssa. Sairaanhoitopalvelujen vähentyessä voitiin käyttää työpanosta Kelan painottamaan ennaltaehkäisevään työhön. Sähköinen yhteydenotto Klinikin kautta on otettu hyvin vastaan, mutta vaatii edelleen aktiivista markkinointia. Tavoitteena on saada nykyistä suurempi osuus kiireettömistä yhteydenottopyynnöistä Klinikin kautta.

Selänteen työterveyshuolto on mukana ESR-rahoitteisessa TYÖKE-hankkeessa. Hanketta koordinoi Työterveyslaitos ja tavoitteena on työterveyshuollon integrointi osaksi muuta terveydenhuoltoa. Hankkeessa luodaan käytäntöjä erikoissairaanhoidon mahdollisuuksille konsultoida työkykyasioissa työterveyshuoltoa. Hankkeessa kehitetään myös perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon sujuvaa yhteistyötä.

Lakisääteisiä työttömien terveystarkastuksia ja pitkäaikaistyöttömien työkyky/eläke-edellytysten selvittelyä on jatkettu. Selvityksiä tekee ostopalvelulääkäri ja työterveyshoitaja 50 %:n työajalla. Kognitiivisen kyvyn arviot on tarvittaessa tehnyt työpsykologi ja toimintaterapeutin arviot on tarvittaessa ostettu ostopalveluna Taukokankaalta. Asiakkaat ohjautuvat selvityksiin TE-toimen, sosiaalitoimen tai terveystoimen ohjaamina tai hakeutuvat itse vastaanotolle. Toiminta on kunnille hyvin kannattavaa. Yli 1.000 päivää työttömänä olleesta henkilöstä sakkomaksu kunnalle on n. 6.000 €/hlö/vuosi. Vuosien 2016- 2019 aikana on tullut 45 myönteistä eläkepäätöstä ja siitä laskettu säästöä jäsenkunnille on 2019 loppuun mennessä ollut yhteensä 720.000 €. Kolmen vuoden palkka ja muut selvityksiin liittyvät kustannukset ovat olleet noin 150.000 €.

ERP OK

Toimintatuotot ja -menot

	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Työterveyshuolto								
Haapajärven palvelut	-9 150,00	-300,00	-9 450,00	-51 874,44	-42 424,44	548,94 %	-2 579,52	-49 294,92
TOIMINTATUOTOT	723 700,00		723 700,00	645 460,72	-78 239,28	89,19 %	701 086,74	55 626,02
TOIMINTAKULUT	-730 550,00	-300,00	-730 850,00	-695 688,00	35 162,00	95,19 %	-701 637,67	5 949,67
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 300,00		-2 300,00	-1 647,16	652,84	71,62 %	2 028,59	381,43
Pyhäjärven palvelut	-790,00	-200,00	-990,00	-10 778,95	-9 788,95	1088,78 %	-14 826,27	4 047,32
TOIMINTATUOTOT	356 050,00		356 050,00	300 460,38	-55 589,62	84,39 %	332 164,99	31 704,61
TOIMINTAKULUT	-351 340,00	-200,00	-351 540,00	-308 294,22	43 245,78	87,70 %	-342 312,04	34 017,82
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 500,00		-5 500,00	-2 945,11	2 554,89	53,55 %	4 679,22	1 734,11
Reisjärven palvelut	680,00	-300,00	380,00	19 807,39	19 427,39	5212,47 %	-16 259,80	36 067,19
TOIMINTATUOTOT	184 450,00		184 450,00	188 045,63	3 595,63	101,95 %	165 588,06	22 457,57
TOIMINTAKULUT	-182 770,00	-300,00	-183 070,00	-167 532,31	15 537,69	81,51 %	180 978,47	13 446,16
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 000,00		-1 000,00	-705,93	294,07	70,59 %	-869,39	163,46
Kaikki yhteensä	-9 260,00	-800,00	-10 060,00	-42 846,00	-32 786,00	425,90 %	-33 665,59	-9 180,41

9.3.8 Suun ja hampaiden terveydenhuolto

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi ja hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Suunterveydenhuollon palveluiden saatavuuden turvaaminen alueen asukkaille ja asiakkaiden hyvä hoito.

Toiminnan tavoitteet

Suun ja hampaiden terveyden edistämisen suunnitelman toteuttaminen koko Selänteen alueella ja hoidon mahdollistaminen kaikille ikäluokille.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Vastaanottopalveluiden saatavuuden turvaaminen eri-ikäisille asukkailla	Asiakaslähtöinen ja ennaltaehkäisevä palvelu Toimivat hammashuollon vastaanottopalvelut	Hoitajien käynnit kouluilla ja palveluasumisissa Alakoululaisten/eskareiden ryhmäkäynnit Yläkoulun terveyskasvatustapahtuma Kiireetön T3 Akuuttiaika	Kaikki alakoulun ikäryhmät 2 x vuodessa Palveluasumisen asiakkaat 1 x/vuosi, kotihoitoasiakkaat tarvittaessa kerran vuodessa Toteutetaan joka 3. vuosi 30 vrk Akuuttiaika 3pv:n sisällä yhteydenotosta	Toteutuneet kerran vuodessa kaikilla paikkakunnilla. Palveluasukkaiden hoito toteutunut Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä. Kotihoitoon asiakkaiden hoito toteutuu kuten muidenkin kuntalaisten. Toteutettu syksyllä 2019. 70 vuorokautta Toteutuu
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Hoitoketjujen ja prosessien kehittäminen asiakaslähtöisesti	Toimivat hoitoketjut, palveluprosessit ja työnjako	Asiakkaan hoidon läpimenoaika(hoidon aloitus/kokonaishoidon päättäminen)	Kokonaishoito on toteutettu 6kk:n sisällä hoidon aloituksesta	Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä toteutuu ja Haapajärvellä osittain

		Päivystyskäynnit Selänteen alueen ulkopuolella	Kaikista omista hammashuollon käynneistä alle 1 %	Vuoden 2019 aikana 60 käyntiä, joka on 0,5 %.
		DMF(reikiintyminen) 4-vuotiailla DMF1 1k, 5Ik ja 8Ik	Tavoite 4v 0,35 1Ik 0,16 5Ik 0,61 8Ik 2,47	DMF 4v 0,36 (98 tarkastusta) 1Ik/7v 0,18 (146 tarkastusta) 5Ik/11v 1,04 (132 tarkastusta) 8Ik/14v (172 tark.)
	Erikoislääkäripalveluiden käyttö yhteisten kriteerien/hoidonpöytäkirjan mukaisesti	Lähteet erikoissairaanhoido	Lähteiden määrä -10% v. 2018 tasosta	-5 % vuoden 2018 tasosta.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Osaava asiakaslähtöinen, sitoutunut moniammatillinen henkilökunta	Riittävät moniammatilliset henkilöstöresurssit Ammattitaitoisen työvoiman saanti	hammaslääkäreiden suuhygienistien ja hammashoitajien virat Koulutuspäivät / hlö Asiakastytyväisyyskysely	Virat täytetty vakituksella henkilökunnalla 3 pv/henkilö Asiakastytyväisyyskysely Roidun avulla	Vakituiset viranhaltijat työssä, mutta hammaslääkäreissä sijaisia 3. Toteutunut 3- 4 päivää/henkilö Roidun asiakaspalaute tulokset Selänteen internet-sivulla.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kustannustehokkaat valtakunnallisesti vertailukelpoiset vastaanottopalvelut	Vähennetään ostopalvelujen käyttöä Toimiva ennaltaehkäisevätyö ja oikea-aikainen kokonaishoito	Ostopalvelujen määrä/€/vuosi Hammaslääkärikäynnit Suuhygienistikäynnit hammashoitajien käynnit	Kokonaistyövoima enintään 10% HML ja SHG käynnit vuoden 2018 tasolla Hammashoitajien käynnit v. 2018 tasolla	Ostopalvelua vain Haapajärvellä, toteutunut kokonaisuudesta alle 10 %. Toteutunut samalla tasolla.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hammaslääkäreiden rekrytointia on tehty yhdessä rekrytointifirman kanssa ja loppuvuodesta virkojen täyttöaste oli 73 %. Tilanne heikkeni loppuvuodesta Haapajärven vastaavan hammaslääkärin irtisanouduttua. Ostopalvelujen käyttö väheni 35 % edellisvuoteen verrattuna. Hammaslääkäreiden vaihtuvuus ja ajoittainen vaihtelu saatavuudessa on aiheuttanut haasteita asiakastyölle ja henkilökunnalle. Avoimiin hammashoitajien ja suuhygienistien toimiin ja sijaisuuksiin ei ole saatu tekijöitä, ja henkilökunta on joutunut joustamaan. Yhteistyössä päivystyspainetta on kuitenkin jaettu tasaisesti. Sulkujen aikana heinä- ja joulukuussa Selänteen alueen päivystys keskitettiin Haapajärvelle.

Erikoishammashoidon palvelut on tuotettu pääsääntöisesti ostopalveluna Selänteen omalla alueella. Kuntalaiset ovat päässeet hoitoon hoitotakuun asettamissa rajoissa ja kokonaishoidossa on pyritty painottamaan ennaltaehkäisevää hoitoa. Jokaisen hammastarkastuksen yhteydessä tehdään asiakkaalle yksilöllinen hoitosuunnitelma, jonka mukaan hoitoa jatketaan.

Klinik -sähköinen yhteydenotto otettiin käyttöön elokuussa 2019. Haapajärven ja Reisjärven hammashoitolaan hankittiin molempiin uusi hoitokoneyksikkö leasing-rahoituksella.

Toimintatuotot ja -menot

Suun ja hampaiden huolto	Alkuv. TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Erp €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-627 930,00	-5 750,00	-633 680,00	-552 401,94	81 278,56	87,17%	-573 049,15	20 647,71
TOIMINTATUOTOT	272 000,00		272 000,00	219 151,80	57 151,80	121,01%	267 808,66	61 342,94
TOIMINTAKULUT	-884 580,00	-5 750,00	-890 330,00	-860 453,03	29 876,97	96,64%	-824 043,50	-36 409,44
POISTOT JA ARVONALEHTUMISET	-15 350,00		-15 350,00	-21 100,21	-5 750,21	137,46%	-16 814,42	-4 285,79
Reisjärven palvelut	-390 560,00	-5 350,00	-395 910,00	-349 718,36	6 195,64	98,44%	-399 477,61	9 763,25
TOIMINTATUOTOT	170 000,00		170 000,00	174 798,45	4 798,45	102,82%	179 538,36	-4 739,91
TOIMINTAKULUT	-548 840,00	-5 350,00	-554 190,00	-537 234,88	-16 955,12	100,55%	-548 480,91	11 246,06
POISTOT JA ARVONALEHTUMISET	-11 700,00		-11 700,00	-7 277,95	-4 422,05	62,20%	-10 535,05	-3 257,10
Reisjärven palvelut	-238 770,00	-1 150,00	-239 920,00	-279 414,47	-39 494,47	116,46%	-278 237,54	-4 176,93
TOIMINTATUOTOT	118 000,00		118 000,00	112 916,78	5 083,22	95,69%	136 748,36	-23 831,58
TOIMINTAKULUT	-349 320,00	-1 150,00	-350 470,00	-381 357,12	-32 887,12	109,18%	-404 222,10	20 864,98
POISTOT JA ARVONALEHTUMISET	-7 450,00		-7 450,00	-8 974,13	-1 524,13	120,46%	-7 761,80	-1 210,33
Kaikki yhteensä	-1 257 260,00	-12 250,00	-1 269 510,00	-1 221 530,22	47 979,78	96,32%	-1 247 260,36	26 234,01

9.3.9 Erikoissairaanhoito

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi

Toiminta-ajatus

Vastuuhenkilö: Ylilääkäri Kirsi Kiukaanniemi

Toiminta-ajatus

Oman toiminnan täydentäminen ostopalveluilla ja muilla kumppanuuksilla perusterveydenhuollon erikoislääkäripalveluiden osalta. Erikoissairaanhoitoon vain sinne kuuluvat asiakkaat ja painotetaan ennaltaehkäisevää toimintaa perusterveydenhuollossa.

Toiminnan tavoitteet

Erikoissairaanhoito tukee perusterveydenhuollon asiakkaan hyvän hoidon laadun varmistamiseksi oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Oikea-aikaiset monimuotoiset erikoissairaanhoitoon palvelut ja reaaliaikainen tiedonkulku	Hoitoon pääsy kiireellisyuden mukaan. Toimivat yhtenäiset tietojärjestelmät	Hoitotakuu Haipro-lukumäärät tiedonkulusta	Toteutuu suositusten mukaisesti 0	Toteutuu Tiedonkulkuun liittyviä ilmoituksia 13.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019

Toimiva hoidonporrastus	Perusterveydenhuollon optimaalinen toiminta ja perusterveydenhuollon erikoislääkäripalveluiden käyttö lahipalveluna	Lähetteen lukumäärä/ sähköiset konsultaatiot	4000 lähetettä 500	Yhteensä 2.705 ja sähköisiä konsultaatioita
		Hoitopäivien lukumäärä	6.000	6.745
	Oikea-aikaisesti ja erikoissairaanhoidon ohjautuvat erikoissairaanhoidon tarvitsevat asiakkaat.	Perusterveydenhuollon erikoislääkäripäivät/ asiakaskäynnit	2.455	2.491
	Dialyysiyksikön toiminta lahipalveluna	Hoitopäivien lukumäärä	1.500	1.877, joista 863 Selänteen alueen asiakkaille
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Toimiva ammattitaitoinen joustava yhteistyöhaluinen henkilöstö	Osaava ammattitaitoinen henkilöstö riittävien resurssien Ammattitaitoinen henkilöstö	Alueellisten koulutuspäivien /etäkoulutusten määrä Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutus	1pv/viikko 1 koulutus/vuosi	49 pv/vuosi. 1 aloittanut vuoden 2019 lopulla.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Erikoissairaanhoidon kustannusten hallinta	Toimiva perusterveydenhuolto ja toimiva hoidonporrastus. Hallittu yksityissairaalapalvelujen käyttö	Erikoissairaanhoidon ostopalveluiden toteuma 2018	Ei kasvua vuoden 2018 tasoon.	Haapajärven erikoissairaanhoidon palvelun menot kasvanneet 748.800€ ja Pyhäjärven 718.681€

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Selänteen terveyskeskuksissa koulutetaan (yleislääketieteen erityiskoulutus) nuoria peruskoulutusvaiheessa olevia sekä vastavalmistuneita lääkäreitä, jotka tekevät vähintään yhdeksän kuukauden mittaista terveyskeskuspalvelua. Nuorille lääkäreille on tarjottu säännöllistä ohjausta lääkäriksi kasvamiseen. Vuonna 2019 Selänteen alueella on ollut neljä nuorta lääkäriä koulutuksessa. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteessä on myös valmiudet ohjata yleislääketieteeseen erikoistuvia lääkäreitä. Erikoislääkäripalvelut omassa toiminnassa ovat toteutuneet tarpeen mukaisesti.

Toimintatuotot ja -menot

Erikoissairaanhoidon	Aikup. TA		Talousarvio	TP2019			TP2018		
	Aikup. TA	Muutos		Ero €	%	Muutos	2018/2019 €		
Haapajärven palvelut	-9 022 530,00	-501 150,00	-9 523 680,00	-10 345 188,14	-821 508,14	108,63 %	-9 388 534,39	-956 653,75	
TOIMINTATUOTOT	515 000,00		515 000,00	596 936,43	81 936,43	115,91 %	530 323,06	66 613,37	
TOIMINTAKULUT	-9 537 330,00	-501 150,00	-10 038 480,00	-10 942 124,57	-903 644,57	109,00 %	-9 918 570,97	-1 023 553,60	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-200,00		-200,00		200,00		-286,48	286,48	
Pyhäjärven palvelut	-7 718 000,00	-100 650,00	-7 818 650,00	-7 873 178,63	-54 528,63	100,70 %	-7 686 111,39	-187 067,24	
TOIMINTATUOTOT	52 000,00		52 000,00	60 361,84	8 361,84	116,08 %	59 434,95	926,89	
TOIMINTAKULUT	-7 770 000,00	-100 650,00	-7 870 650,00	-7 933 540,47	-62 890,47	100,80 %	-7 745 546,34	-187 994,13	
Reijjärven palvelut	-3 390 000,00	-50,00	-3 390 050,00	-3 429 565,89	-39 515,89	101,17 %	-3 444 730,61	15 164,72	
TOIMINTATUOTOT	6 000,00		6 000,00	7 184,75	1 184,75	119,75 %	28 497,29	21 312,54	
TOIMINTAKULUT	-3 396 000,00	-50,00	-3 396 050,00	-3 436 750,64	-40 700,64	101,20 %	-3 473 222,90	36 472,26	
Kaikki yhteensä	-20 130 530,00	-601 850,00	-20 732 380,00	-21 647 932,66	-915 552,66	104,42 %	-20 519 376,39	-1 128 556,27	

9.3.10 Kotiin annettavat palvelut

Vastuuhenkilö: Hoito- ja vanhustyönjohtaja Ulla Muhonen 1.1.-31.8.2019 ja vs. hoito- ja vanhustyönjohtaja Leena Sikala 1.9.2019- 31.12.2019

Toiminta ajatus

Toimivat asiakaslähtöiset lähipalvelut Selänteen alueella

Toiminnan tavoitteet

Kotihoidon tavoitteellinen toiminnan kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden tarpeita ja palveluohjauksen kehittäminen niin, että tavoitteena on asiakkaan tarpeen mukaiset palvelut.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas

Vuonna 2019 asiakkaiden ohjautuminen palveluihin on tapahtunut kotikuntoutustiimin palveluohjauksen avulla asiakaslähtöisesti. Palveluohjauksessa huomioidaan asiakkaan voimavarat ja yksilölliset tarpeet.

Palvelut

Kotihoidon palvelut toimivat palveluohjauksen kautta, jossa tehdään moniammatillista tiimityötä. Palveluprosessit ohjaavat toimintaa ja niitä päivitetään vuosittain. Omaishoito on toiminut omana vastuualueenaan ja tavoittanut kattavasti alueen omaishoitajat ja asiakkaat. Selänteen antamien kotihoidon palveluiden lisäksi on hankittu ostopalvelua tukipalveluihin ja tehty yhteistyötä perhehoidon kanssa.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Mahdollistetaan ikääntyvien inhimillinen kotona asuminen.	Moniammatillinen henkilöstö Toimintakykyä tukeva ja kuntouttava työote Asiakkaan yksilöllinen hoidon arvioiminen ja suunnitteleminen asiakkaan ja läheisten kanssa yhdessä RAI-mittaristoa hyödyntäen	Asiakastyytyväisyys sely ja sidosryhmäkysely 2019 Ergonomia-korttikoulutuksen suorittaneet henkilöstöstä Validaatiokoulutus Kinestetiikkakoulutus Ensiapukoulutus Toimintakykymittaristo ADL (arkitoiminnot) IADL(päivittäisen toimintojen mittari)	Vuoden 2019 aikana 100 % suorittanut ergonimiakortti koulutuksen 4 ryhmää 20 osallistujaa 4 ryhmää 40 osallistujaa 80 % työntekijöistä Paranee tai pysyy ennallaan asiakkaan alkutasoon verrattuna	Asiakasraadit pidettiin kotihoidon asiakkaille ja omaisille kunnittain. Kaikilta työntekijöiltä edellytetään osallistuminen ergonimiakortti, kinestetiikka ja validaatio koulutuksiin. Haapajärvellä on järjestetty ensiapukoulutus Säännöllisen kotihoidon asiakkaista ADL- toiminnot ovat 3,88 %:lla paremmat kuin edellinen arviointi. IADL toiminnot

		Asiakkaan kanssa yhdessä laaditut hoito- ja palvelusuunnitelmat	100 %	pienemmät edelliseen mittaukseen verrattuna 6,9 %:lla asiakkaista. 90%
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Oikean aikaiset ja tarpeiden mukaiset palvelut	Toimiva palveluohjaus ja kriteeristö Seniorineuvolan toiminta ohjaavana toimintana. Yhteydenotot palveluohjaukseen	Kotona asuvien asiakkaiden suhteellinen osuus 75 v 70-vuotisten terveystarkastusten määrä Omaishoitajien terveystarkastusten määrä Seniorineuvolakäynnit Arviointijaksojen lukumäärä kotihoitossa Määräaikaiset ja säännölliset uudet asiakkuudet	94 % 100 % 100 % 1.200 käyntiä /vuosi Säännöllisiä kotihoiton asiakkuuksia arviointijaksoista 80 määräaikaista 50 säännöllistä	Kotona asuvien asiakkaiden osuus 91% 75-vuotta täyttäneistä ei ole toteutunut. Haapajärvellä 39 tarkastusta, Pyhäjärvellä 129 tarkastusta, Reisjärvellä 13 tarkastusta 79 omaishoitajalle tehty terveystarkastus (41,5%) 975 käyntiä/vuosi 111 arviointijaksoa vuonna 2019 15 määräaikaista ja 43 tilapäistä ja 111 säännöllistä asiakasta.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Moniammatillinen ja tiimityöhön kykenevä henkilöstö	Osaava moniammatillinen motivoitunut henkilökunta	Toteutuneet koulutuspäivät Sairaslomapäivien lukumäärä	3 pv/vuosi Sairaslomapäivien väheneminen 5% vuoden 2018 tasosta	Koulutuspäivät toteutuneet 3 päivää/vuosi Sairaslomapäivät vähentyneet 31 %.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Toiminta järjestetään	Kotihoiton	Omahoitajuus	70 % käynneistä	Viiden

ERP OK

taloudellisesti ja tehokkaasti niin, että laadulliset tavoitteet säilytetään	toiminnanohjausjärjestelmän optimoinnin hyödyntäminen toiminnan kehittämiseksi			tutuimman hoitajan käyntejä 60 % käynneistä.
		Välitön asiakastyöaika lähihoitajilla sairaanhoitajilla	60% lh 40% sh	lh 52 % sh 36 %
		Asiakasrakenne alle 5 tuntia kuukaudessa palveluita käyttävät	25 %	24 %
		Aamun ensimmäinen asiakaskäynti	20 minuutin kuluessa työajan alkamisesta.	26 minuuttia
		Illan viimeisen käynnin jälkeen jäävä aika	korkeintaan 20 min	vaihtelee noin 15 minuuttia.
Kotihoidon asiakkaaksi kotikuntoutustiimin arviointijakson kautta	Hoito- ja palvelusuunnitelmat ovat reaaliaikaisia./RAI-mittaristo.	Hoito- ja palvelusuunnitelmien ja RAI-mittariston päivitys puolivuositain/tarvittaessa	100 %	75 – 85 %
Kotihoito 24/7 käytössä koko alueella omana toimintana	Yöhoito on osana kotihoitoa	Yöhoitoa tarvitsevien asiakkaiden määrä	Oikeasti yöhoitoa tarvitsevat asiakkaat palvelun piirissä kriteereiden mukaan. Yli 60 h kuukaudessa palvelua tarvitsevat 80 % asiakkaista ja loput kotisairaala tai muusta syystä määräraikaista palvelua tarvitsevia.	Yöhoidon asiakkaat täyttävät palvelun kriteerit. Yli 60h/kk palvelua tarvitsevia keskimäärin 10% säännöllisen kotihoidon asiakkaista.
Kotisairaala toiminta osana kotiin annettavia palveluita	Riittävä osaaminen ja resurssi ja toimiva yhteistyö eri yksiköiden välillä	Kotisairaala-asiakkaiden lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä ja hoitopäivät	
		Saattohoitoasiakkaiden lukumäärä	Asiakkaiden lukumäärä ja hoitopäivät	

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kotihoidossa toiminta-ajatuksena on Koti on POP. Ajatukseen sisältyy kuntouttava ja toimiva kotihoito. Kotihoidon asiakkaat ohjautuvat kotihoitoon keskitetysti palvelutarpeen arvioinnin kautta ja arviointijakso on kestänyt 4-6 viikkoa riippuen asiakkaan palvelutarpeesta ja toimintakyvystä. Arviointijakson aikana asiakkaan palveluntarvetta ja voimavaroja arvioidaan moniammatillisesti. Kotihoito myönnetään ensisijaisesti määräraikaisena.

Tukipalveluista kaupakassi-palvelu on yksityisillä palvelun tuottajilla. Yöhoito tuotetaan kotihoidon omana toimintana. Kotihoidossa on vuoden aikana laajennettu VideoVisit

ERP OK

etäyhteyspalvelua ja vuoden lopussa oli käytössä 20 laitetta, joista voitiin ottaa kuvayhteys asiakkaisiin. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä VideoVisit -palveluun.

Vuonna 2019 keskitettyyn palveluohjaukseen tuli 1.115 yhteydenottoopyyntöä Selänteen alueella ja kotihoidon arviointijaksoja toteutui 111. Säännöllisen hoitohoidon asiakkaita tuli Haapajärvelle 49 Pyhäjärvelle 46 ja Reisjärvelle 16. Asiakkaita poistui kotihoidosta vuoden aikana 35. Osa heistä siirtyi tehostettuun palveluasumiseen. Palveluohjausta on tapahtunut puhelimitse, sekä matalankynnyksen palvelupisteissä, joita on joka paikkakunnalla, mutta suurin osa palveluohjauksesta toteutui asiakkaan luona kotikäynneillä. Vuoden 2019 aikana myös kotikuntoutuksen määrät, jotka tapahtuvat asiakkaan kotona, lisääntyivät. Moniammatillinen tiimityöskentely auttoi asiakkaiden kotona tapahtuvaa ohjausta.

Haapajärven kotihoidolla on ollut terveyskeskuksen entisen osaston tilojen lisäksi käytössä lämpölaitoksen tilat sisäilmaoireilun vuoksi. Myös Reisjärven kotihoidossa on ollut haasteita sisäilman takia. Tilatyöryhmän selvittävät tilojen järjestelyjä. Kotihoito on edelleen mukana NHG:n vertailukehittämishankkeessa. Vuonna 2019 vertailukehittämisessä keskityttiin tuottavuuteen ja tehtiin henkilöstölle työhyvinvointikysely. Kotihoidossa kouluttauduttiin itseohjautuvuuteen Kuntekon projektissa, kouluttajana oli Filosofian Akatemia. Pilottikokeilussa toimi Pyhäjärven kotihoidon tiimi 1, jonka kanssa itseohjautuvuutta pyritään jalkauttamaan koko kotihoitoon.

Reisjärven palvelurakennemuutoksen myötä Reisjärven Vanhustenkotiyhdistyksen ylläpitämä vanhusten palveluasumisen yksikkö Mansikka siirtyi kotihoidon toiminnan piiriin elokuussa 2019.

Toimintatuotot ja -menot

Kotiin annettavat palvelut	Alkus.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-2 579 300,00	-304 700,00	-2 884 000,00	-2 859 250,75	24 749,25	99,14 %	-2 769 986,58	-89 264,17
TOIMINTATUOTOT	517 800,00		517 800,00	685 377,31	167 577,31	132,36 %	509 248,52	176 128,79
TOIMINTAKULUT	-3 090 600,00	-304 700,00	-3 394 300,00	-3 538 919,73	-144 619,73	104,26 %	-3 270 332,64	-268 587,09
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 500,00		-7 500,00	-5 708,13	1 791,87	76,11 %	-8 902,46	3 194,13
Pyhäjärven palvelut	-3 058 070,00	-324 900,00	-3 382 970,00	-3 462 982,85	-80 012,85	102,37 %	-3 496 393,66	33 410,80
TOIMINTATUOTOT	429 500,00		429 500,00	496 431,19	66 931,19	115,58 %	407 551,93	88 879,26
TOIMINTAKULUT	-3 470 070,00	-324 900,00	-3 794 970,00	-1 951 386,25	-1 843 583,75	104,12 %	-3 892 091,82	-59 294,43
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-12 500,00		-12 500,00	-8 027,80	4 472,20	45,87 %	-11 851,77	3 825,97
Reisjärven palvelut	-1 048 390,00	-20 000,00	-1 068 390,00	-1 134 163,54	-65 773,54	108,18 %	-986 132,66	-148 030,88
TOIMINTATUOTOT	162 600,00		162 600,00	268 118,23	105 518,23	164,89 %	185 534,13	82 584,10
TOIMINTAKULUT	-1 189 240,00	-20 000,00	-1 209 240,00	-1 400 533,77	-192 293,77	115,92 %	-1 163 719,07	-231 814,70
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 750,00		-2 750,00	-1 748,00	1 002,00	63,56 %	-2 947,72	1 199,72
Kaikki yhteensä	-6 665 760,00	-649 600,00	-7 315 360,00	-7 456 397,15	-141 037,15	101,93 %	-7 252 512,90	-203 884,25

9.3.11 Arviointi ja lyhytaikahoito

Vastuuhenkilö: Hoito- ja vanhustyönjohtaja Ulla Muhonen omaishoito 1.1.-31.8.2019, vs. hoito- ja vanhustyönjohtaja Leena Sikala 1.9.2019-31.12.2019 ja hoitotyönjohtaja Tarja Vaitiniemi

Toiminta-ajatus

Ennaltaehkäisevät palvelut ovat ensisijaisia asiakkaan voimavarat huomioiden.

Toiminnan tavoitteet

Keskitetyn palveluohjauksen myötä ennaltaehkäisevät palvelut ovat ensisijaisia palveluita ikääntyville, johon kuuluvat päivätoiminta, omaishoito, omaishoidon vapaat ja ympärivuorokautinen arviointi/kuntoutusjakso. Tavoitteena on toimintakykyinen kotona asuva hyvinvoiva ikäihminen.

ER OK

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Omaishoidon piirissä oli yhteensä 235 asiakasta toimintavuoden 2019 aikana. Näistä 191 oli terveys- ja vanhuspalveluissa ja 44 hyvinvointipalveluissa. Terveys- ja vanhuspalveluissa omaishoidon piiriin tuli 61 uutta asiakasta ja sopimuksia päättyi 41 kappaletta. Hyvinvointipalveluissa uusia sopimuksia tuli kolme kappaletta ja päättyi viisi.

Omaishoitajien terveystarkastukset toteutettiin kuntien seniorineuvoloissa. Vuonna 2019 omaishoitajien terveys- ja hyvinvointitarkastuksissa kävi 79 omaishoitajaa, vajaa puolet omaishoitajista. Osa kutsutuista ei käyttänyt tarjottua palvelua. Seniorineuvolan hoitaja kutsuu omaishoitajat terveystarkastukseen vähintään joka toinen vuosi ja resurssien mahdollistaessa vuosittain. Omaishoidonohjaajalle tai hoitajalle tehdyn yhteydenoton perusteella omaishoitajalle järjestetään mahdollisuus päästä terveystarkastukseen mahdollisimman nopeasti ja sujuvasti.

Omaishoitajille järjestettiin koulutusta yhteistyössä Oulaisten terveydenhuolto-oppilaitoksen kanssa. Ensimmäinen koulutuspäivä oli toukokuussa teemalla "Mielenterveys ja mielen hyvinvointi" ja toinen päivä oli marraskuussa, jolloin vietettiin omaishoitajien juhlaa. Selänne osallistui Oulaisten koulutuspäivän suunnitteluun ja järjesti yhteiskuljetuksen koulutuksiin, joihin osallistui 20 omaishoitajaa. Selänne järjesti omaishoitajien kinestetikka -kurssit huhtikuussa ja marraskuussa. Näille kurseille osallistui 35 omaishoitajaa. Omaishoitajille suunnatussa ja Selänteen fysioterapeutin ohjaamassa kuntosaliryhmässä kävi viisi omaishoitajaa kevään aikana. Selänteen järjestämässä omaishoitajien tapaamisissa kävi 50 omaishoitajaa. Yhteistyössä omaishoitajaliiton paikallisyhdistyksen kanssa Selänne järjesti valtakunnallisella omaishoitajien viikolla marraskuussa omaishoitajien juhlan Haapajärvellä, johon osallistui 50 omaishoitajaa eri puolelta Selännettä.

Terveys- ja vanhuspalveluissa omaishoidon lakisääteisistä vapaista toteutui vuorohoitoyksiköissä 1.065 päivää. Omaishoidon tuen piirissä olevat asiakkaat käyttivät vuorohoitoa yhteensä 2.877 päivää vuoden 2019 aikana. Yhä useampi omaishoitoperhe käytti myös sijaishoitajärjestelyä. Sijaishoidon järjestelyin omaishoidon vapaista toteutui 608 päivää. Päivätoimintapäiviä omaishoidon piirissä olevilla asiakkaila oli 646 ja perhehoidossa vapaista käytettiin 51 päivää. Yhteensä omaishoidon lakisääteisiä vapaista käytettiin 2.370 päivää vuoden 2019 aikana. Vapaapäivien käyttäjien lukumäärä Selänteen terveys- ja vanhuspalveluissa oli 88 henkilöä, eli vajaa puolet omaishoitajien kokonaislukumäärästä. Kaikille omaishoitajille tarjotaan vapaata, mutta osa omaishoitajista ei kokenut tarpeelliseksi käyttää tarjottuja omaishoidon vapaan palveluja. Hyvinvointipalveluissa tilapäishoitoa tai perhehoitoa omaishoidon vapaisiin käytti 26 asiakasta eli hieman yli puolet kaikista omaishoidettavista. Päivätoimintaan osallistui 16 omaishoidon piirissä olevaa asiakasta.

Perhehoitokoulutus järjestettiin yhdessä vammaispalvelun kanssa. Ikääntyvien perhehoitajia toimii Selänteen alueella neljä. Perhehoitoa käytettiin vuoden aikana pääsääntöisesti omaishoidon vapaapäivien hoitamiseen ja Reisjärvellä oli myös asiakkaita pitkäaikaishoidossa. Uusia perhehoitajia koulutetaan Selänteen alueelle.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Mielekäs arjentuki sisältäen päivätoimintaa ja sosiaalista kanssakäymistä.	Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen päivätoiminta	Päivätoimintakävijöiden lukumäärä Toimintapäivien lukumäärä	120 asiakasta 15 pv/viikossa	90 asiakasta Pyhäjärvellä toimii 5pv/vk Haapajärvellä toimii 5pv/vk

SAP OK

				Reisjärvellä toimii 3 pv/vk
Omaishoitajien jaksamisen tukeminen	Monipuolinen ohjaus ja tuki ja koulutus.	Omaishoitajien tarkastukset ryhmät	100 % 1 ryhmä jokaisen kunnan alueella	Terveys- ja hyvinvointitarkastuksia tehty yhteensä 79 omaishoitajalle (41,5%)
Riittävästi toimintakykyä tukevaa tavoitteellista, vuorohoitoa/arviointi- ja kuntouttavaa hoitoa	Omaishoidon vapaapäivät /vuorohoito/perhehoito/päivätoiminta/toimeksiantosopimus/kotiin annettava palvelu	Arviointijaksojen määrä/as/vuosi kuormitusaste	100 % Kaikki omaishoitajat käyttävät vapaapäiviä	Kaikille tarjotaan, mutta noin puolet omaishoitajista on käyttänyt.
Turvallista kotona asumista tukipalveluiden ja hyvinvointiteknologian avulla	Arviointi/vuorohoitopaikat toimivat aidosti toimintakykyä tukevana lyhytaikaishoitopaikkoina	Tukipalveluasiakkaat, joilla ei säännöllistä kotihoitoa	Vuoden 2018 tasoon lisäys asiakasmäärissä 30 %	Kuormitus %: HPJ 80,6 % PJ 97,6 % Rj 97,5 % Arviointijakson kesto 3-4vk Tukipalveluasiantuntijakkaista 52, asiakasmäärä ei ole kasvanut tavoitteen mukaisesti.
	Tukipalvelut ja hyvinvointiteknologia kotona asumista tukevana palveluna saatavilla	Hyvinvointiteknologia käytössä kotihoito/tukipalveluasiakkailla	70 asiakkaalla	Asiakkailla käytössä Evondos-lääkeautomaatteja ja 10 kpl, VideoVisit 20 kpl sekä turvarannekkeet.
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutus 31.12.2019
Toiminnaltaan monipuolinen tavoitteellinen päivätoiminta tukipalveluna kotona asumisen tukemiseen	Toiminnallista päivätoimintaa on tarjolla koko Selänteen alueella.	Selänteen alueella toimivien päivätoimintayksiköiden lukumäärä	3 kpl	3 kpl
Omaishoitajien jaksamisen tukeminen monipuolisilla tukitoimenpiteillä	Monipuolinen palveluvalikoima omaishoitajien jaksamisen tukemiseen.	Omaishoitajien/omaihoidettavien osallistuminen ryhmä- ja päivätoimintaan	Omaishoitajista 20 % osallistuu tarjottuun palveluun	Omaishoitajista noin 30 % osallistunut erilaisiin palveluihin
Tavoitteellista toimintakykyä ylläpitävää ja kotona asumista tukevaa lyhytaikaishoitoa	lyhytaikaisjaksoille on laadittu päiväkohtainen tavoitteellinen toimintakykyä ylläpitävä/kuntouttava suunnitelma	Päiväkohtaiset ohjelmat tehtynä	Päivä-ohjelmat tehty	Asiakkaiden yhteiset päiväohjelmat on asiakkaiden näkyvillä. Tavoitteellisuus ei toteudu vielä kaikissa jaksojen
		Yhdessä eri tahojen kanssa laaditut tavoitteelliset hoito- ja palvelusuunnitelmat	100 %	

		jaksolle. Jatkohoitosuunnitelma laadittu	100%	suunnitelmissa. Jatkohoitosuunnitelmat tehdään kaikille.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Moniammatillinen osaava ihmislähtöinen henkilökunta	Päivätoiminnassa ja arviointi/lyhytaikaishoidosaa on moniammatillinen koulutettu henkilöstö	Koulutuspäivät Fysioterapeuttien, ja toimintaterapeuttien lukumäärä Osaamiskartoitukset/kehityskeskustelut	3 pv /vuosi Ammattihenkilöiden lukumäärä/yksikkö Fysioterapeutti päivittäin toimintaterapeutti yhtenä päivä viikossa 100 %	Toteutuneet keskimäärin 3pv. Fysioterapeutti 2-3pv:nä paikalla arviointiyksikössä. Toimintaterapeutin palvelua saatavilla yksilöllisen tarpeen perusteella. Kehityskeskustelut käyty n. 50%:n kanssa.
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Kustannustehokkaat tukipalvelut kotona asumisen mahdollistamiseksi	Palvelurakenteen keventäminen riittävien tukipalveluiden ja kuntoutuksen avulla	Kotihoidon peittävyys 75v Tehostetun palveluasumisen peittävyys 75v Omaishoidon peittävyys Perhehoidossa asuvien osuus Tukipalveluiden osuus 75 v Kustannusten kohdentuminen kotiin annettaviin palveluihin %	max 13 % Max 6% 6% 1 % 20 % 50 % kotiin annettavat palvelut	30% 9% 6% 0,1% ei toteutunut 50,7% kustannuksista kohdentuu kotiin annettaviin palveluihin

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Valtakunnallisten ja maakunnallisten tavoitteiden mukaisesti on toimintaa painotettu ennaltaehkäiseviin palveluihin. Palveluohjaukselta on lisätty ja toiminnallisesti kehitetty tukipalveluita ja päivätoimintaa sekä huomioitu toimintojen kehittämisessä asiakasnäkökulma ja henkilöstön näkökulma. Kotikuntoutusta eli ns. arkikuntoutusta on kehitetty maakunnallisten ja valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

ERP OK

Vuoroahoito-/arvointiuyksiköt toimivat kuntouttavana ja asiakkaan voimavaroja tukevina yksikköinä. Arjen kuntoutusta ja vuoroahoitoa järjestetään niin, että asiakas voi asua kotona turvallisesti aikaisempaa pidempään. Arvointijaksot järjestetään esisijaisesti kotona aina kun se on mahdollista asiakkaan toimintakyky huomioiden.

Haapajärven arviointi/vuoroahoitoyksikkö muutti maaliskuun 2019 alussa Koivikkoon/Pääskyyseen sisäilmaongelmien vuoksi. Paikkamäärä muuttui 16 paikkaiseksi. Toimintaa ja yhteistyötä asumisyksikön kanssa on työstetty yhteiseksi vuoden aikana. Keittiötöiden järjestelyt ovat puhuttaneet henkilökuntaa ja keittiölle saatiin palkattua työllistämistuella henkilö toukokuun alusta. Lisäksi talousarviossa ei ollut varauduttu pesula- ja ateriakustannusten nousuun, myös henkilöstömenot ylittivät talousarvion. Elokuussa kotihoidon ja arviointiuyksikön uusi fysioterapeutti aloitti tehtävässään ja hän asiakaslähtöinen arviointi- ja kuntoutuminen toteutuu hyvin yhteistyössä henkilökunnan kanssa.

Pyhäjärvellä arviointi/vuoroahoitoyksikkö Köpsillä on ollut 12-14 asiakasta koko vuoden ajan. Päätös Pyhäjärven Köpsin yksikön lakkauttamisesta aiheutti syksyn ajalle haasteita ja huolta henkilökunnalle ja henkilökunnalle tarjottiin työnohjausta muutoksen tueksi. Käyttöaste Köpsillä oli 97,6 %. Talousarviossa ei ollut varauduttu vuoroahoidon yöhoitomenojen lisääntymiseen loppuvuodesta. Lisäksi asiakkaiden hoidettavuus vaati henkilöstöresurssin lisäämistä.

Resijärven arviointiuyksikkö Arviida aloitti 1.8.2019 12-paikkaisena. Alkuun yksikkö oli täynnä mutta käyttö tasaantui kun toiminta selkiytyi. Käyttöaste oli 97,5 %. Arviointiuyksikön esimies toimii myös kotihoidon esimiehenä ja suunnitelma kotihoidon muuttamisesta samoihin tiloihin aloitettiin syksyn aikana. Muutos tuo joustavuutta myös henkilökunnan toimintaan ja työjärjestelyihin.

Arviointi- ja vuoroahoitoyksiköissä henkilökunnalla on ollut haasteita asiakkaiden vaihtuvuuden ja hoitoisuuden lisääntyessä. Lisäksi kotisairaaloiminta on osaltaan lisännyt työn vaatavuutta.

Toimintatuotot ja -menot

Arviointi- ja lyhytaikahoito	Alkup TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-546 460,00	-50,00	-645 510,00	-874 911,07	-228 401,07	135,33 %	-768 580,55	-106 330,52
TOIMINTATUOTOT	170 000,00		170 000,00	157 560,50	-12 439,50	92,68 %	223 125,26	-55 564,76
TOIMINTAKULUT	-816 460,00	-50,00	-816 510,00	-1 032 471,57	-215 961,57	126,45 %	-991 705,81	-40 765,76
Pyhäjärven palvelut	-469 860,00	-300,00	-470 260,00	-516 103,52	-45 823,52	109,74 %	-421 174,11	-94 929,41
TOIMINTATUOTOT	139 500,00		139 500,00	164 118,05	24 618,05	117,65 %	159 553,94	4 564,11
TOIMINTAKULUT	-609 480,00	300,00	-609 780,00	-679 868,42	-70 088,42	111,49 %	-580 728,05	-99 140,37
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-353,15	-353,15			-353,15
Resijärven palvelut		-100 000,00	-100 000,00	-303 105,36	-203 105,36	303,11 %	-23 268,84	-279 836,52
TOIMINTATUOTOT				60 093,82	60 093,82		68,00	60 025,82
TOIMINTAKULUT		-100 000,00	-100 000,00	-362 311,08	-262 311,08	362,31 %	-23 336,84	-338 974,24
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-888,10	-888,10			-888,10
Kaikki yhteensä	-1 116 440,00	-100 350,00	-1 216 790,00	-1 694 119,95	-477 329,95	139,23 %	-1 213 023,50	-481 096,45

9.3.12 Asumispalvelut

Vastuuhenkilö: Hoito- ja vanhustyönjohtaja Ulla Muhonen 1.1.-31.8.2019 ja vs. hoito- ja vanhustyönjohtaja Leena Sikala 1.9.2019-31.12.2019

Toiminta-ajatus

Esisijaisesti palvelutarpeessa huomioidaan asiakkaan omat voimavarat ja mietitään asumispalvelu asiakkaan tarpeen mukaisesti, vaihtoehtoina perhehoito, tuettu palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen omana toimintana tai tarvittaessa palvelusetelillä.

Toiminnan tavoitteet

Kaikki Selänteen asukkaat asuvat kotona, joko omassa kodissaan tai eri asumismuodoissa (perhehoito, tuettu asuminen tai tehostettu palveluasuminen). Tavoitteena asiakkaan oman elämän

EAR OK

hallinta niissä toiminnoissa, joissa hän itse kykenee tai avustettaessa, niin että hän voi asua turvallisesti kotona.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas

Asiakkaan itsemääräämisoikeus niissä asioissa, joissa hän kykenee ja oma mielipide esim. hoitosuunnitelman laatimiseen tarvittaessa yhdessä omaisten kanssa.

Palvelut

Monipuolinen asiakkaan toimintakykyä tukeva palveluvalikoima.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Asiakkaan inhimillinen ja turvallinen elämä toimintakykyä tukien omassa kodissa loppuun saakka, tarvittaessa kotisairaalan turvin.	Asiakkaan yksilöllinen hoidon arvioiminen ja suunnitteleminen asiakkaan ja läheisten kanssa yhdessä RAI-mittaristoa hyödyntäen	Asiakkaan kanssa yhdessä laaditut hoito- ja palvelusuunnitelmat	100 %	100 %
Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Oikea-aikaiset palvelut, ja monipuolinen palvelutarjonta mahdollisuudet huomioida asiakkaan yksilölliset palvelutarpeet oman toiminnan ja palvelusetelin avulla.	Moniammatillinen SAS-työryhmä ja toimiva kriteeristö.	Tehostetun asumisen myönteiset ja kielteiset päätökset Tehostetussa palveluasumisessa yli 75 v Alle 75 vuotiaista	Päätösten lukumäärä / vuosi Enintään 6 % yli 75 1 %	65 myönteistä päätöstä/ 29 kielteistä päätöstä Toteuma 9 % 0,1 % alle 75 vuotiaista tehostetussa palveluasumisessa
Turvallinen akuutti sairaanhoito ja elämän loppuvaiheen hoito	Toimiva palveluprosessi kotisairaaloiminnassa ja saattohoidossa	Kotisairaalamuorokaudet Elämän loppuvaiheen hoitosuunnitelma yhdessä asiakkaan ja omaisten ja hoitavan tahon kanssa tehtynä	200 vrk/vuosi 100 %	Kotisairaala 208 vrk ja vaativaa saattohoitoa 46 vrk. Toteutuu pääosin.
Yksityisen palvelutuotannon laadun valvonta	Palveluntuottajat täyttävät asetetut laadulliset kriteerit	Valvontakäynnit yksiköittäin	Käynnit vuosittain ja tarvittaessa.	Valvontakäynnit tehty kaikkiin yksiköihin kerran vuodessa ja tarvittaessa useammin.
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019

ERP OK

Ihmislähtöinen osaava henkilöstö	Henkilöstön asenne ja sitoutuneisuus ihmislähtöiseen ajattelumalliin. Ammatillisen osaamisen päivittäminen säännöllisesti.	Osaamiskartoitus/kehityskeskustelut Asiakastyytyväisyyskysely Koulutuspäivät	Tehty 100 % Tehty kaikille asiakkaille, omaisille ja henkilökunnalle 3 pv/vuosi Validaatiokoulutus/10 työntekijää/yksikkö Kinestetiikka-koulutus /2 – 3 työntekijää/yksikkö	Tehty 80 % Asiakastyytyväisyyskyselyt tehty 3pv/vuosi toteutunut
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Ympäri vuorokautisen hoitopäivien määrällinen lasku tehostamalla avopalveja	Kotihoito 24/7 SAS -työryhmän toiminta yhdessä kotiutustiimin kanssa	yli 75v osuus tehostetussa asumispalveluissa SAS-työryhmän kokoontumiset kotiutustiimin kanssa ja myönnetyt uudet palvelusetelit ja oman toiminnan paikat	6 % 134 palveluseteliä 57 oman toiminnan paikkaa.	9% Vuonna 2019 ollut 137 palveluseteliä, joista 21 uutta palvelusetelipäätöstä, 46 oman toiminnan paikkaa tehostetussa palveluasumisessa

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Reisjärven vuodeosaston muuttuessa arviointi- ja vuorohoitoyksiköksi, on Honkalinnan lisätty sairaanhoitajaresurssia vakanssiirrolla. Vuodeosaston muutoksen yhteydessä Honkalinnan kaksi intervallipaikkaa muutettiin yhdeksi vakituisen asukkaan paikaksi, ja nyt tehostetun palveluasumisen asukaspaikkoja on 21, ja intervallipaikkoja 2.

Pitkäaikaishoitopäiviä oli yhteensä 7.610 päivää ja intervallihoidopäiviä 718 päivää. Henkilökunta on osallistunut Selänteellä järjestettäviin koulutuksiin. Laitoshuoltajat osallistuivat alueelliseen puhdistuspalvelun henkilöstön koulutukseen.

Keväällä 1.3.2019 entinen Karjalahden palvelukeskus muutti uusiin Koivikon tiloihin. Koivikossa on 24 tehostetun palveluasumisen paikkaa.

Kokonaisuutena palvelujen järjestämisen näkökulmasta vanhustalvaluissamme säilyi vahva asiakaslähtöinen ajattelu. Keväällä ja syksyllä henkilökunta osallistui Selänteen alueella järjestettävään koulutukseen. Kotisairaala toiminta on ollut aktiivista ja kotisairaalapäiviä oli yhteensä 95 päivää. Saattohoito voitiin toteuttaa omassa yksikössä.

Palveluseteleitä oli käytössä joulukuussa 2019 Haapajärvellä 35 seteliä, Pyhäjärvellä 92 seteliä ja Reisjärvellä 10 seteliä yhteensä 137 palveluseteliä. Vuoden 2019 aikana tehtiin tehostetun palveluasumisen päätöksiä 94 kappaletta, joista myönteisiä päätöksiä oli 65. Henkilökunta osallistui vuoden 2019 aikana ergonomiakortti -koulutukseen, kinestetiikka -koulutukseen sekä validaatio -koulutukseen.

ERP OK

Toimintatuotot ja -menot

Asumispalvelut	Alkup.TA	Muutos	Taloussarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Maapääjärven palvelut	-2 259 750,00	-100,00	-2 259 850,00	-2 005 866,97	253 983,03	88,76 %	-2 251 194,72	245 337,75
TOIMINTATUOTOT	349 650,00		349 650,00	416 763,09	67 113,09	119,70 %	500 913,01	-84 143,94
TOIMINTAKULUT	2 603 950,00	-100,00	-2 604 050,00	-2 415 807,62	188 242,38	92,77 %	-2 746 109,84	330 302,27
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	5 450,00		-5 450,00	-6 838,44	-1 378,44	125,29 %	5 997,91	-830,53
Pyhäjärven palvelut	-2 529 080,00		-2 529 080,00	-2 541 756,56	-12 676,56	100,50 %	-2 951 003,76	409 247,70
TOIMINTATUOTOT	83 000,00		83 000,00	145 010,71	62 010,71	174,71 %	850 584,77	-705 574,06
TOIMINTAKULUT	2 607 780,00		2 607 780,00	-2 686 767,27	-78 987,27	103,03 %	-3 796 143,85	1 109 316,58
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	4 300,00		-4 300,00	0,00	4 300,00	0,00 %	-5 444,68	5 444,68
Reisijärven palvelut	-1 107 080,00	-93 700,00	-1 300 780,00	-1 235 781,82	64 998,18	95,00 %	-1 256 772,42	20 990,60
TOIMINTATUOTOT	291 000,00		291 000,00	414 505,89	123 505,89	142,44 %	366 671,19	47 834,70
TOIMINTAKULUT	1 493 680,00	-93 700,00	-1 587 380,00	-1 648 539,71	-61 159,71	101,85 %	-1 615 492,72	-33 046,99
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	4 400,00		-4 400,00	-1 748,00	2 652,00	39,73 %	-7 950,89	6 202,89
Kalkki yhteensä	-5 995 910,00	-93 800,00	-6 089 710,00	-5 783 405,35	306 304,65	94,97 %	-6 458 970,90	675 565,55

Terveys- ja vanhuspalvelut yhteensä

Terveys- ja vanhuspalvelut	Alkup.TA	Muutos	Taloussarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Maapääjärven palvelut	-18 630 400,00	-1 194 500,00	-20 824 900,00	-21 868 398,11	-1 043 498,11	105,01 %	-20 723 340,15	-1 145 057,96
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as., v-os.	-6 825 500,00	-311 300,00	-7 136 800,00	-7 175 373,22	-38 573,22	100,54 %	-7 257 890,48	82 517,26
TOIMINTATUOTOT	1 322 450,00		1 322 450,00	1 741 771,13	419 321,13	131,71 %	1 656 403,38	85 367,75
TOIMINTAKULUT	8 126 450,00	-311 300,00	-8 437 750,00	-8 895 192,79	-460 442,79	105,46 %	-8 888 733,74	-9 459,05
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-21 500,00		-21 500,00	-18 951,56	2 548,44	88,15 %	-25 560,12	6 608,56
Terveysten ja sairaanhoidon avopalvelut	-12 804 900,00	-883 200,00	-13 688 100,00	-14 693 024,89	-1 004 924,89	107,34 %	-13 465 449,67	-1 227 575,22
TOIMINTATUOTOT	2 098 800,00		2 098 800,00	2 300 998,89	202 198,89	109,63 %	2 212 909,08	88 089,81
TOIMINTAKULUT	14 823 650,00	-883 200,00	-15 706 850,00	-16 922 943,57	-1 216 093,57	107,74 %	-15 596 643,86	-1 326 299,71
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-80 050,00		-80 050,00	-71 080,23	8 969,79	88,79 %	-81 714,69	10 634,68
Pyhäjärven palvelut	-18 310 560,00	-946 000,00	-19 256 560,00	-19 754 350,49	-497 790,49	102,59 %	-19 857 660,37	103 309,88
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as., v-os.	-7 463 650,00	-334 500,00	-7 798 150,00	-8 142 676,94	-344 526,94	104,42 %	-8 557 546,80	418 369,86
TOIMINTATUOTOT	1 052 400,00		1 052 400,00	1 333 044,22	280 644,22	126,67 %	1 744 236,88	-411 192,66
TOIMINTAKULUT	8 470 300,00	-334 500,00	-8 804 700,00	-9 452 449,20	-647 749,20	107,36 %	-10 265 241,89	812 791,69
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-45 850,00		-45 850,00	-23 271,96	22 578,04	50,78 %	-36 541,79	11 269,83
Terveysten ja sairaanhoidon avopalvelut	-10 856 910,00	-611 500,00	-11 468 410,00	-11 611 673,55	-153 263,55	101,34 %	-11 300 113,57	-311 559,98
TOIMINTATUOTOT	974 450,00		974 450,00	1 009 986,97	35 536,97	103,65 %	1 034 658,20	-24 671,23
TOIMINTAKULUT	11 719 660,00	-611 500,00	-12 331 160,00	-12 547 288,65	-216 128,65	101,75 %	-12 236 887,77	-310 400,88
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-101 700,00		-101 700,00	-74 371,87	27 328,13	73,13 %	-97 884,00	21 512,13
Reisijärven palvelut	-7 788 330,00	-417 000,00	-8 205 330,00	-8 395 404,08	-190 074,08	102,32 %	-8 515 256,43	119 852,35
Terveys- ja vanhuspalvelut, kh, as., v-os.	-2 998 080,00	-214 350,00	-3 212 430,00	-3 300 347,14	-87 917,14	102,74 %	-3 396 284,37	95 937,18
TOIMINTATUOTOT	594 000,00		594 000,00	891 416,77	297 416,77	150,07 %	779 015,58	-112 401,19
TOIMINTAKULUT	3 581 030,00	-214 350,00	-3 795 380,00	-4 185 164,64	-389 784,64	110,27 %	-4 160 848,46	-24 316,18
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	11 050,00		-11 050,00	-6 592,27	4 457,73	59,72 %	-14 451,44	7 852,17
Terveysten ja sairaanhoidon avopalvelut	-4 790 250,00	-202 650,00	-4 992 900,00	-5 095 056,94	-102 156,94	102,05 %	-5 118 972,11	23 915,17
TOIMINTATUOTOT	444 250,00		444 250,00	470 690,17	26 440,17	105,95 %	480 658,16	-9 967,99
TOIMINTAKULUT	5 217 400,00	-202 650,00	-5 410 050,00	-5 549 733,70	-129 683,70	102,39 %	-5 582 506,13	32 772,43
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	17 100,00		-17 100,00	-16 013,41	1 086,59	93,65 %	-17 124,14	1 110,73
Kalkki yhteensä	-45 729 290,00	-2 557 500,00	-48 286 790,00	-50 018 152,68	-1 731 362,68	103,59 %	-49 096 256,95	-921 895,73

TERVEYS- JA VANHUSPALVELUT	Haapajärvi		Pyhäjärvi		Reisjärvi		Selänne					
	tp2018	ta2019	tp2019	tp2018	ta2019	tp2019	tp2018	ta2019	tp2019			
Avovastaanotot												
Lääkärin vastaanotto	3991	3800	4359	5126	5000	4444	2086	2500	2077	11203	11300	10880
Lääkärin puhelinkonsultaatiot	726	700	629	406	600	318	48	100	95	1180	1400	1042
Päivystys	3650	5000	3973	4003	4000	4470	136	60	110	7789	9060	8443
Hoitajan vastaanotto	13352	13000	14171	9848	8500	9814	4853	5000	4940	28053	26500	28925
Hoitajan puhelinkonsultaatiot	17324	16000	19677	3017	3000	5984	1739	1500	1844	22080	20500	27505
Vuodeosastot												
Akuutti vuodeosasto, päivät omassa yks.	6203	7000	5815	6748	8700	8188	4683	1095	2882	17634	16795	16885
Akuutti vuodeosasto paikat	20	20	20	25	25	25	10	0	0	55	45	45
Tukipalvelut												
Laboratoriotutkimukset	79080	78000	78963	65032	67000	63758	25497	25000	25355	169609	170000	168076
Rtg natiivi tutkimukset	2721/1921	2700	2862/2012	2650/1859	2600	2721/1926	542	500	582	5371	5800	5583
Rtg ultraäänitutkimukset	827/589	800	909/654	457/421	450	468/443	199	200	218	1284	1450	1377
Magneettikuvaukset yhteensä	611/305	500	591/302	202	190	171	96	90	108	611	780	591
Lausunnot	1120/818	1100	1128/796	1062/973	950	959/832	193	150	253	2182	2200	2087
Kuntoutuskäynnit (sis. ktk+os)	1962	2000	2063	5880	3700	3493	754	750	802	8596	6450	6358
Puheterapia käynnit + kotikäynnit	489	500	391	579	550	461	119	120	163	1187	1170	1015
Toimintaterapeutin käynnit + ktk	161	250	270	101	250	150	79	150	131	341	650	551
Työterveyshuolto												
Työterveyshoitaja 1 lk käynnit	1987	1500	1592	1056	800	925	903	650	749	3946	2950	3266
Työterveyshoitaja 2 lk	1376	1500	1170	723	500	643	263	200	199	2362	2200	2012
Työterveyslääkari 1 lk	860	900	1111	409	450	496	191	200	192	1460	1550	1799
Työterveyslääkari 2 lk	582	600	465	548	400	293	212	150	200	1342	1150	958
Työfysioterapeutti 1 lk	1172	1100	648	439	500	359	161	200	167	1772	1800	1174
Työfysioterapeutti 2 lk	5	20	2	0	20	0	1	10	0	6	50	2
Työpsykologi	176	150	258	97	50	52	28	10	19	301	210	329
Työpaikkakäynnit	69	50	149	51	35	107	30	40	74	150	125	330
Työth puhelinkonsultaatiot	2705	2500	2357	1679	1600	1619	1228	800	1112	5612	4900	5088
Tth lääk puhelinkonsultaatiot	319	205	290	42	23	60	5	10	34	366	238	384

88P

OK

	Haapajärvi				Pyhäjärvi				Reisjärvi				Selänne			
	tp2018		ta2019		tp2019		ta2018		tp2019		ta2019		tp2018		ta2019	
TERVEYS- JA VANHUSPALVELUT																
Suun- ja Hampaiden terveydenhuolto																
Hammassiäkärillä käynnit	4663	5500	5583	3088	3039	2200	2384	1959	10135	10700	10581					
Suuhygienistillä käynnit	1686	1600	1957	1017	651	900	577	500	3280	3000	3223					
Hammashoitajalla käynnit	396	200	261	437	231	300	889	400	1722	900	1399					
Erikoishmi käynnit	869	850	824	372	392	350	230	150	1471	1350	1400					
Erikoissairaanhoido																
Neurologi	86/78	80	63/56	59	81/75	60	8	20	145	160	144					
Geriatr	127/119	100	100	240	145	190	117	80	484	370	285					
Kirurgi/Urologi	146/107	150	262/179	23	36	40	15	20	146	210	262					
Skopiat	136	120	156	344/144	344/133	120	62	60	337	300	344					
Keuhkokuoliäkärin	54	60	7	231/143	87/72	200	24	30	231	290	87					
Konvääläkärin	585/411	340	483/332	110	80	100	58	60	585	500	483					
Kardiologi	143/54	70	150/81	50	46	40	24	20	143	130	150					
Lastenlääkärin	171/124	120	171/119	26	35	30	19	30	171	180	171					
Nefrologi	0	0	45/4	0	17	0	0	0	0	0	0					
Diabetes etävo ja vo	61	70	65	0	160/156	70	47	50	108	190	254					
Gynekologi	22	35	11	289/264	309/277	90	1	0	289	125	309					
Erikoislääkärit yht.***	1103	1145	1110	795	1072	940	375	370	2273	2455	2461					
Dialyysiyht.luku sis. ulkok.	1574/225	360	1877/176	557	670	700	73	300	1574	1360	1877					
Omaishoito																
Hoidettavat	71	57	89	71	75	50	33	29	175	136	193					
Omaishoidon vapaapäivien käyttäjien lukum.	33	33	33	35	40	40	14	15	82	88	88					
Kotihoito käynnit	56400	60750	71278	116400	133418	104750	25200	30750	198000	196250	240887					
tilapäiset asiakkaat	90	90	49	85	52	110	30	25	197	225	116					
joista uudet tilapäiset asiakkaat	23	8	9	9	19	5	9	5	41	18	43					
säännölliset asiakkaat	125	150	95	174	138	220	62	70	361	440	285					
joista uudet säännölliset kotihoidon asiakkaat	23	15	48	24	47	18	9	8	56	41	111					
Seniorineurolakäynnit	0	360	225	0	229	360	0	92	0	812	454					
kotisairaalakäynnit	0	150	295	0	351	80	0	45	79	275	725					
arvointias. määrä. Yht. laskettuna	45	41	49	84	46	82	10	9	139	132	137					
Tehostettu palveluasuminen																
Oma toiminta, päivät	21568	9490	12975	19644	0	0	8403	7665	49615	17155	20585					
Oma toiminta, paikat	26	26	24	60	0	0	20	21	106	47	47					
palveluseteli vrk	8767	14965	15258	10390	31589	29930	2677	3285	21834	48180	50846					
palveluseteliasiakkaat 30.4./31.8/31.12.	45	41	35	84	92	82	10	9	139	132	137					

ERP

OK

JRP OK

TERVEYS- JA VANHUSPALVELUT	Haapajärvi		Pyhäjärvi		Reisjärvi		Selänne	
	tp2018	ta2019	tp2019	ta2018	tp2019	ta2019	tp2018	ta2019
	tp2019	ta2019	tp2019	ta2019	tp2019	ta2019	tp2019	ta2019
Arvointiyksikkö	6	4	4	4	6	4	12	12
arvointiyksikkö paikat	1730	1000	1021	1169	102	365	3001	2365
arvointivuorokaudet								
Vuorohoito	3399	4300	2905	3038	1453	2920	7890	11330
vuorokaudet	13	11	12	10	4	5	27	26
vuorohoito paikat								
Perhehoito	2	2	4	17	3	3	22	17
asiakkaat	49	80	117	0	0	8	49	453
osa-aikaisen perhehoidon vrk lukumäärä	0	0	0	435	179	4000	614	4365
kokoaikaisen perhehoidon vrk lukum.	0	0	0	335	0	25	335	525
lyhytaikaisen perhehoidon vrk lukumäärä								
päivätoiminta	1013	4160	1110	1416	499	1000	2928	9660
päivät	40	28	32	57	23	17	120	110
osallistuneiden asiakkaiden lukumäärä								
Palveluasuminen					2573	847	2573	847
Ostetut, päivät					9	8	9	8
asiakkaiden lukumäärä								
Kotikuntoutusiimin yhteydenottojen lukum.	291	58	462	281	102	15	674	1115
kotikuntoutusasiakkaiden lukumäärä	1	18	15	5	4	8	10	41
kotikuntoutuskertojen lukumäärä	5	13	90	25	20	2	50	205
toimintaryhmien lukumäärä	1	5		0	1	10	2	25
ryhmään osallittuneiden eri asiakkaiden määrä	4			0	9		13	13

*ensimmäinen luku kertoo kaikki käynnit/käynnit ja toinen luku ko.kunnan os *** laskettu kotikunnan mukaan yhtein, ei käyntipaikan

ensimmäinen luku kertoo kaikki käynnit sisältäen ulkopaikkakuntalaiset ja toinen luku Selänteen al. ** Selänteen alueen käynnit yhteensä

9.4 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

Vastuuhenkilö: Ympäristöjohtaja Sanna Rätty

Toiminta-ajatus

Ympäristölautakunnan alaisuudessa toimiva ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut vastaa ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-ainesvalvonnan sekä rakennusvalvonnan viranomaispalvelujen tuottamisesta Selänteen kuntien sekä Kärsämäen kunnan alueella. Kun kaikki viranomaistoiminta on samassa toimielimessä, se mahdollistaa eri viranomaispalvelujen paremman yhteensovittamisen ja kokonaisvaltaisemman palvelun tarjoamisen kuntalaisille.

Toiminnan tavoitteet

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen strateginen päämäärä on turvallisen, terveellisen ja viihtyisän asuin- ja elinympäristön sekä hyöty- ja kotieläinten terveyden ja hyvinvoinnin turvaaminen ja edistäminen. Tämä edellyttää asiakaslähtöistä palvelua, eri ammattiryhmien sujuvaa yhteistyötä, ennaltaehkäisevien palvelujen painottamista, viranhaltijoiden pysyvyyden turvaamista sekä riittäviä ja oikein kohdennettuja resursseja.

Toiminnan ja palveluiden toteutuminen

Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana neljä kertaa. Pöytäkirjoihin kirjattiin yhteensä 38 §:ää. Lautakunta on siirtänyt toimivaltaa alaisilleen viranhaltijoille erittäin paljon. Tämä nopeuttaa asioiden käsittelyä ja päätöksentekoa. Viranhaltijat toimivat myös valmistelemissä asioiden esittelijöinä ympäristölautakunnan kokouksissa.

Ympäristöterveysvalvonnassa vuotta 2019 varjostivat henkilöstön resurssivaje, VATI-tietojärjestelmän ongelmat sekä poissaolot. Yksi virka oli täyttämättä noin kahdeksan kuukauden ajan ja poissaoloja oli noin 4,5 kuukauden verran. Elo-syyskuussa töissä oli vain yksi tarkastaja, kun virkoja on kolme. Kohde- ja valvontatietojärjestelmä ei toiminut alkuvuonna, joka haittasi suuresti valvontatyötä. Toimipisteet sijaitsivat edelleen Haapajärvellä, Pyhäjärvellä ja Kärsämäellä. Ympäristöterveysvalvonnan (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta) valvontasuunnitelman mukaista toiminta saatiin vaikeuksista huolimatta toteutettua, vaikka osa tarkastuksista jäikin tekemättä. Ympäristöterveysvalvonta osallistui aktiivisesti Selänteen ja kuntien sisäilmatyöryhmien toimintaan. Kaikki ilmoitukset, lupahakemukset, asiakkaiden pyytämät tarkastukset sekä lausuntopyyntö pystyttiin käsittelemään kohtuullisessa ajassa.

Valvontaeläinlääkäri teki osa-aikaista virkaa (78 %). Eläinsuojelutarkastuksia tehtiin 44 kpl, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2018 (66 kpl). Valvontaeläinlääkäri työaika ei aivan riittänyt kaikkiin valvontasuunnitelman mukaisiin tuotantotilatarkastuksiin Selänteen alueella. Valvontasuunnitelmaan kirjatusta maidontuotantotilatarkastuksista (34 kpl) toteutui 20 kpl, joka on kuitenkin hyvä saavutus resursseihin nähden. Valvontaeläinlääkäriin tehtäviin kuuluvat lisäksi sivutuotevalvonta ja eläintautivalvontaan liittyvät viranomaistehtävät.

Eläinlääkäripalveluiden saatavuudessa oli vuoden 2019 aikana jonkin verran haasteita. Toiminta käynnistettiin vuoden vaihteessa yhteisvastaanotolla ja yksi praktikkoeläinlääkäreistä nimettiin vastaavan eläinlääkäri virkaan 1.3.19 alkaen. Asiakastytyväisyyttä on mitattu yhteisvastaavotolla Roidu-asiakastytyväisysohjelman avulla. Kyselyn perusteella yhteisvastaanotto on hyvin otettu vastaan asiakkaiden taholta. Yhden vakituisen eläinlääkäri irtisanouduttua 1.9.19 alkaen, virka saadaan täytettyä vuoden 2020 puolella. Määräaikaista sijaisia oli palkattuna virkavapaiden tekemiseen. Sijaistyövoimaa käytettiin myös viikonloppuvuorotyöskentelyyn loppuvuoden aikana. Eläinlääkäreiden sijaisuuksien rekrytoinnissa oli haasteita riittävien hakijoiden puuttuessa.

Ympäristönsuojelussa työskenteli kaksi ympäristötarkastajaa, suurimman osan vuodesta kaksi viransijaista, joista toinen hoiti tehtäviä 78 %:n työajalla. Valvontasuunnitelman ja

ERP OK

valvontaohjelman mukaista valvontaa ei saatu tehtyä vuonna 2019 suunnitellusti. Lupahakemuksia ei tullut vireille yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina. Jätevesijärjestelmien toimenpideluvista annettiin lausuntoja runsaasti. Maksutuloloja ei kertynyt yhtä paljon kuin edellisinä vuosina. Ympäristötarkastajat sijaistivat toisiaan vuosilomien ym. virkavapaiden aikana.

Maa-ainesasioita on hoitanut Haapajärven toimipisteen ympäristötarkastaja. Kesäaikana työaika on painottunut maa-aineslupiin ja maa-ainesvalvontaan. Valvottavista kohteista ehdittiin tarkastaa 2019 aikana kuusi kohdetta.

Rakennusvalvonnan hakemukset pystyttiin käsittelemään palvelutasosuunnitelman mukaisesti. Yksi rakennustarkastaja hoito ajalla 10.6.-11.8.2019 koko Selänteen alueen tehtäviä, josta johtuen pystyttiin hoitamaan ainoastaan kiireelliset ilmoitus- ja lupa-asiat sekä katselmukset. Lupasihteerien työpanos on ollut merkittävä reusurssillisä rakennusvalvonnan lupa-asioiden käsittelyssä. Lupapiste-sähköinen asiointijärjestelmä on aiheuttanut lisätyötä niissä tapauksissa, kun asiakas on hakenut lupaa perinteisellä paperihakemuksella. Rakennusvalvonnassa otettiin käyttöön uusi pilvipalvelupohjainen KuntaNet7 -järjestelmä. Laskutusjärjestelmän käyttöönotto on viivästynyt. Murtomäen tuulivoimapuiston (Pyhäjärvi) tuulivoimaloiden luvituksesta johtuen rakennusvalvonnan maksutuotot ylittivät vuonna 2019.

Strategisten ja laadullisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2019 asiakasta koskevana strategisena päämääränä oli asiakaslähtöinen palvelu ja asiakkaiden tehokas neuvonta ja ohjaus sekä tehokas tiedottaminen. Käsittelyajat pysyivät kohtuullisina ja viranhaltijat olivat tavoitettavissa tavoitetason mukaisesti. Henkilöstöä koskevana strategisina tavoitteina oli työyhteisöllisyyden edistäminen ja henkilöstön tiedon ajantasaisuus. Tästä johtuen ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen palaveriteita on pidetty säännöllisesti ja uutena käytäntönä aloitettiin viikoittaiset skype-palaverit. Jokaisella työntekijällä on ollut mahdollisuus osallistua koulutuksiin. Koulutuksissa on hyödynnetty myös etäyhteyksiä. Koulutuspäiviä kertyi vuoden 2019 aikana yhteensä 63 kpl. Myös henkilöstön omaehtoista koulutautumista tuettiin Ppky Selänteen koulutusperiaatteiden mukaan.

Ympäristöterveysvalvonnan valvontasuunnitelman mukainen toiminta elintarvike-, terveydensuojelu- sekä tupakkalain osalta ei täysin toteutunut palvelutasosuunnitelman mukaisesti. Syyinä tähän olivat VATI-järjestelmän toimimattomuus ja vaje henkilöstöresursseissa. Peruseläinlääkäripalvelut pystyttiin hoitamaan, vaikka sijaisten saannissa olikin välillä haasteita. Tuotantotilojen tarkastuksia tehtiin 59 % valvontasuunnitelman mukaisesta määrästä, mikä on hyvä tulos käytettävissä olleisiin resursseihin nähden. Ympäristönsuojelussa ja maa-ainesvalvonnassa ei pystytty toteuttamaan vuosisuunnitelman tavoitetta suunnitelmallisessa valvonnassa. Kuntayhtymähallitus on muuttanut täyttämättä olevan ympäristö- ja rakennustarkastajan viran ympäristötarkastajan viraksi, mutta virantäyttöä ei ole laitettu toimeen. Rakennusvalvonnassa sähköisen Lupapiste – asiointi- ja arkistopalvelun käyttö vakiintui.

Asiakas				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Asiakaslähtöinen palvelu	Verkkosivujen hyödyntäminen, henkilökunnan tavoitettavuus, asiakkaan viivytyksetön ja tasapuolinen palvelu, riittävät henkilöstöresurssit	Käsittelyajat	Hakemukset käsitellään viivytyksettä	Toteutui
Asiakkaiden tehokas neuvonta ja ohjaus ja tehokas tiedottaminen		Viranhaltijoiden hyvä tavoitettavuus	Ympäristötarkastajien sekä rakennustarkastajien palvelupisteet tai palvelupäivät kaikissa Selänteen kunnissa	Toteutui

ERB CK

Palvelut (prosessit)				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Lakisääteisten viranomaispalveluiden tuottaminen Laadukas asiakirjahallinta Viranomaisyhteistyö ja palveluiden tuottaminen yhden luokun periaatteella	Riittävät henkilöstö- ja talousresurssit myös ennalta-ehkäiseviin palveluihin Sähköisten palveluprosessien käyttöönotto Yhteislausunnot, keskinäiset lausuntopyyntö ja sisäinen tiedonkulku	Suoritteiden määrät Palveluiden tuottaminen tasapuolisesti ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti Sähköiset ilmoituslomakkeet ja sähköinen arkisto Yhteislausuntojen ja sisäisten lausuntojen määrä	Valvontasuunnitelmissa ja talousarvion vuosisopimuksessa esitetyt tavoitteet Sähköisen asioinnin ja lupaprosessin sujumuuden ja taloudellisuuden kehittäminen	Suoritteiden määrät eivät täysin toteutuneet Toteutui
Henkilöstö				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Työyhteisöllisyyden edistäminen ja viranomaisyhteistyön hyödyntäminen Henkilöstön tiedon ajantasaisuus, työn mielekkyys ja sujuvuus	Riittävät henkilöstöresurssit Säännölliset palaverit ja virkistyspäivät Esimiehen ja työntekijän kehityskeskustelut Tarpeita vastaava koulutussuunnitelma	Ympän ja eläinlääkäreiden palaverien / virkistyspäivien toteutuminen Kehityskeskustelujen toteutuminen Koulutussuunnitelman teko	Ympän yhteinen palaveri 6 krt/v, eläinlääkäripalavereita väh. 2 krt/v, virkistyspäivä kerran vuodessa Kehityskeskustelut kaikkien kanssa Jokainen osallistuu vuosittain koulutukseen Videoyhteyskoulutusten hyödyntäminen	Palaverit toteutuivat suunnitellusti. Henkilöstöresurssissa oli vajetta. Ei toteutunut Halukkaat pääsivät koulutuksiin Toteutui
Talous				
Strategiset päämäärät	Kriittiset menestystekijät	Mittari	Tavoitetaso 2019	Toteutuma 31.12.2019
Resurssien oikein kohdentaminen, kokonaisuuden hallinta ja kustannustehokas palvelujen tuotto	Riskiperusteiset ja realistiset resurssihin mitoitettavat valvontasuunnitelmat Maksutaksan mukaisten maksujen perintä	Valvontasuunnitelmien ja tulostavoitteen toteutumisen seuranta Seurataan miten maksutulot kattavat toimintamenoja	Toteutuma väh. 75 % Realistisen talousarvion laatiminen ja siinä pysyminen Kasvava kattavuus	Toteutui osittain. Maksutuotot ylittyivät, talousarviossa pysyttiin ja rahaa jäi käyttämättä.

ERO OK

Suoritteiden toteutuminen

Ympäristöterveysvalvonnan keskeisimmät suoritteet vuonna 2019

Toimiala	Tarkastuksia	Päätökset ja ilmoitukset	Lausunnot	Näytteenotot
Elintarvike (sis. alkutuotanto)	98	8	0	21
Terveystarkastus	84	20	18	51
Tupakka	10	2	0	0

Toimiala	Päätökset	Lausunnot	Ilmoitukset	Tarkastukset
Ympäristönsuojelu	15	100	26	15
Maa-ainesvalvonta	6	0	0	6

Toimiala	Rakennus- ja toimenpideluvat	Ilmoitukset	Katselmukset ja tarkastukset
Rakennusvalvonta	338	221	354

Toimiala:	Lukumäärä
eläinlääkintähuolto	
Sairaskäynnit, virka-aika	
Vastaanottokäynnit, virka-aika	
Terveystarkastuskäynnit	299
Eläinsuojelutarkastukset	62
Sairaskäynnit, päivystysaika	
Vastaanottokäynnit, päivystysaika	
Suunnitellut tarkastukset	5

Toimintatuotot ja -menot

Hallinto	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-43 520,00		-43 520,00	-38 830,55	4 689,45	89,22 %	-48 026,87	9 196,32
TOIMINTATUOTOT							38,10	-38,10
TOIMINTAKULUT	-43 520,00		-43 520,00	-38 830,55	4 689,45	89,22 %	-48 064,97	9 234,42
Karsämäen palvelut	-15 700,00		-15 700,00	-14 341,26	1 358,74	91,35 %	-17 733,71	3 392,45
TOIMINTATUOTOT							13,78	-13,78
TOIMINTAKULUT	-15 700,00		-15 700,00	-14 341,26	1 358,74	91,35 %	-17 747,49	3 406,23
Pyhäjärven palvelut	-32 160,00		-32 160,00	-28 520,78	3 639,22	88,68 %	-35 690,73	7 169,84
TOIMINTATUOTOT							28,31	-28,31
TOIMINTAKULUT	-32 160,00		-32 160,00	-28 520,78	3 639,22	88,68 %	-35 719,03	7 198,25
Reisjärven palvelut	-16 810,00		-16 810,00	-15 031,38	1 778,62	89,42 %	-18 683,84	3 652,46
TOIMINTATUOTOT							14,81	-14,81
TOIMINTAKULUT	-16 810,00		-16 810,00	-15 031,38	1 778,62	89,42 %	-18 698,65	3 667,27
Kalkki yhteensä	-108 190,00		-108 190,00	-96 723,97	11 466,03	89,40 %	-120 135,14	23 411,17

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-57 900,00		-57 900,00	-56 985,88	914,12	98,42 %	-53 495,47	-3 490,41
TOIMINTATUOTOT	14 850,00		14 850,00	6 376,01	-8 473,99	42,94 %	13 170,91	-6 794,90
TOIMINTAKULUT	-72 750,00		-72 750,00	-63 361,89	9 388,11	87,10 %	-66 666,38	3 304,49
Karsämäen palvelut	-31 640,00		-31 640,00	-32 061,89	-421,89	101,33 %	-30 187,66	-1 874,23
TOIMINTATUOTOT	8 150,00		8 150,00	3 504,09	-4 645,91	42,99 %	7 258,97	-3 754,88
TOIMINTAKULUT	-39 790,00		-39 790,00	-35 565,98	4 224,02	89,38 %	-37 446,63	1 880,65
Pyhäjärven palvelut	-43 010,00		-43 010,00	-42 293,35	716,65	98,33 %	-39 969,70	-2 323,65
TOIMINTATUOTOT	11 050,00		11 050,00	4 732,32	-6 317,68	42,83 %	9 840,76	-5 108,44
TOIMINTAKULUT	-54 060,00		-54 060,00	-47 025,67	7 034,33	86,99 %	-49 810,46	2 784,79
Reisjärven palvelut	-31 360,00		-31 360,00	-30 832,20	527,80	98,32 %	-29 072,46	-1 759,74
TOIMINTATUOTOT	7 800,00		7 800,00	3 449,89	-4 350,11	44,23 %	7 146,71	-3 696,82
TOIMINTAKULUT	-39 160,00		-39 160,00	-34 282,09	4 877,91	87,54 %	-36 219,17	1 937,08
Kalkki yhteensä	-163 910,00		-163 910,00	-162 173,32	1 736,68	98,94 %	-152 725,29	-9 448,03

ERP OK

Ympäristöterveysvalvonta

Ympäristöterveysvalvonta	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-91 650,00		-91 650,00	-50 902,20	40 747,80	55,54 %	-65 829,09	14 926,89
TOIMINTATUOTOT	13 050,00		13 050,00	16 757,82	3 707,82	128,41 %	19 833,37	-3 075,55
TOIMINTAKULUT	-104 700,00		-104 700,00	-67 660,02	37 039,98	64,62 %	-85 562,46	18 002,44
Kärsämäen palvelut	-44 640,00		-44 640,00	-25 888,15	18 751,85	57,99 %	-33 136,26	7 248,11
TOIMINTATUOTOT	6 350,00		6 350,00	8 176,75	1 826,75	128,77 %	9 677,39	-1 500,63
TOIMINTAKULUT	-50 990,00		-50 990,00	-34 064,90	16 925,10	66,81 %	-42 813,64	8 748,74
Pyhäjärven palvelut	-71 850,00		-71 850,00	-39 984,66	31 865,34	55,65 %	-51 710,14	11 725,48
TOIMINTATUOTOT	10 250,00		10 250,00	13 163,64	2 913,64	128,43 %	15 579,57	-2 415,93
TOIMINTAKULUT	-82 100,00		-82 100,00	-53 148,30	28 951,70	64,74 %	-67 289,71	14 141,41
Reisjärven palvelut	-37 390,00		-37 390,00	-20 742,81	16 647,19	55,48 %	-28 006,28	7 263,47
TOIMINTATUOTOT	5 350,00		5 350,00	6 828,93	1 478,93	127,64 %	8 082,18	-1 253,25
TOIMINTAKULUT	-42 740,00		-42 740,00	-27 571,74	15 168,26	64,51 %	-36 098,46	8 516,72
Kaikki yhteensä	-245 530,00		-245 530,00	-137 517,82	108 012,18	56,01 %	-178 681,77	41 163,95

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuolto	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-250 960,00		-250 960,00	-230 422,97	20 537,03	91,82 %	-194 625,04	-35 297,93
TOIMINTATUOTOT	19 150,00		19 150,00	13 482,50	-5 667,50	70,40 %	11 412,01	7 070,49
TOIMINTAKULUT	-270 110,00		-270 110,00	-238 088,19	32 021,81	88,14 %	-205 663,79	-32 424,40
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-5 817,28	-5 817,28		-373,26	-5 444,02
Kärsämäen palvelut	-116 070,00		-116 070,00	-107 248,38	8 821,62	92,40 %	-105 715,71	-1 532,65
TOIMINTATUOTOT	8 200,00		8 200,00	6 457,93	-1 742,07	78,76 %	5 918,55	539,38
TOIMINTAKULUT	-124 270,00		-124 270,00	-112 587,62	11 682,38	90,60 %	-111 440,70	-1 146,92
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-1 118,69	-1 118,69		-193,58	-925,11
Pyhäjärven palvelut	-173 750,00		-173 750,00	-156 349,98	17 400,02	89,99 %	-146 145,55	-10 204,43
TOIMINTATUOTOT	12 200,00		12 200,00	10 341,79	-1 858,21	84,79 %	8 697,98	1 645,81
TOIMINTAKULUT	-185 950,00		-185 950,00	-165 015,67	20 934,33	88,74 %	-154 559,04	-10 456,63
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-1 678,10	-1 678,10		-284,49	-1 393,61
Reisjärven palvelut	-142 440,00		-142 440,00	-140 458,19	1 981,81	98,61 %	-116 637,52	-23 820,67
TOIMINTATUOTOT	10 450,00		10 450,00	10 219,71	-230,29	97,80 %	6 670,66	3 549,05
TOIMINTAKULUT	-152 890,00		-152 890,00	-146 457,78	6 432,22	95,79 %	-123 089,99	-23 367,79
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				-4 220,12	-4 220,12		-218,19	-4 001,93
Kaikki yhteensä	-683 220,00		-683 220,00	-634 479,52	48 740,48	92,87 %	-563 123,84	-71 355,68

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-62 240,00	64 400,00	2 060,00	-41 585,65	39 525,65	2018,72 %	-47 753,70	89 339,35
A3100 TOIMINTATUOTOT	41 500,00	64 400,00	105 900,00	125 859,17	19 959,17	118,85 %	42 126,36	83 732,81
A4100 TOIMINTAKULUT	-100 140,00		-100 140,00	-84 273,52	15 866,48	84,16 %	-89 558,12	5 284,60
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 700,00		-3 700,00		3 700,00			321,94
Kärsämäen palvelut	-27 790,00	28 800,00	1 010,00	17 931,50	16 921,50	1775,40 %	-22 499,50	40 431,00
A3100 TOIMINTATUOTOT	18 600,00	28 800,00	47 400,00	56 249,91	8 849,91	118,67 %	18 827,41	37 422,50
A4100 TOIMINTAKULUT	-44 790,00		-44 790,00	-38 318,41	6 471,59	85,55 %	-41 183,03	2 864,62
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 600,00		-1 600,00		1 600,00			143,88
Pyhäjärven palvelut	-58 120,00	60 100,00	1 980,00	38 797,71	36 817,71	1959,48 %	-44 031,27	82 828,98
A3100 TOIMINTATUOTOT	38 750,00	60 100,00	98 850,00	117 421,70	18 571,70	118,79 %	39 302,24	78 119,46
A4100 TOIMINTAKULUT	-93 420,00		-93 420,00	-78 623,99	14 796,01	84,16 %	-83 033,16	4 409,17
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 450,00		-3 450,00		3 450,00			300,35
Reisjärven palvelut	-26 450,00	26 600,00	150,00	17 007,08	16 857,08	11338,05 %	-20 359,73	37 166,81
A3100 TOIMINTATUOTOT	17 150,00	26 600,00	43 750,00	52 031,16	8 281,16	118,93 %	17 415,34	34 615,82
A4100 TOIMINTAKULUT	-41 450,00		-41 450,00	-35 024,08	6 425,92	84,50 %	-35 813,45	819,37
A7100 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 150,00		-2 150,00		2 150,00			1 931,62
Kaikki yhteensä	-174 700,00	179 900,00	5 200,00	115 321,94	110 121,94	2217,73 %	-134 644,20	249 966,14

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	Alkup.TA	Muutos	Talousarvio	TP2019	Ero €	%	TP2018	Muutos 2018/2019 €
Haapajärven palvelut	-506 370,00	64 400,00	-441 970,00	-335 555,95	106 414,05	75,92 %	-409 730,17	74 174,22
TOIMINTATUOTOT	88 550,00	64 400,00	152 950,00	162 475,50	9 525,50	106,23 %	85 580,75	75 894,75
TOIMINTAKULUT	-591 220,00		-591 220,00	-492 214,17	99 005,83	83,25 %	-495 615,71	3 401,55
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	3 700,00		3 700,00	5 817,28	2 117,28	157,22 %	695,20	5 122,08
Kärsämäen palvelut	-235 840,00	28 800,00	-207 040,00	-161 608,18	45 431,82	78,06 %	-209 372,86	47 664,68
TOIMINTATUOTOT	41 300,00	28 800,00	70 100,00	74 388,69	4 288,69	106,12 %	41 696,09	31 692,59
TOIMINTAKULUT	-275 540,00		-275 540,00	-234 878,17	40 661,83	85,24 %	-250 631,49	15 753,32
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	1 600,00		1 600,00	1 118,69	-481,31	69,92 %	337,46	781,23
Pyhäjärven palvelut	-378 890,00	60 100,00	-318 790,00	-228 351,06	90 438,94	71,63 %	-317 547,38	89 196,32
TOIMINTATUOTOT	72 250,00	60 100,00	132 350,00	145 661,45	13 311,45	110,06 %	71 448,86	72 212,59
TOIMINTAKULUT	-447 690,00		-447 690,00	-372 334,41	75 355,59	83,17 %	-390 411,40	18 076,99
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	3 450,00		3 450,00	1 678,10	1 771,90	48,64 %	584,84	1 093,26
Reisjärven palvelut	-254 450,00	26 600,00	-227 850,00	-190 057,50	37 792,50	81,41 %	-212 759,83	22 702,33
TOIMINTATUOTOT	40 750,00	26 600,00	67 350,00	72 539,69	5 179,69	107,69 %	39 329,70	33 199,59
TOIMINTAKULUT	-293 050,00		-293 050,00	-258 367,07	34 682,93	88,16 %	-249 939,72	8 427,35
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	2 150,00		2 150,00	4 740,12	2 070,12	196,28 %	2 149,81	2 070,31
Kaikki yhteensä	-1 375 550,00	179 900,00	-1 195 650,00	-915 572,69	280 077,31	76,58 %	-1 149 910,24	233 737,55

9.5 Investointien toteutuminen

Suurin investointikohde oli Abilitan liittymä kansalliseen tulorekisteriin, yhteensä 20.118,98 euroa. Lisäksi tehostetun palveluasumisen siirryttyä Karjalahdelta Koivikkoon, hankittiin uutta irtaimistoa yhteensä 19.991,13 eurolla. LifeCaren palvelualustan investointi aloitettiin vuoden 2019 puolella, toteutui 16.958 euroa. Hankkimatta jätettiin Kanta-projektissa sosiaalityössä ja kylmiöt Haapajärvelle ja Reisjärvelle. Lisäksi Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän hankinta (PSOP palveluseteli) siirtyi vuodelle 2020 toteutettavaksi. Investointimenot olivat yhteensä 57.068,11 euroa.

Investointimenot/kohde	Alkuperäinen TA	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama %
Kanta-projekti, sosiaalityö	20 250	0			
Kylmiö, Haapajärvi	20 000	0			
Kylmiö, Reisjärvi	10 500	0			
Koivikon irtaimisto, Haapajärvi		20 000	20 000	19 991,13	0,04
Abilitan liittymä kansalliseen tulorekisteriin		20 000	20 000	20 118,98	0,59
LifeCare palvelualusta		41 658	41 658	16 958,00	59,29
PSOP palvelusetelit		10 685	10 685	0,00	
Yhteensä	50 750	92 343	92 343	57 068,11	38,20

9.6 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen TA	Talousar- viomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	423 390		423 390	337 456	20
Satunnaiset erät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-217 170	97 970	-119 200	-88 276	26
Investointihyödykkeiden myyntitulot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	206 220		304 190	249 180	18
Rahoituksen rahavirta					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Rahoituksen rahavirta				1 364 804	
Rahavarojen muutos	206 220		304 190	1 613 984	431
Rahavarat 31.12.	2 470 169			4 084 153	
Rahavarat 1.1.	2 470 169			2 470 169	
Muutos					

ERP OK

10 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA (ulk.)	2019	2018
TOIMINTATUOTOT	76 514 715,58	75 411 489,79
Myyntituotot	70 543 984,25	69 293 251,88
Maksutuotot	5 182 095,21	4 985 554,10
Tuet ja avustukset	352 040,41	470 642,72
Muut toimintatuotot	436 595,71	662 041,09
TOIMINTAKULUT	-76 287 943,66	-75 101 531,55
Henkilöstökulut	-25 409 701,24	-27 309 188,00
Palkat ja palkkiot	-20 915 238,63	-22 291 030,37
Henkilösivukulut	-4 494 462,61	-5 018 157,63
Eläkekulut	-3 763 970,50	-4 136 808,66
Muut henkilösivukulut	-730 492,11	-881 348,97
Palvelujen ostot	-37 846 559,87	-36 882 244,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 616 922,33	-2 549 970,33
Avustukset	-6 715 829,00	-4 694 440,75
Muut toimintakulut	-3 698 931,22	-3 665 688,20
TOIMINTAKATE	226 771,92	309 958,24
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	37 138,71	27 498,18
Korkotuotot	15 468,20	16 280,83
Muut rahoitustuotot	52 725,37	43 865,53
Muut rahoituskulut	-31 054,86	-32 648,18
VUOSIKATE Summa	263 910,63	337 456,42
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-263 910,63	-337 456,42
TILIKAUDEN TULOS Summa	,00	-,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	,00	-,00

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2019	2018	2017	2016	2015
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	263 910,63	337 456,42	344 379,21	294 467,20	254 430,57
Satunnaiset erät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-57 068,11	-88 276,52	-355 785,21	-530 498,15	-290 155,20
Investointihyödykkeiden myyntitulot				29 392,94	34 054,76
Toiminnan ja investointien rahavirta	206 842,52	249 179,90	-11 406,00	-206 638,01	-1 669,87
Rahoituksen rahavirta					
Onnan pääomien muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-9 205,91	3 342,83	718,42	-13 363,82	2 249,60
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 752,59	6 166,67	21 038,04	6 373,79	73 589,94
Saamisten muutos	-938 691,31	957 999,39	-489 735,61	-415 615,60	1 424 140,21
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	128 451,48	397 294,95	-303 578,12	-634 241,55	-218 620,00
Rahoituksen rahavirta	-830 198,33	1 364 803,84	-771 557,27	-1 056 847,18	1 281 359,75
Rahavarojen muutos	-623 355,81	1 613 983,74	-782 963,27	-1 263 485,19	1 279 689,88
Rahavarat 31.12.	3 460 797,38	4 084 153,19	2 470 169,45	3 253 132,72	4 516 617,91
Rahavarat 1.1.	4 084 153,19	2 470 169,45	3 253 132,72	4 516 617,91	3 236 928,03
Muutos	-623 355,81	1 613 983,74	-782 963,27	-1 263 485,19	1 279 689,88

Tase

TASE	2019	2018		2019	2018
VASTAAVAA	9 902 333,46	9 783 087,89	VASTATTAVAA	9 902 333,46	9 783 087,89
A Pysyvät vastaavat	310 438,04	517 280,56	A Oma pääoma	18 998,00	18 998,00
I Aineettomat hyödykkeet	86 605,29	172 183,61	I Peruspääoma	18 998,00	18 998,00
1. Aineettomat oikeudet	86 605,29	172 183,61	D Toimeksiantojen pääomat	5 166,32	14 372,23
II Aineelliset oikeudet	222 831,75	344 095,95	2. Valtion toimeksiannot		
4. Koneet ja kalusto	205 873,75	344 095,95	3. Muut toimeksiantojen pääomat	5 166,32	14 372,23
6. Keskenäiset hankinnat	16 958,00		E Vieras pääoma	9 878 169,14	9 749 717,66
III Sijoitukset	1 001,00	1 001,00	II Lyhytaikainen	9 878 169,14	9 749 717,66
1. Osakkeet ja osuudet	1 001,00	1 001,00	5. Saadut ennakot	11 654,16	72 030,19
C Vaihtuvat vastaavat	9 591 895,42	9 265 807,33	6. Ostovelat	4 835 337,31	4 614 327,64
I Vaihto-omaisuus	134 420,01	123 667,42	7. Muut velat	1 446 782,44	1 489 823,21
1. Aineet ja tarvikkeet	124 170,01	116 551,42	8. Siirtovelat	3 584 395,23	3 573 536,62
2. Valmiit tuotteet	10 250,00	7 116,00			
II Saamiset	5 996 678,03	5 057 986,72			
1. Myyntisaamiset	5 252 124,90	4 130 086,93			
3. Muut saamiset	513 017,13	490 409,26			
4. Siirtosaamiset	231 536,00	437 490,53			
IV Rahat ja pankkisaamiset	3 460 797,38	4 084 153,19			

11 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

11.1 Arvostuksen periaatteet

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistolla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Saatavien poistot on tehty vuosittain kuolinpesien osalta. Muut saatavat on poistettu vuodelta 2017. Tilinpäätöksessä ei ole varauduttu Reisjärven ensihoidon kustannusten kirjaukseen touko-joulukuulta 2019. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvöpalvelukuntayhtymä Soiten hallitus 17.6.2019 § 110 päätti palauttaa ylijäämiä vuosilta 1999-2017, ylijäämäpalautusta tuli yhteensä Reisjärvelle 99.531 euroa ja Haapajärvelle 24.863 euroa. Tilinpäätöksen valmistuttua Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvöpalvelukuntayhtymä Soitelta saapunut Reisjärven ensihoidon lasku -147.716,07 euroa kirjataan vuoden 2020 menoksi.

Haapajärven tehostetussa palveluasumisessa osa toiminnoista siirtyi Attendo Oy:n toiminnaksi vuonna 2018. Pyhäjärven tehostetun palveluasumisen yksikkö siirtyi kokonaisuudessaan Attendo Oy:n toiminnaksi vuonna 2018. Tehostetun palveluasumisen toiminta muuttui siten palvelusetelillä tuotettavaksi, mikä näkyy tuloslaskelmassa avustusmenojen lisääntymisenä ja henkilöstömenojen pienenemisenä verrattuna vuoteen 2018.

Reisjärven akuuttivuodeosaston toiminta lakkautettiin 31.7.2019 ja sen tilalle perustettiin arviointiyksikkö. Lisäksi Reisjärven Vanhainkotiyhdistyksen ostosopimus palveluasumisesta sanottiin irti ja muutettiin kotihoidon tuottamaksi. Muutos vaikuttaa Reisjärven vuodeosaston ja arviointi- ja lyhytaikaishoidon sekä kotihoidon menoihin vertailtaessa kustannuksia vuoteen 2018.

Kuntayhtymähallitus päätti 22.11.2018 kokoukseen luopua työterveyshuollon terveydenhoitolain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettujen työterveyshuollon sairaanhoito- ja muiden terveystalvöpalvelujen tuottamisesta yrityksille, mikä vaikuttaa tulokseen toimintatuottojen vähentymisenä.

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa mm. Murtomäen tuulivoimapuiston tuulivoimaloiden luvituksesta johtuen rakennusvalvonnan maksutuotot ylittyivät edelliseen vuoteen verrattuna noin 250.000 euroa.

11.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

11.2.1 Kuntayhtymän toimintatuotot

Kuntayhtymän toimintatuotot	2019	2018
Myyntituotot jäsenkunnilta	68 110 966	66 603 210
Erikoissairaanhoido	507 184	498 613
Perusterveydenhuolto	2 103 085	2 162 993
Terveystuotojen ja eläinlääkintähuolto	102 611	123 289
Sosiaalipalvelut	5 494 256	5 745 549
Muut palvelut	196 613	277 835
Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä*	76 514 715	75 411 490

*)Toimintatuottojen erittely esitetty ulkoisista eristä

11.2.2 Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

Palvelujen ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	31 078 718	29 408 116
Muiden palvelujen ostot	8 458 774	8 952 758
Palvelujen ostot yhteensä	39 537 492	38 360 874

Sisältää sisäiset ostot, korjattu vuotta 2018 1.066 euroa ylöspäin.

11.3 Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuusinvestointien poistosuunnitelma on hyväksytty yhtymähallituksessa ja jäsenkuntien valtuustoissa.

Poistoajat ja -menetelmät:

	Tasapoisto/vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
- atk-ohjelmat	3 vuotta
- muut	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
- puhelin- tai atk-verkko	15 vuotta
- muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
- kuljetusvälineet/autot	5 vuotta
- muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta
- muut kevyet koneet	5 vuotta
sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta

- atk-laitteet 3 vuotta
- muut laitteet ja kalusteet 3 vuotta

Käyttöomaisuuskirjanpitoon aktivoidaan aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankintamenot, jotka ovat 10.000 euroa. Hyödyke, joka koostuu useasta eri komponentista ja joiden yhteenlaskettu hankintameno ylittää 10.000 euroa, aktivoidaan käyttöomaisuuskirjanpitoon. Alle 10.000 euron pienhankinnat ovat käyttöönottovuoden kuluja, mutta niistä pidetään erillistä irtaimistoluetteloa. Yhtymähallitus antaa irtaimistoluettelon pitämisestä ohjeet.

Kuntayhtymän perustamisen yhteydessä jäsenkunnilta siirtyneet pysyvien vastaavien hyödykkeet (irtaimisto) on poistettu kahden vuoden aikana tase-erittäin yhdisteltyinä nimikkeinä, jotka ovat tulleet siis vuonna 2011 loppuun poistettua.

11.4 Tasetta koskevat liitetiedot

11.4.1 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Edelliseen vuoteen verrattuna poistot olivat 75.219,75 euroa pienemmät ja lisäykset 32.882,37 euroa pienemmät sisältäen keskeneräiset hankinnat.

	Aineettomat hyödykkeet Aineettomat oikeudet	Aineelliset hyödykkeet Koneet ja kalusto	Sijoitukset Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	172 183,61	344 095,95	1 001,00	517 280,56
Lisäykset tilikauden aikana	20 118,98	19 991,13		40 110,11
Keskeneräiset hankinnat		16 958,00		16 958,00
Tilikauden poisto	105 697,30	158 213,33		263 910,63
Poistamaton hankintameno	86 605,29	222 831,75		309 437,04
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	86 605,29	222 831,75	0,00	309 437,04

11.4.2. Sijoitukset

Kuntien Tiera Oy:n osakkeita on merkitty yksi osake hintaan 1 euro kuntayhtymän johtaja Johanna Kiiskilän allekirjoituksella 31.3.2011. Kuntayhtymähallitus päätti kokouksessaan 22.11.2018 154 §:ssä hankkia Joki ICT Oy:n osakkeen hintaan 1.000 euroa.

	Osakkeet
Hankintameno 1.1.	1 001
Lisäykset	
Vähennykset	
Siirrot erien välillä	
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	1 001

11.4.3 Saamiset:

Lyhytaikaiset saamiset:

Myyntisaamiset	2019	2018
Myyntisaamiset jäsenkunnilta ja muilta		
1725 Myyntisaamiset jäsenkunnilta	4 132 653,56	3 056 107,41
1740 Myyntisaamiset muilta		
1741 Hallintopalvelut/Selänne	187 307,11	92 734,66
Asiakasmaksujen myyntisaamiset		
17416 Avohoidon maksut UUSI MR	78 973,98	73 989,67
17417 Vuodeosastomaksut UUSI MR	130 005,07	125 015,82
17418 Hammashoitomaksut UUSI MR	69 168,49	64 843,64
17419 Erikoissairaanhoidomaksut UUSI MR	21 673,86	19 811,60
17420 Työterveyshuollon maksut UUSI MR	56 328,21	92 553,01
17421 Kuntalaskut UUSI MR	80 424,50	123 607,52
17422 Kotipalvelumaksut UUSI MR	310 385,59	316 854,87
17424 Palveluasumismaksut UUSI MR	107 628,25	85 356,96
17425 Vammaispalvelut UUSI MR	69 891,78	71 247,63
17426 Ohjauskorvaus UUSI MR		153,90
Ympäristöpalvelujen myyntisaamiset		
1742 Lupamaksut	3 250,50	799,80
1743 Ympäristövalvontamaksut	4 434,00	
1745 Ympäristövalvonta UUSI MR		7 010,44
Muut saamiset		
1796 Postimaksujen selvittelytili	3 377,60	2 147,79
1805 Vähennyskelpoiset 23/24 %		
1808 Palautuskelpoiset	509 639,53	488 261,47
18081 Yhteisöostot		
1809 Laskennalliset palautukset		
1810 Muut saamiset		
1812 Muut laskutettavat		
A1490		
Muut siirtosaamiset		
1826 Muilta	231 536,00	437 490,53
1827 Muilta/Kärsämäen kunta		
Saamiset yhteensä	5 996 678,03	5 057 986,72

11.4.4 Peruspääoma

Perussopimuksen mukaisesti 13 §:n mukaan peruspääoma on mitoitettu vuoden 2010 tilinpäätöksessä kuukauden toimintamenojen mukaiselle tasolle. Se on jakaantunut kuntien peruspääomasijoituksiksi 31.12.2009 mukaisten asukaslukujen perusteella. Peruspääoma on määritelty vuoden 2010 tilinpäätöksessä perussopimuksen mukaisesti. Peruspääoman muutoksista päätetään jäsenkuntien valtuustojen yhtäpitävin päätöksin.

Kuntayhtymähallitus on 21.8.2014 § 114 esittänyt perussopimuksen 13 §:n muutettavaksi siten, että jäsenkunnat maksavat peruspääomaa kuntayhtymälle 1 €/asukas ja se jakautuu kuntien peruspääomasijoituksiksi 31.12.2013 kuntakohtaisten asukaslukujen suhteessa. Peruspääoman jakautuminen osoittaa kuntien omitusosuuksien suhteen. Jäsenkuntien valtuustot ovat hyväksyneet yhtäpitävin päätöksin peruspääoman muutoksen.

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä määritelty peruspääoman jakaantuminen kunnittain:

Kunta	Osuus peruspääomasta/euroa	Osuus peruspääomasta/%
Haapajärvi	7 614	40,08
Kärsämäki	2 723	14,33
Pyhäjärvi	5 733	30,18
Reisjärvi	2 928	15,41
Yhteensä	18 998	100

Peruspääoma	1.1.	31.12.
	18.998,00	18.998,00

11.4.5 Sekkitililimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä

Sekkitililimiitti	2019	2018
Luotollinen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000	500 000
'- siitä käyttämättä oleva määrä	500 000	500 000

11.4.6 Lyhytaikainen vieraspääoma

Saadut ennakot	2019	2018
2544 Muilta	-11 654,16	-72 030,19
Ostovelat		
2549 Muille	-4 835 337,31	-4 614 327,64
Muut velat		
2556 Tilitettävä arvonlisävero		
2557 Ennakonpidätysvelka	-522 331,86	-516 341,70
2558 Sosiaaliturvamaksuvelka	-16 311,97	-17 275,76
2559 Tulojen selvittelytili		
2561 Jäsenmaksut	-2 432,57	-3 367,87
2562 Puolueverot	-16,50	-25,50
2563 Perheiden selvittelytili		
2565 Ulosotot	-1 215,60	-3 305,49
2566 Nettopalkat	-363 636,49	-413 163,58
25670 KueL-maksut/työnantaja	-365 927,11	-380 763,94
25672 Tapaturmavakuutusmaksu/työnantaja	-8 738,53	
25673 Työttömyysvakuutusmaksu/työnantaja	-5 357,12	
25674 Taloudellinen tuki	-1 004,60	
25676 Varhe-maksut		
25675 KueL alle 53-v/työntekijät	-155 633,30	-155 579,37
25679 Työttömyysvakuutusmaksut/työntekijät	-4 022,97	
2568 Palkkojen selvittelytili	-153,82	
Siirtovelat		
2580 Lomapalkkajaksotus	-3 573 525,52	-3 413 043,84
Muut siirtovelat		
2588 Muille	-302,28	-148 261,92
2589 Muille/Kärsämäen kunta	-10 567,43	-12 230,86
Yhteensä	-9 878 169,14	-9 749 717,66

11.4.7 Lomapalkkavelka

Kirjanpidon mukainen lomapalkkavelka vuodelle 2019 oli -3.413.043,84 euroa. Laskennallinen lomapalkkavelka vuodelle 2019 on -3.573.525,52 euroa, joten lomapalkkavelan muutos oli -160.481,68 euroa. Lomapalkkavelka on laskettu lomarahojen osalta voimassa olevien kunta-alan sopimusten mukaisesti, koska lomarahoja alentava Kiky-sopimus oli voimassa vuosina 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019. Lomapalkkavelka on laskettu palkkakirjanpidosta saadun toteutuman mukaisena lisätynä vuosiloma-ajan palkkaa korottavalla lomalisällä (sunnuntai-, ilt- ja yötyökorvaus).

11.4.8 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

ERP OK

Henkilöstön lukumäärä 31.12. palvelulinjoittain

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2019	2018
Hallinto- ja toimistopalvelut	23	26
Hyvinvointipalvelut	120	129
Terveys- ja vanhuspalvelut	424	455
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	21	21
Yhteensä	588	631

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen

Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	-25 409 701	-27 309 188
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	-25 409 701	-27 309 188

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tiliteytyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Suomen Keskusta Haapajärven kunnallisjärjestö	283	542
Suomen Keskusta Reisjärven kunnallisjärjestö	209	173
Suomen Keskusta Pyhäjärven kunnallisjärjestö	14	
Haapajärven Perussuomalaiset (PS)		5
Sosiaalidemokraattinen Puolue Haapajärven ty Sarastus	277	405
Sosiaalidemokraattinen Puolue Pyhäjärven Työväenyhdistys		8
Pyhäjärven Vasemmisto ry	87	
Tiliteytyt luottamushenkilömaksut yhteensä	870	1 133

Lakisääteisestä tilintarkastusta suorittavan tilintarkastusyhteisön palkkiot

Tilintarkastusyhteisö	2019	2018
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuslausunnot		
Tilintarkastuspalkkiot	3 015	5 985
Muut palkkiot		420
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 130	
Palkkiot yhteensä	8 145	6 405

Kuntayhtymän ja sen intressitahoihin kuuluvien välinen liiketoiminta

ERP OK

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen omistaa Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungit ja Reisjärven kunta. Kärsämäen kunta on osajäsen ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa. Perussopimus on allekirjoitettu 12.11.2008. Perussopimusta on tarkistettu kuntayhtymähallituksen päätöksellä 16.10.2014 § 145. Jäsenkunnat ovat antaneet kuntayhtymälle tehtäväksi ja vastuulle järjestää asukkailleen lain säätämät sosiaali- ja terveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidon palvelut. Kuntayhtymän tehtävänä ja vastuulla on järjestää myös ympäristöterveydenhuollon, ympäristösuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut. Lisäksi kuntayhtymä tuottaa jäsenkunnilleen talous-, henkilöstö- ja it-palvelut. Jokainen jäsenkunta vastaa asukkaidensa käyttämien palveluiden todellisista omakustannushintaisista kustannuksista (perussopimus 15 §).

Kuntayhtymän johtajan kanssa on 16.6.2016 § 78 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu neljän kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta ja yli kaksi vuotta kestäneen virkasuhteen jälkeen erokorvaus on kuuden kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus.

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma ja leasingvastuut

Haapajärven Vanhainkotiyhdistyksen kanssa solmitun vuokrasopimuksen irtisanomisaika on yksi vuosi (Olavikoti). Olavikodin vuokrasopimus päättyi 31.3.2019. Haapajärven Vanhainkotiyhdistyksen Kuonalantien vuokrasopimuksen irtisanomisaika on kolme (3) kuukautta. Jokilaaksojen Koulutuskuntayhtymän solmittu vuokrasopimus Erkkiläntie 1, Haapajärvi päättyy 31.12.2033. Attendo Oy:ltä on vuokrattu tehostetun palveluasumisen yksikkö Koivikko ja arviointiyksikkö Pääskynen 1.3.2019 alkaen, vuokrasopimus on voimassa 29.2.2024 saakka ja sopijaosapuolilla on mahdollisuus sopia viiden vuoden jatkokaudesta. Reisjärven Vanhainkotiyhdistys ry:n kanssa solmitun vuokrasopimuksen irtisanomisaika on 12 kuukautta. Pyhäjärven Vanhainkotiyhdistys ry:ltä vuokratun tilan irtisanomisaika on asuinhuoneenvuokralain mukainen. Jäsenkuntien ja muiden kanssa solmitut vuokrasopimukset ovat irtisanottavissa yhden kuukauden irtisanomisajalla.

Vuokravastuut	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä	3 221 189	3 367 588
– seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 229 714	3 076 300
Leasingvastuut	152 776	103 427
– seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	143 243	105 467
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.		

Taseen ulkopuolisten järjestelyjen erääntyvä osuus vastuusitoumuksen luonteen perusteella

Oikeudenkäyntikuluihin ei ole varattu taseeseen rahaa. Kuntayhtymässä on vireillä yksi vahingonkorvausasia.

EAR OK

12 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Haapajarvella 27. helmikuuta 2020

Kuntayhtymän johtaja

Tuomas Atkila

Peruspalvelukuntayhtymä Selanteen yhtymähallitus

~~Haapajarvella 27. helmikuuta 2020~~
kuntayhtymähallituksen puheenjohtaja

_____

_____

_____

_____

_____

Tilintarkastusmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta kertomuksen

Haapajarvella 6. touko kuuta 2020

BDO Audiator Oy

Asko Vanhatupa, JHTP

HENKILÖSTÖRAPORTTI VUODELTA 2019

1 YLEISTÄ

Kuntayhtymän luottamushenkilöiden, johdon ja esimiesten on tunnettava henkilöstövoimavarat, joilla palvelut järjestetään. Henkilöstövoimavarojen ennakointi on osa strategiatyötä, jossa määritellään henkilöstöä koskevat tavoitteet, pyritään turvaamaan työvoiman saatavuus, henkilöstön osaaminen, työhyvinvointi ja työn tuloksellisuus. Tieto henkilöstövoimavaroista auttaa henkilöstösuunnittelua myös palvelutarpeiden muuttuessa. Henkilöstöraportti on kiinteä osa edellisen vuoden talouden ja toiminnan tarkastelua. Henkilöstöraportti sisältää henkilöstöä ja sen työtä, kehitystä, tuottavuutta, tuloksia sekä terveyttä ja työkykyä koskevia tunnuslukuja ja tilastoja.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen strategian mukaisesti kuntayhtymän tehtävänä on palvelurakenteesta huolehtiminen yhdistämällä erillisten organisaatioiden, yksiköiden ja toimijoiden voimavarat hyödyntäen teknologisia ratkaisuja ja mahdollisia laadunhallinta- tai toiminnan-ohjausjärjestelmiä. Palveluketjut ja työmenetelmät tulee olla toimivia ja tuloksellisia prosessien uudistamisella ja jatkuvalla arvioinnilla ja toiminnan kehittämällä yhdessä henkilöstön kanssa. Henkilöstöresurssit hyväksytään talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Selänteen strategiana on muuttuviin palvelutarpeisiin vastaava henkilöstö, joka on riittävä, hyvinvoiva, osaava, innovatiivinen ja sitoutunut. Vuorovaikutteista johtamista suositaan ja työyhteisön toimivuuteen panostetaan (esimies- ja työyhteisötaidot). Kriittisinä menestystekijöinä ovat henkilöstön osaamisen, pysyvyyden ja saatavuuden turvaaminen sekä oikea kohdentaminen. Työyhteisöä kehitetään johtamisen, esimiestyön, työhyvinvoinnin ja työyhteisöllisyyden näkökulmasta.

Kuntayhtymän työpaikkailmoitukset julkaistaan FCG Talent Oy:n kuntarekryssä ja Te-toimiston sivuilla. Varahenkilöstöpankki on toiminut helmikuun 2017 alusta lähtien ja se on tuonut hoitoon jatkuvuutta ja helpottanut sijaisten hankintaa. Henkilökunnan irtisanoutuminen oli vähäistä henkilökuntamäärään verrattuna, mutta esim. terveyskeskuslääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden, eläinlääkäreiden rekrytointi on ollut haasteellista. Palvelujen kehittämistä on jatkettu palvelulinjoilla mm. Reisjärven vuodeosaston toimintaa muuttamalla.

Esimiehiä kannustettiin käyttämään Varhaisen tuen -mallia henkilökunnan työssä jaksamisen edistämiseksi. Kolmikantaneuvotteluja käytiin yhdessä työterveyshuollon kanssa ja tarpeen mukaan järjestettiin työnohjausta henkilökunnalle.

Henkilöstön työtyytyväisyyskyselyä tehtiin syksyllä. Työn vaaratekijöiden tunnistamista ja riskien arviointia jatkettiin työpaikoilla työsuojeluvaltuutetun opastuksella. Työmenetelmiä kehitettiin vuoden aikana.

2 KÄSITTEITÄ

Henkilöstöllä tarkoitetaan tässä henkilöstötilinpäätöksessä päätoimista henkilökuntaa työllistetyt mukaan lukien. Päätoimiseksi katsotaan henkilö, jonka työaika on vähintään puolet täydestä työajasta. Henkilöstöön kuuluu sekä kuukausi- että tuntipalkkaisia työntekijöitä/ viranhaltijoita. Henkilökunnan palvelussuhteet ovat joko pysyviä, sijaisuuksia tai määrärajan voimassa olevia.

Tiedot henkilöstön määrästä ja rakenteesta ovat vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisia. Osa tiedoista, kuten poissaolo-, kustannus-, koulutus- ja työpanostiedot ovat koko vuodelta

3 HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 31.12.2019

Kertomusvuoden lopussa (taulukko 1) vakinaista henkilökuntaa oli 453 henkeä ja sijaisia 135 henkeä, joista työllistettyjä 4. Vakituudesta henkilökunnasta osa-aikatyössä oli 52 henkeä, joka henkilötyövuosiksi muutettuna on 34 henkilötyövuotta. Siten vuoden lopussa vakituisen henkilöstön määrä oli 435 henkeä. Osa-aikatyössä olevasta henkilökunnasta noin 0,1 % on osa-aika-eläkkeellä. Vuoden aikana toteutettiin Reisjärven vuodeosaston muutos Arviidaksi, jolla ei ollut vaikutusta vakanssien määriin. Kertomusvuoden aikana on vakinaiseen virka-/työsuhteeseen vakinaistettu 26 henkilöä mm. lähihoitajia, esimiehiä, toimistohenkilökuntaa ja lääkäreitä. Terveyskeskuslääkäreitä ei onnistuttu rekrytoimaan vakinaisiin virkoihin. Kaikkia avoimia virkoja/työsuhteita ei ole täytetty hakijoiden puuttumisen vuoksi. Lisäksi sairaanhoidollista osaamista on lisätty vakanssimuutoksella.

Vakinaisen henkilökunnan määrään vaikuttaa vuoden lopussa avoinna olevien työpaikkojen määrä. Kuntayhtymän sijaiset ovat pääasiassa erilaisten virka-/työloimien sijaisia. Sijaisten lukumäärään ei ole laskettu perhe- ja omaishoitajia.

Vakinaisessa palvelussuhteessa on vuoden lopussa ollut 77,1 % henkilökunnasta, määräaikaisessa palvelussuhteessa 22,2 % ja työllistettyinä 0,7 %. Koko kunta-alan henkilöstöstä lokakuussa 2018 on ollut vakinaisessa palvelussuhteessa 76,8 %. Kuntayhtymän vakinaisesta henkilökunnasta 69,3 % työskentelee terveys- ja vanhuspalvelujen palvelulinjalla. Hyvinvointipalveluissa työskentelee toiseksi suurin henkilöstöryhmä eli 22,3 % henkilökunnasta.

Taulukko 1. Henkilökunnan määrä vuonna 2015 – 2019

Palvelulinja	Vuonna 2015	Vuonna 2016	Vuonna 2017	Vuonna 2018	Vuonna 2019
Hallinto- ja toimistopalvelut	25	25	25	24	23
Hyvinvointipalv. ja varhaiskasvatus	119				
Hyvinvointipalvelut (2016-17 yhteensä)	73	94	109	103	101
Terveys- ja vanhuspalvelut (hoiipa)	291				
Terveys- ja vanhuspalvelut (2016-17 yhteensä)	110	384	376	330	314
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	16	16	16	17	15
YHT. VAKINAINEN HENKILÖKUNTA	634	519	526	474	453
Hallinto- ja toimistopalvelut	1	4	2	2	
Hyvinvointipalv. ja varhaiskasvatus	32				
Hyvinvointipalvelut (2016-17 yhteensä)	34	30	29	26	19
Terveys- ja vanhuspalvelut (hoiipa)	139				
Terveys- ja vanhuspalvelut (vuonna 2016-17 yh)	26	131	120	125	110
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	4	3	2	4	6
YHT. SIJAISET, MÄÄRÄAIKAISET JA TYÖLLISTETYT	236	168	153	157	135
KAIKKI YHTEENSÄ	870	687	687	631	588

Varh kasvatus siirtyi kuntiin 1.1.2016 lukien. Tehostettua palveluasumista siirtyi ostopalveluksi vuoden 2018 aikana. Hyvinvointipalvelut ja terveys- ja vanhuspalvelujen vuosien 2016-2018 henkilökuntamäärät on yhdistetty.

4 HENKILÖSTÖRAKENNE

4.1 Keski-ikä toimialueittain ja ikäjakauma

Vakinaisten henkilökunnan keski-ikä oli 50,6 vuotta. Miesten keski-ikä oli noussut 1,2 vuodella edelliseen vuoteen verrattuna ollen 50,7 vuotta. Naisten keski-ikä oli 50,5 vuotta, mikä oli noussut 1,5 vuodella edelliseen vuoteen verrattuna. Kunta-alan koko henkilöstön keski-ikä vuonna 2018 oli 45,7 vuotta, miesten 45,6 ja naisten 45,8. Määräaikainen henkilöstö kunta-alalla on vakituista henkilöstöä selvästi nuorempaa.

Palvelulinjoittain tarkasteltuna korkein keski-ikä oli hallinnossa 56,1 vuotta. Hyvinvointipalveluissa keski-ikä oli 47 vuotta ja terveys- ja vanhustalvetuissa 49,5 vuotta. Keski-ikältään nuorin henkilökunta oli ympäristöpalveluissa 43,2 vuotta. Edelliseen vuoteen verrattuna keski-ikä on noussut hallinnossa 1,6 vuodella ja terveys- ja vanhustalvetuissa 1,2 vuodella. Keski-ikä on laskenut hyvinvointipalveluissa 1,3 vuodella ja ympäristö- ja rakennusvalvetuissa 0,7 vuodella.

Kuten taulukosta kaksi voidaan todeta, hallintopalvetuissa henkilökunnasta 45-59 -vuotiaita oli 60,9 % (v. 2018 66,7 %), hyvinvointipalveluissa 47,5 % (v. 2018 46,6 %), terveys- ja vanhustalvetuissa 45,5 % (vuonna 2018 48,8 %), ja ympäristö- ja rakennuspalveluissa 26,7 % (vuonna 2018 23,5 %). Vakinaisesta henkilökunnasta 23,8 % on alle 40-vuotiaita ja 19,4 % yli 60-vuotiaita. Yli 60-vuotiaiden määrä on noussut edelliseen vuoteen verrattuna 3,2 %.

Taulukko 2. Vakinaisessa palvelussuhteessa olevan henkilökunnan ikäjakauma vuonna 2019

Palvelulinja	Ikäryhmiä/henkilökuntamäärä									Yhteensä
	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60	
Hallinto- ja toimistopalvetut					2	1	5	8	7	23
Hyvinvointipalvelut		2	12	12	9	19	12	17	18	101
Terveys- ja vanhustalvetut	4	16	23	33	34	34	52	57	61	314
Ympäristö- ja rakennusvalvetut	1		1	4	5	1		1	2	15
YHTEENSÄ	5	18	36	49	50	55	69	83	88	453

4.2 Ikääntyminen

Vuoden 2005 alusta on toteutettu suuri eläkeuudistus. Henkilö voi jäädä valintansa mukaan eläkkeelle 62-68 -vuotiaana. Taulukossa kolme on arvioitu henkilökunnan eläkkeelle jäämistä. Taulukossa kolme on mukana Kevan ilmoittamat henkilöt, jotka täyttävät vanhuuseläkeikänsä vuoteen 2025 mennessä. Vuosien 2020-2025 aikana on jäämässä eläkkeelle yhteensä 112 työntekijää, joista noin 37 on lähi-/perushoitajia, kodinhoitajia tai kotiaavustajia (noin 21,5 %) ja noin 25 sairaanhoitajaa/terveydenhoitajaa (25 %). Kymmenkunta henkilöä on täyttänyt jo eläkeikänsä, mutta jatkavat edelleen töissä. Kevan eläkeuudistus astui voimaan 1.1.2017, joka myöhentää eläkkeelle jäämistä, mutta sitä ei ole otettu huomioon taulukossa. Taulukko on suuntaa antava.

Taulukko 3. Vakinaisen henkilökunnan laskennallinen eläköityminen vuosina 2020-2025

Vuosi	VAKINAISEN HENKILÖKUNNAN LASKENNALLINEN ELÄKÖITYMINEN				Yhteensä vuodessa
	Hallinto- ja toimistopalvetut	Hyvinvoin- tipalvelut	Terveys- ja vanhustalvetut	Ympäristö- ja rak.valvetut	
2020	2	5	9		16
2021		1	17		18
2022		6	15		21
2023	5	6	13		24
2024	2	6	13		21
2025		3	9		12
YHTEENSÄ	9	27	76	0	112

4.3 Sukupuoli (vakinaisen henkilökunta)

Vakinaisesta henkilökunnasta oli naisia 92,9 % eli 421 henkilöä ja miehiä 7 % eli 34 henkilöä (kuvio 1). Vakinaisen henkilökunnan sukupuolijakauma on lähes sama kuin edellisenä vuonna. Koko maassa kunnallisesta henkilökunnasta naisten osuus vuonna 2018 oli koko henkilökunnasta 80 %. Miesten määrä

kuntayhtymässä jakaantuu siten, että eniten miehiä vakinaisesta henkilökunnasta oli terveys- ja vanhushuoltopalveluissa eli 34,4 % ja toiseksi eniten hyvinvointipalveluissa eli 37,5 %. Hallinnossa sekä ympäristö- ja rakennuspalveluissa miehiä oli yhdeksän henkilöä henkilökunnasta.

Henkilöstön sukupuolijakauma 2019

Kuvio 1. Vakinaisen henkilökunnan sukupuolijakauma vuonna 2019

4.4 Keskimääräinen työhistoria työnantajalla

Henkilökunnan työhistoria on yli viiden vuoden mittainen 61,1 %:lla (2018 58,8 %) henkilökunnasta. Henkilökunta siirtyi Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeista ja Reisjärven kunnista 1.1.2010 lukien kuntayhtymään ns. vanhoina työntekijöinä. Suurimmalla osalla henkilökunnasta on ollut pitkä työhistoria omassa kunnassaan, joten suurin osa yli viiden vuoden työhistorian omaavista on kunnista siirtynyttä henkilökuntaa. Vakinaisesta henkilökunnasta 2-4 vuoden työsuhde on ollut 19,4 %:lla (2018 21,6 %) ja alle kaksi vuotta kestävä työsuhde 19,4 %:lla (2018 19,5 %).

4.5 Henkilökunnan vaihtuvuus ja rekrytointi

Vakinaisen henkilökunnan virka-/työsuhteita päättyi kertomusvuoden aikana yhteensä 39 eli 8,6 % koko henkilökunnan (31.12.2019) määrästä seuraavista syistä:

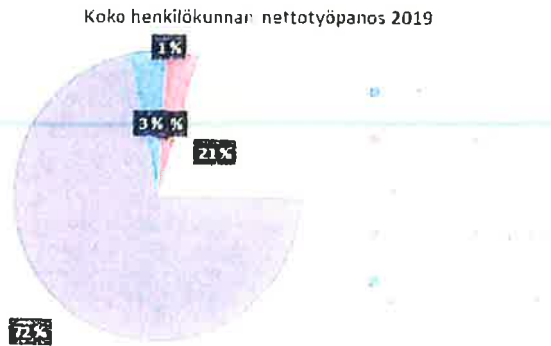
- eläke 13
- irtisanoutuminen/muu syy 26

Kuntayhtymästä vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 64,3 vuotta (2018 63,8). Kunta-alalla Kevan toimintakertomuksen 2018 mukaan vanhuuseläkkeelle siirryttiin keskimäärin 63,9 vuoden iässä.

Työharjoittelussa eri oppilaitoksista on ollut opiskelijoita. TET-jaksoille tulevia koululaisia kuntayhtymä ottaa mielellään tutustumaan sosiaali- ja terveydenhuollon työelämään.

5 TYÖPANOS LASKENNALLISINA VIRKOINA/TYÖSUHTEINA

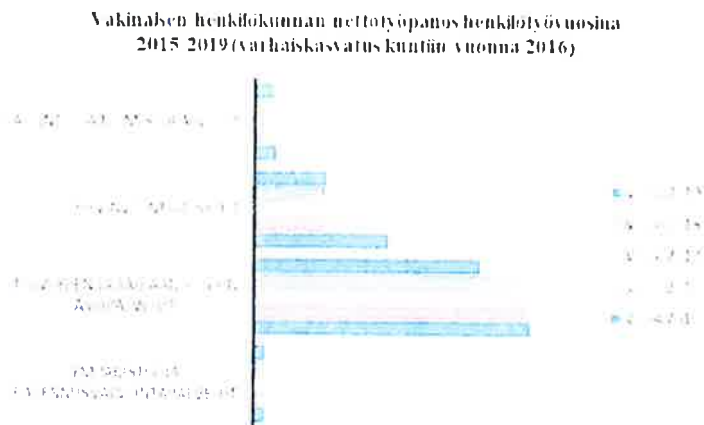
Koko henkilökunnan nettotyöpanos on esitetty kuviossa kaksi palvelulinjoittain. Terveys- ja vanhushuoltopalvelujen palvelulinja on suurin palvelujen tuottaja kuntayhtymän alueella ja siellä koko henkilökunnan nettotyöpanos oli 72 % palvelulinjan nettotyöpanoksesta. Toiseksi suurin palvelujen tuottaja oli hyvinvointipalvelujen palvelulinja 21 %:n nettotyöpanoksella. Hallinnon osuus sisältäen Taloushallinto Selman henkilökunnan on koko henkilökunnan nettotyöpanoksesta noin 4 % ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen noin 3 %. Kaikkiaan kuntayhtymässä on tehty 441 henkilötyövuotta. Vuonna 2018 koko henkilökunnan työpanos oli 490 henkilötyövuotta. Nettotyöpanos on laskenut 49 henkilötyövuotta verrattuna edelliseen vuoteen, joka johtuu palvelujen ulkoistamisista.

Kuvio 2. Koko henkilökunnan nettotyöpanos henkilötyövuosina vuonna 2019

Nettotyöpanokseen vaikuttaa merkittävimmin pitkät vuosilomat, sairauspoissaolot ja muut lakisäätöiset poissaolot. Myös vakinaisten virkojen ja työsuhteiden täyttöaste vaikuttaa työpanoksen määrään. Koulutuspäivät on nettotyöpanoksessa huomioitu osittain, koska kaikkia koulutuksia ei ole kirjattu palkkaohjelmaan.

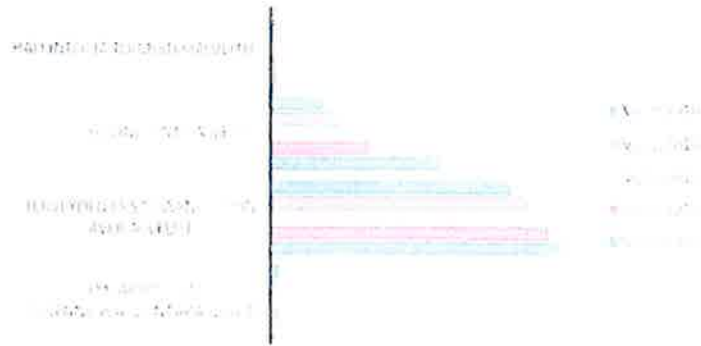
Vakinaisen henkilökunnan nettotyöpanos (kuvio 3) on 302 (2018 337) henkilötyövuotta, joka on laskenut palvelujen ulkoistusten myötä. Kuten taulukosta kolme voidaan havaita, terveys- ja vanhuspalvelujen palvelulinjan alueella nettotyöpanos henkilötyövuosina oli vakinaisella henkilökunnalla 207 (243), hyvinvointipalveluissa 66 (65), ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa 11 (11) ja hallinnossa 18 (18) henkilötyövuotta. Poissaoloista johtuvaa työvoiman vajeusta on korvattu sijaishenkilöstöllä. Henkilökunnan nettotyöpanosta on laskenut Kärsämäen ero kuntayhtymästä vuoden 2015 alusta, varhaiskasvatuksen siirtyminen jäsenkuntiin vuoden 2016 alusta ja vuonna 2018 tapahtuneet ulkoistukset.

Kuvio 3. Vakinaisen henkilökunnan nettotyöpanos henkilötyövuosina vuosina 2015-2019

Sijaishenkilökunnan tarve on laskenut sijaisten nettotyöpanosta verrattuna vuoteen 2018. Sijaishenkilökunnan tarvetta on pyritty vähentämään palkkaamalla vakinaisia varahenkilöitä hoitotyöhön. Pitkät äitiys- ja vanhempainvapaat, hoitovapaat, opintovapaat, vuorotteluvapaat, vuosilomien sijaisuudet ja sisäilmaongelmista johtuvat sijaistarpeet eivät ole vähentäneet sijaishenkilökunnan tarvetta. Sijaishenkilökunnan tarve on ollut 139 henkilötyövuotta vuonna 2018 (2018 153). Kuviossa 4 näkyvä sijaistarpeen väheneminen johtuu varhaiskasvatuksen siirrosta jäsenkuntiin 1.1.2016 alkaen. Lisäksi Kärsämäki erosi vuoden 2015 alusta kuntayhtymästä. Vuoden 2018 sijaishenkilökunnan tarvetta on vähentänyt tehdyt ulkoistukset.

Sijaishenkilökunnan nettotyöpanos henkilötöyvuosina 2015
2019 (varhaiskasvatus kuntiin vuonna 2016)

Kuvio 4. Sijaishenkilökunnan nettotyöpanos henkilötöyvuosina vuosina 2015-2019

6 OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

6.1 Osaamisen kehittäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja muuhun koulutukseen osallistui yhteensä 256 henkilöä eli 258 henkilöä vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutuspäiviä oli työpäivinä laskettuna 1.629 päivää, kuten taulukko neljä osoittaa. Koulutuspäiviä toteutui 2.070 päivää vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutusten muuttaminen sisäiseksi koulutukseksi video- ja lync-yhteydellä vähentää tilastoitujen koulutuspäivien määrää.

Taulukko 4. Koulutukseen osallistuneet pv/hlö vuonna 2019

Toimialue	Lääkärit ja hammallääkärit		Sosiaalityöntekijät		Muu korkeakoulutettu sos- ja terv.huollon h10st10		Sos- ja terv.alan amk tutkinnon suorittaneet mm. eh. sos.ohj., last.tarhano-pett.		Sos- ja terv.alan perustutkinnon suorittaneet		Muu palveluketjussa toimiva h10st10 mm. pph, taloh10st10		Opintovaapa-lain ja asetukse-n mukaine-n koulutus		Oppisopi-muskoulu-tus		Hallinnon ja muu h10kun-nan koulutus		Yhteensä		
	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	Pv	H10	
Hallinto																		7	6	7	6
Hyvinvointipalvelut			37	6	10	4	132	38	70	33	9	4	778	5				10	2	324	87
Terveys ja vanhuspalvelut	69	18			24	7	295	73	175	40	14	14			4	1	15	3	596	156	
Ympäristö ja rakennusvalvontapalvelut													639	2				61	5	702	7
Yhteensä	69	18	37	6	34	11	487	111	245	73	23	18	1417	7	4	1	95	16	1 629	256	

Organisaation kehittäminen palvelulinjoilla on ollut vilkasta. Sosiaali- ja terveyspalvelulaki edellyttää, että koulutuspäiviä järjestetään vakinaiselle henkilökunnalle 3-10 päivää vuodessa. Kaikille halukkaille on pystytty järjestämään lain vaatima koulutus. Henkilökunnalle järjestetään vuosittain lääkehuollon koulutuksia. Lain mukaan yksilön tulee päivittää viiden vuoden välein lääkehuollon osaamisensa. RAI-toimintakykymittarin käyttöönotto ja siihen liittyvät koulutuksia on toteutettu terveys- ja vanhuspalveluissa esimiehille ja Rai-vastaaville. Koko henkilökunnalle on ollut koulutusta ergonomiakorttikoulutuksessa, kinestetikka koulutuksessa ja validiakoulutuksessa. Lisäksi hoitohenkilökunta on osallistunut terveys- ja vanhuspalveluissa iv/suonensisäisen lääkehoidon koulutuksiin ja ventrogluteaalisen pistämisen koulutuksiin. Vuonna 2019 aloitettiin hoitohenkilökunnalle ISBAR-koulutukset Oulaisten ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä. Työhyvinvoinnin edistämiseksi on käytetty työnohjaajia tarpeen mukaan yksilö- ja ryhmätöyohjauksessa. Henkilöstön omaehtoista kouluttautumista on tuettu kuntayhtymän koulutusperiaatteiden mukaisesti. Koulutuksiin osallistumisissa on hyödynnetty video- ja lync-yhteyksiä.

Hyvinvointipalveluiden henkilökuntaa on koulutettu aktiivisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmiin mm. Neuvokas perhe -koulutuksella neuvoloissa. Sisäistä koulutusta on tehty laajasti jakamalla eri ammattiryhmien osaamista ja tietoa, esimerkiksi perheneuvola on kouluttanut lasten

ERT OK

mielenterveyden näkökulmia lasten kanssa työskenteleville. Ajankohtaisiin asioihin ja lakimuutoksien pohjalta tuleviin uudistuksiin on valmistauduttu kouluttautumisella, mm. lastenvalvonnan muutokset.

Hyvinvointipalveluissa on kehitetty aktiivisesti asiakaskirjahallintoa kouluttamalla kirjaamista sekä tietohuoltoselvitysten tekemisellä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoissa. LAPE-hankkeen (Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) mukaista työskentelyä on jatkettu. Perhekeskusmallin mukaisen työskentelyn syventäminen on aloitettu yhteistyössä kuntien lasten ja perheiden kanssa työskentelevien kanssa. Edelleen on kehitetty kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintaa sekä tuettu asumista. Systemistä lastensuojelun käytön osaamista on syvennetty kouluttamalla lisää henkilökuntaa mallin mukaiseen työskentelyyn.

Vanhuspalveluiden toimintaa kehitetään 1.7.2013 tulleen vanhuspalvelulain velvoitteiden, uusimman ikääntyneiden laatusuosituksen vuodelta 2017, STM:n suositusten ja Selänteen vanhuspalveluohjelman mukaisesti. Kotisairaaloimintaa on kehitetty mm. saattohoidon mahdollistamiseksi edelleen kaikissa kotihoidon alueilla asiakkaiden niin halutessa kotona ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä yhteistyössä avopalveluiden ja vuodeosaston kanssa. Sairaanhoidollista osaamista on lisätty vakanssimuutoksiin.

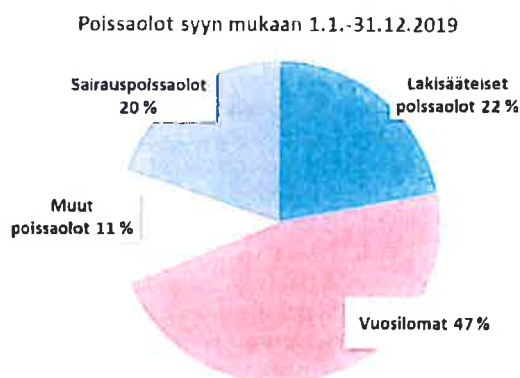
6.1 Johtamisen kehittäminen

Henkilökunnalle on järjestetty paikkakunnittain ja toimialoittain infotilaisuuksia kuntayhtymän toiminnasta. Säännöllisiä työpaikkakokouksia pidettiin palvelulinjoittain ja työyksiköittäin.

Esimiesten kanssa on pidetty esimiespalavereita. Esimiespalavereissa on käyty läpi mm. talouden seuraamiseen ja henkilöstöhallintoon liittyviä asioita. Esimiehiä kannustetaan löytämään omat vahvuutensa johtajina, jaksamaan työssään ja valmistautumaan muutoksen johtamiseen. Esimiehiä on osallistunut JET-koulutukseen ja maakunnan järjestämään muutosjohtajuuskoulutukseen, johon Selänteestä osallistui lähes kaikki esimiehet.

7 POISSAOLOT

Koko henkilöstölle poissaolopäiviä kertyi tilinpäätös vuonna 51.081 (2018 61.031) kalenteripäivää, mikä laskennallisina virka-/työsuhteina on 140 virka-/työsuhdetta, mikä on 27 virka-/työsuhteista vähemmän verran kuin vuonna 2018. Poissaolopäivien väheneminen johtuu henkilökunnan vähenemisestä ulkoistusten myötä. Poissaoloista 46,7 % (kuvio 4) aiheutui vuosilomista (23.836 pv), 19,8 % sairauslomista (10.133 pv), 22,1 % lakisääteisistä virkavapaista/työlomista (11.268 pv) ja muista poissaoloista 11,4 % (5.844 pv), joista suurin osa oli palkattomia työlomia/virkavapaita.

Kuvio 4. Koko henkilökunnan kaikki poissaolot syyn mukaan 1.1.-31.12.2019

Vuoteen 2018 verrattuna koko henkilökunnan sairauspoissaolo- ja tapaturmapäivät laskivat 2.379 päivällä. Vakinaisen henkilökunnan sairauslomat laskivat 1.785 päivää ja sijaisten vähenivät 596 päivää. Lakisääteiset poissaolot vähenivät yhteensä 3.674 päivää mm. vuorotteluvapaapäivien osalta, mutta esim. äitiyslomien ja hoitovapaapäivien määrä lisääntyi. Muut poissaolot ovat pysyvät lähes ennallaan verrattuna edelliseen vuoteen erotuen 36 päivällä, mikä johtuu pääasiassa palkattomien työ-

ja virkavapaiden lisääntymisestä. Koko henkilökunnan vuosilomapäivien määrä väheni 2.810 päivää. Vuosilomapäivien määrän vähenemiseen vaikuttaa henkilökunnan vuosilomaosikeuden lyheneminen uusien työntekijöiden vuosilomien kertymättömyyden vuoksi, mutta myös toteutuneet ulkoistukset. Kaikkiaan poissaolopäivien määrä väheni 8.900 päivää edelliseen vuoteen verrattuna.

Sairauspoissaolojen palkkakustannukset sivukuluineen olivat laskennallisesti noin 3 milj.€ eli noin 65 virka-/työsuhdetta. Sijaistarve muodostuu pääasiassa vakinaisen henkilökunnan vuosilomista, sairauslomista ja lakisäätteisistä poissaoloista.

Kuvioista viisi voidaan todeta, että vakinaisen henkilökunnan kaikki poissaolot ovat vähentyneet 23 laskennallisella viralla/työsuhteella vuoteen 2018 verrattuna. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa poissaolojen määrä on pysynyt samana, mutta hallintopalveluissa nousnut yhdellä viralla/työsuhteella. Terveys- ja vanhuspalveluissa poissaolojen määrä on laskenut 18 viralla/työsuhteella ja hyvinvointipalveluissa kuudella viralla/työsuhteella.

Kuvio 5. Vakinaisen henkilökunnan kaikki poissaolot laskennallisina virkoina vuosina 2015-2018

8 TERVEYDELLINEN TOIMINTAKYKY JA TYÖHYVINVOINTI

8.1 Henkilöstön sairastavuus

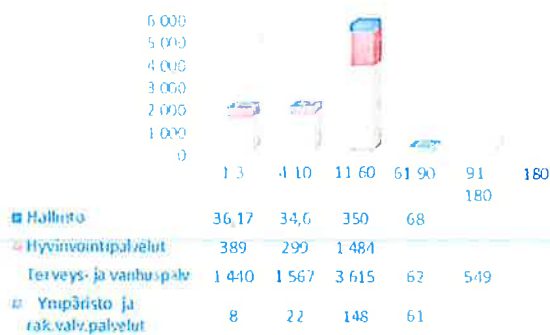
Koko henkilöstön sairauspoissaoloja kertyi vuodelta 2019 kalenteripäivinä 10.133 päivää (2018 12.513= tehty tarkistuksia edellisen henkilöstöraportin valmistumisen jälkeen), josta tapaturman vuoksi poissaolopäiviä 220 päivää. Sairauspoissaolojen vähenemiseen vaikuttaa kuntayhtymässä tehdyt ulkoistukset. Vertaillaessa sairauslomapäivien vähenemistä pois lukien ulkoistukset, sairauspäivät ovat vähentyneet noin 900 päivää edelliseen vuoteen verrattuna. Työtapaturmia tapahtui 42 kappaletta, joista 80,9 % tapahtui työssä. Sairauspäivä/sairastaneet henkilöt olivat henkilöä kohden 21,1 (2018 24,4) kalenteripäivää. Vuoden lopussa olleen henkilökuntamäärän mukaan sairauspäiviä oli 17,2 päivää/työntekijä (2018 20,2 päivää/työntekijä). Kunta10-tutkimuksen mukaan kunta-alan henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2016 oli keskimäärin 16,7 päivää yhtä henkilötyövuotta kohti. Eniten vuonna 2016 kunta-alalla sairastivat kodinhoitajat, lähihoitajat, koulukäyntiavustajat, siivoajat ja sairaala-apulaiset (24-31 päivää). Sosiaali- ja terveydenhuollon eri ammattiryhmien sairauspoissaoloissa on isoja eroja. Sote alan johtajat lääkärit jne sairastavat vähemmän kuin kuntatyöntekijät keskimäärin. Sen sijaan sairaanhoitajat (20 pv), lähihoitajat (26 pv) ja kodinhoitajat (31 pv) sairastivat selvästi enemmän. Koko työajasta laskettuna sairauspäivien osuus oli 4,6 %, (2018 5,2 %), laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,6 %. Sairausajan palkkoja sivukuluineen ei ole voitu selvittää, mutta niitä vastaavia korvauksia on saatu Kansaneläkelaitokselta ja vakuutusyhtiöltä yhteensä noin 351.100 euroa. Korvaussumma vuodelta 2018 oli yhteensä 376.489 euroa. Sairauspäivärahoja on siten saatu hivenen vähemmän verrattuna vuoteen 2018.

Vakinaisen henkilökunnan sairauslomien pituus kalenteripäivinä/henkilöä kohti laskettuna on ollut hallinto- ja toimistopalveluissa 32,6 päivää, hyvinvointipalveluissa 13,5 päivää, terveys- ja vanhuspalveluissa 17,5 päivää sekä ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa 23,9 päivää. Henkilökunnan sairauslomien pituus vaihtelee palvelulinjoilla suurestikin esim. pitkien sairauslomien vuoksi. Sisäilmaongelmat vaikuttavat edelleen sairauslomien määrään.

Kuvioista kuusi voidaan todeta, että henkilökunnan sairauslomapäivistä pisimmät sairauslomat olivat terveys- ja vanhushuoltopalveluissa). samoin kuin edellisellä vuonna. Terveys- ja vanhushuoltopalvelujen henkilökuntamäärä on yli puolet koko kuntayhtymän henkilöstöstä ja siitä johtuen suurin osa sairauslomista sijoittuu suurimmalle palvelulinjalle. Sairauslomista 55,2 % (vuonna 2018 52,7 %) oli kestoltaan 11-60 päivää (5.598 pv), 19 % (vuonna 2018 19,4 %) sairauslomista kesti 4-10 päivää (1.923 pv), 18,5 % (vuonna 2018 16,2 %) sairauslomista kesti 1-3 päivää (1.873 pv), 7,3 % (vuonna 2018 11,6 %) sairauslomista kesti yli 60 (739 pv).

Sairauslomien myöntäminen jaksoissa ei anna oikeaa kuvaa pitkien sairauslomien kestosta, koska palkkaohjelman raportointi ei kykene yhdistämään sairauslomia. Vertailu edellisiin vuosiin on vertailukelpoinen. Edellisessä vuoteen verrattuna pitkät sairauslomat eli yli 11 päivää kestävät ovat vähenivät 1.123 päivää verrattuna edelliseen vuoteen. Esimiehen luvalla annetut sairauslomapäivät ovat laskeneet noin 120 päivällä edelliseen vuoteen verrattuna, yhteensä 556 päivää. Esimiehen luvalla saa olla pois enintään viisi kertaa kolme päivää. Esimiehen luvalla poissaolot vähentävät työterveyshuollon käyntejä.

Koko henkilökunnan sairauslomien ja niiden kesto kalenteripäivinä 2019

Kuvio 6. Koko henkilökunnan sairauspoissaolot kalenteripäivää/hlö vuonna 2019

Kuvioista seitsemän voidaan todeta, että vakinaisen henkilökunnan sairaudesta aiheutuvat poissaolot laskivat 1.785 päivällä edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauslomapäivien määrä laski terveys- ja vanhushuoltopalveluissa 2.583 päivää. Sairauslomapäivien määrä nousi hyvinvointipalveluissa 566 päivää, hallinnossa 62 päivää ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluissa 172 päivää. Sairauspäivien määrät vaihtelevat vuosittain yksiköstä toiseen.

Vakinaisen henkilökunnan sairastavuus kalenteripäivinä vuosina 2015-2018 (vaihdevuorokäytössä vuonna 2016)

Kuvio 7. Vakinaisen henkilökunnan sairastavuus vuosina 2015-2019

Kuviossa kahdeksan on vertailtu vakinaisen henkilökunnan suurimpien ammattiryhmien sairastavuutta. Toimistohenkilökunnan keskimääräinen sairauslomien pituus oli 11,3 kalenteripäivää sairaanhoitajien/terveydenhoitajien 18,2 ja kouluasteen hoitajien 27,5. Edelliseen vuoteen verrattuna kalenteripäivinä toimistohenkilökunnan sairauslomien määrä on laskenut 155 päivää. Kouluasteen hoitajien sairauslomien määrä on sama kuin edellisellä vuonna ja sairaanhoitajien 4 päivää isompi.

Vakinaisesta henkilökunnasta suurimpien
ammattiryhmien sairastavuus vuonna 2019
kalenteripv/hlö

Kuvio 8. Suurimpien ammattiryhmien sairastavuus vuonna 2019 kalenteripv/hlö

Työnantaja seuraa Varhaisen tuen malli -ohjeen mukaisesti työoloja ja työhyvinvointia. Esimies ottaa puheeksi sairauslomat silloin, kun työntekijällä on yksi tai useampia lyhyitä sairauspoissaoloja neljän kuukauden aikana tai yksi yli 10 päivän sairauspoissaolo tai yli 30 sairauspoissaolopäivää 12 kk:n aikana. Keskustelun tarkoituksena on vahvistaa työntekijän voimavaroja työssään, edistää hänen työhön paluutaan ja sopia niitä edistävästä toimenpiteistä. Kolmikantaneuvotteluja on käyty vuoden aikana, joissa on pyritty löytämään mahdollisuuksia työntekijän työuran pidentämiseen.

8.2 Henkilöstön jaksamisen tukeminen ja työkykyä ylläpitävä toiminta

Henkilökunnan työkiertoa eri tehtäviin/työpisteisiin on tuettu mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi henkilökunnan osa-aikaeläkkeelle siirtymiseen on suhtauduttu myönteisesti ja siten tuettu mahdollisuutta olla työelämässä pitempään. Henkilökuntamäärään nähden työkyvyttömyyseläkkeitä on toimintavuoden aikana toteutunut vähäinen määrä.

Selänteen työhyvinvointia kartoitettiin syksyllä 2019 sähköisellä työhyvinvointikyselyllä. Kyselyn vastausprosentti oli 36,4 %. Tehdyn kyselyn mukaan Selänteen strategiaa henkilökunnasta noin 40 % toteuttaa työssään ja visio koettiin hyväksi. Lähiesimiehen tuki koettiin tärkeäksi vastausten perusteella, kun taas ylempi johto koettiin tuntemattomaksi ja tiedottaminen ei toimi. Omaa työtä ja onnistumista työssä arvostettiin, hyväksyttiin erilaisuus ja muutoksien kohtaamiseen oltiin valmiita. Työilmapiiri omassa työyhteisössä koettiin hyväksi ja työntekijät toimivat aktiivisesti työilmapiiriin hyväksi. Positiivisen ajattelun koettiin edistävän työssä viihtymistä. Uusien tehtävien vastaanottaminen koettiin innostavaksi. Oma terveys koettiin hyväksi, mutta töiden tekemiselle ei ole riittävästi aikaa. Itseluottamus henkilöstöllä on hyvällä tasolla. Vastausten perusteella työyhteisön kehittämistä ei tule tehdä kehittämisen vuoksi, vaan aina tulee olla hyvät perustelut muutoksille. Työhyvinvointikyselyn tuloksia on analysoitu esimiesten ja ylemmän johdon toimesta. Tehdyn kyselyn perusteella valittiin kehittämiskohteiksi seuraavat asiat: kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen henkilökunnalle, tiedottamista tehostetaan, kuukausittaiset skype-keskustelut järjestetään henkilökunnalle iltapäivin, Intra-sivut kehitetään selkeämmiksi ja kehityskeskustelujen tilalle otetaan tsemppikeskustelut 1-2 kertaa vuodessa esimiehen ja työntekijän välillä.

Selänne on ollut savuton työpaikka 1.1.2012 alkaen. Kuntayhtymän työterveyshuoltosopimus on kokonaisvaltaista työterveyshuoltoa sisältäen lakisääteisen työterveyshuollon ja yleislääkäritasoisien työterveyspainotteisen sairaanhoidon.

Kelan järjestämille Kiila-kuntoutuskursseille henkilökunnasta on osallistunut muutama henkilö. Työoloselvityksiä on tehty työterveyshuollon toimesta ja niihin on osallistunut työterveyshoitajan lisäksi työfysioterapeutti ja tarvittaessa työterveyslääkäri tai työpsykologi. Työkykyä ylläpitäviä ryhmiä on järjestetty eri ammattiryhmille. Työyhteisön kehittämishankkeita on aloitettu muutamassa työyksikössä. Työterveyslääkärin palveluja on ostettu Pyhäjärvelle viikoittain ja Haapajärvelle tarvittaessa. Etälääkäripäivät on otettu käyttöön ja ne toteutetaan viikoittain Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Työpsykologin vastaanottoja on nykyisin viikoittain, päivä Haapajärvellä ja päivä Pyhäjärvellä. Reijjärven työntekijät ovat voineet varata ajan Haapajärvelle tai työpsykologi on käynyt Reijjärvellä.

Työkykyneuvotteluja on varhaisen puuttumisen ohjeen mukaan otettu arkiseksi työvälineeksi ja niitä käydään tarvittaessa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Puheeksiottokeskusteluja (noin 40) ja kolmikantaneuvotteluja työntekijän työuran pidentämiseksi on käyty noin 25 vuoden aikana ja niiden pitämisessä on kehitytty siten, että asioista puhutaan suuremmin. Työnohjausta on järjestetty tarvittaessa

sekä yksilö- että ryhmätöönhojauksena. Keva on myöntänyt muutamia työkokeiluja työntekijöille. Työfysioterapeutin aloittamat työergonomiakorttikoulutuksia on järjestetty koko vuoden työntekijöille. Työntekijöille on järjestetty myös kinesteettikkakoulutus ja turvallisuuskoulutus. Työsuojelua on toteutettu hyvässä yhteistyössä työsuojelupäällikön ja työsuojeluvaltuutetun kanssa mm. siten, että he ovat mukana työpaikkakäynnillä.

Työnantaja otti käyttöön vuoden 2017 alusta Smartum-kuntosetelin. Setelin arvo kokoaikaisella työntekijällä on 40 euroa vuodessa. Selänteen omia kuntosaleja on henkilökunnan ollut mahdollisuus käyttää silloin, kun ne eivät ole varattuna muuhun toimintaan.

Selänteessä toimii laaja-alainen työhyvinvointityöryhmä, joka seuraa ja arvioi henkilöstön jaksamista, työoloja, ja tuottaa ehdotuksia työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Henkilökunnan jaksamiseen kiinnitetään huomiota koulutuksen, työnohjauksen, esimiesvalmennuksen, toimintojen järjeistämisen mm. ergonomisen työskentelyn ja riittävän henkilöstömitoituksen keinoin. Henkiseen hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota osallistavalla johtamisella ja mm. työnohjauksen avulla. Työhyvinvointikyselyn tulosten perusteella laadittujen tavoitteiden toteuttamista jatketaan työyksiköissä.

Kuntayhtymän käyttöön on valmistettu seuraavat työsuojeluohjelmat: Työsuojeluohjelma, Varhaisen tuen malli, Päihdeohjelma, Ohjeistus työpaikkahäirinnän, epäasiallisen kohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja lopettamiseksi, Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, Sovelletun työn ohje, Korvaavan työn ohje, Ohje huomautuksen tai varoituksen antamiseksi, Toimintaohje työnvaatimusten ja työntekijän työkyvyn yhteen sovittamiseksi, Varhaisen puuttumisen helpottamiseksi laadittiin muistiopohja esimiesten tueksi. Sisäilmatyöryhmä on kokoontunut aktiivisesti sisäilmaongelmien vuoksi. Yhteistoimintaorganisaatio kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa käsittelemään henkilökuntaa koskevia asioita.

9 PALKKA- JA MUUT HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Kunta-alalle solmittiin uudet sopimukset 13.2.2018. Sopimukset ovat voimassa 1.2.2018-31.3.2020. Aiemmin solmitun kilpailukyky sopimuksen mukaisesti kaikkien kunta-alan sopimusten lomarahan vähentäminen toteutetaan vähentämällä lomarahaa 30 prosentilla nykyisestä tasosta lomanmääräytysvuosien 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019 osalta.

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) sopimus sisältää 1.1.2019 paikallisen järjestelyerän, jonka suuruus on 1,2 prosenttia ja 1.4.2019 yhden prosentin yleiskorotuksen. Syksyn 2018 kuluessa päästiin neuvottelutulokseen ammattijärjestöjen edustajien kanssa järjestelyerän jakamisesta 1.1.2019 alkaen. Kiky-sopimuksen mukaista työaikaa on kohdennettu suoraan asiakastyöhön esim. perjantaisin otetaan asiakkaita pitempään vastaan.

Kunnallisen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen (TS) järjestelyerä 1.1.2019 on 1,2 % ja yleiskorotus 1.4.2019 yksi prosentti. Kunnallisen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimuksen palkkoja tarkistetaan 1.1.2019 ja 1.4.2019, kustannusvaikutus on yhteensä koko sopimuskaudella 3,5 prosenttia.

Kunnallisen lääkärin virkaehtosopimuksen (LS) paikallinen järjestelyerä 1.1.2019 on 0,7 prosenttia ja yleiskorotus 1.4.2019 terveyskeskus- ja -hammaslääkäreillä 2,1 prosenttia ja eläinlääkäreillä 1 prosentti.

Kuntayhtymän tuloslaskelman mukaiset työvoimakustannukset olivat 25,9 miljoonaa euroa (taulukko 5), mikä on noin 1,9 miljoonaa euroa vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Vakinaisen henkilökunnan palkat laskivat 5,6 %, mikä johtuu ulkoistuksista. Erilliskorvausten kustannukset laskivat 15,1 %, samoin määräaikaisen henkilökunnan ja sijaisten palkat 8,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilösivukulut olivat yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa, joista eläkekulut noin 3,7 miljoonaa euroa. Kuntayhtymän eläkekulut ovat normaalia kunnallishallinnon organisaatiota pienemmät, koska kuntayhtymä maksaa KuEL-maksuista ainoastaan palkkaperusteista maksua. Varhe-maksu on muuttunut prosenttiperusteiseksi maksuksi, jota kuntayhtymä maksaa keskisuuren työnantajan mukaan laskettuna. Työnantajan henkilöstön sivukulut laskivat 11,6 % edelliseen vuoteen verrattuna johtuen mm. Kiky-sopimuksen vaikutuksesta ja henkilöstömenojen laskusta.

Kuntayhtymän hallinto- ja toimistopalvelut sekä kuntayhtymän ja kuntien yhteisesti järjestämät talous- ja henkilöstöhallintopalvelujen rahapalkkamenot olivat 1,04 milj. €, ollen 2,9 % pienemmät kuin edellisenä vuonna. Edelliseen vuoteen verrattuna palkkamenot laskivat Haapajärven kaupungin osalta

2.6 %, Kärsämäen kunnan osalta 5,5 % ja Pyhäjärven osalta 15,2 %. Palkkamenot nousivat Reisjärven kunnan osalta -0,3 %.

Taulukko 5. Palkka- ja muut henkilöstökulut kunnittain vuonna 2019

	2 019	2 018	Muutos % ed. vuoteen
Työvoimakustannukset yhteensä	-25 865 653	-27 755 622	7,31
josta			
1 Palkat yhteensä	-20 915 239	-22 291 030	6,58
josta			
- Maksetut palkat ja palkkiot	-294 565	-343 110	16,48
- Vakinaisen henkilökunnan palkat	-14 761 035	-15 584 700	5,58
- Tuntipalkat	-60 905	-64 696	6,23
- Erilliskorvaukset	-2 117 213	-2 437 921	15,15
- Lomarahat	-687 708	-721 142	4,86
- Vuosiloman sijaisten, määräaikaisten ja työllistettyjen palkat	-3 172 489	-3 441 981	8,59
- Kokouspalkkiot	-25 287	-21 211	-16,12
- Asiantuntija- ym. Muut palkkiot	-17 648	-21 300	20,69
- Muut palkkiot			
- Jaksotetut palkat ja palkkiot	-131 268	-28 458	-78,32
- Kela- ja tapaturmakorvaukset	352 879	376 489	6,69
2 Työnantajan eläke- ja muut sosiaalivakuutusmaksut	-4 494 463	-5 018 158	11,65
3 Henkilöstöinvestoinnit			
- Työterveyshuolto, netto	-244 729	-190 109	-22,32
- Koulutus ja muu kehittäminen	-115 599	-121 865	5,42
- Muut yhteensä (työpaikkaruokailu, virkistys jne.)	-95 623	-134 460	40,61

Taulukosta kuusi voidaan nähdä, että suurimmat rahapalkkamenot ovat terveys- ja vanhuspalveluissa noin 18,3 milj. €. Siellä on myös suurin osa henkilökunnasta. Pienin rahapalkkamenonala on hallinto- ja toimistopalvelut, noin 1 milj. €. Hyvinvointipalvelujen palkkamenot olivat yhteensä noin 4,9 milj. € ja ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen noin 1,1 milj. €. Lomapalkkavarauksen kustannukset nousivat verrattuna edelliseen vuoteen noin 160.000 euroa. Työllistettyjen määrä on vähentynyt tasaisesti, mutta työllistettyjen palkkoja maksettiin kuitenkin noin 90.400 euron arvosta

Taulukko 6. Palkka ja muut henkilöstökulut palvelulinjoittain vuonna 2019

Palvelulinja	Palkat ja palkkiot (1000 euroa)	Henkilösivukulut (1000 euroa)	Yhteensä (1000 euroa)	%	Muutos 2018/2019 (1000 euroa/%)
Hallinto	873	168	1 041	4,1	30/2,8
Hyvinvointipalvelut	4 082	892	4 974	19,6	53/1
Terveys- ja vanhuspalvelut	15 128	3 203	18 331	72,1	1.774/8,8
Ympäristöpalvelut	833	231	1 064	4,2	42/3,8
Yhteensä	20 916	4 494	25 410	100	1.899/6,9

10 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuntayhtymän yhdeksannen toimintavuoden henkilöstöraportti osoittaa, että henkilökuntamäärä kuntayhtymässä on suuri verrattuna alueen muihin työpaikkoihin. Henkilökunnan lukumäärää vähentää vuonna 2018 tehostetun palveluasumisen ulkoistukset niin terveys- ja vanhuspalveluissa kuin myös hyvinvointipalveluissa. Ulkoistukset eivät näy täysimittaisesti esim. vertailtaessa poissaoloja edelliseen vuoteen. Päivätyössä olevan henkilökunnan vakanssien vapautuessa täyttölupa on haettu kuntayhtymähallitukselta. Lyhytaikaisten sijaisten tarve on suurinta terveys- ja vanhuspalvelujen kotihoitossa ja asumispalveluissa. Varahenkilöstöpankki on toiminut vuodesta 2017 lähtien ja siitä on saatu hyviä tuloksia mm. sijaistarpeen vähentymisellä. Henkilöstöraportti osoittaa myös, että henkilökunta on osallistunut kuntayhtymän kehittämiseen vastuullisesti.

Kaikkia vapautuvia virkoja/työsuhteita ei ole saatu täytettyä. Vaikeimmin rekrytoitava henkilö-kunta on lääkärit ja sosiaalityöntekijät. Keski-ikä henkilökunnalla on hieman korkeampi kuin kunta-alalla työskentelevien keskimääräinen keski-ikä. Ikäeläkkeelle henkilökunnasta seuraavien viiden vuoden kuluessa jää noin 25 %. Henkilökunnan vaihtuvuuteen on vaikuttanut vanhuuseläkkeelle jäännit ja irtisanoutumiset. Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeelle henkilökunnasta on jäänyt 2,9 %. Työvoima kuntayhtymässä on naisvaltaista.

Koko henkilökunnan nettotyöpanos on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna merkittävästi, mikä johtuu poissaolojen vähenemisestä ja ulkoistuksista. Henkilökunnalla on ollut mahdollisuus kehittää omaa osaamistaan sosiaali- ja terveyspalvelulain edellyttämällä tavalla. Henkilökuntaa on osallistunut ammatillisen koulutuksen kehittämiseen ja työnohjausta on järjestetty tarpeen mukaan. Säännöllisiä työpaikkakokouksia pidetään palvelulinjoilla ja niiden pitämistä pidetään tärkeänä henkilökunnan keskuudessa. Esimiehille on järjestetty esimiespäiviä, koulutuksia ja työnohjausta.

Sairauspoissaolojen määrä on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna. Koko työajasta laskettuna sairauspäivien osuus oli 4,6 prosenttia. Kuntayhtymässä on toteutettu aktiivisesti työnkiertoa, mikä mahdollistaa vakinaisen henkilökunnan siirtymisen työpisteestä toiseen mm. niissä tilanteissa, kun asiantuntijuutta on tarvittu toisessa työyksikössä tai kun terveydellinen toimintakyky on rajoittunut. Työntekijän työuran jatkamiseksi on käyty mm. kolmikantaneuvotteluja.

Työnantaja on osallistunut myös henkilökunnan fyysisen terveyden ylläpitämiseen antamalla kuntoseleleitä ja mahdollistamalla kuntayhtymän toimitiloissa kuntosalin käytön, silloin kun ne ovat vapaana. Työterveyshuolto on järjestetty omana toimintana. Työilmapiirikartoitus toteutettiin syksyllä. Kyselyn tulos kokonaisuutena arvioiden oli positiivinen ja saatujen vastausten pohjalta organisaation toimintaa kehitetään edelleen. Tiedottamisessa on käytetty omaa tiedotuskanavaa intraa ja sähköpostijakelua.

Työvoimakustannukset ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna 7,31 %. Talousarvioon verrattuna palkkamenot toteutuivat 99 %:sti. Palkkamenojen lasku johtui edellisenä vuona tehdyistä ulkoistuksista. Jaksotetut palkat ja palkkiot nousivat Kiky-sopimuksen lomarahasopimuksen loppumisesta johtuen. Työterveyshuollon kustannukset kasvoivat henkilökunnan vähenemisestä huolimatta mm. sisäilmaongelmien vuoksi.

Kuntayhtymän henkilöstöpolitiikalle tulevina vuosina haasteellisinta on varhaisen tuen mallin mukaisesti henkilökunnan terveydelliseen toimintakykyyn vaikuttaminen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Yhteistyötoimikunta on perustanut työryhmän työhyvinvoinnin lisäämiseksi ja sairauslomien vähentämiseksi. Henkilökunnan eläköityminen ja vaihtuvuus asettavat suuret haasteet rekrytointiin panostamiseen. Johtaminen edellyttää edelleen esimiestyön vahvistamista mm. muutoksen johtamiseen.